

T.C.
BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KAMU YÖNETİMİ ANABİLİM DALI

TÜRKİYE’DE KIR-KENT ÇELİŞKİSİ BAĞLAMINDA
YAVAŞ YEMEK HAREKETİ: GERMİYAN ÖRNEĞİ

Şerife Ömür BACAĞOĞLU
YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN: Prof. Dr. Murat KAYIKÇI

JÜRİ ÜYESİ: Dr. Öğr. Üyesi Emre SAVUT

JÜRİ ÜYESİ: Prof. Dr. İsmet Parlak

BURDUR-2019

 <p>MAKÜ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ</p>	<p>YÜKSEK LİSANS JÜRİ ONAY FORMU</p>
--	---

M.A.K.Ü Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun ..... tarih ve ..... sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından 23.12.2019 tarihinde tez savunma sınavı yapılan Seife... Ömer... Karatoprak'ın TORUNLUK KURUMU GELİŞTİRİŞİ BAĞLAMINDA YAVUZ KURUMU BAĞLAMINDA GELİŞTİRİŞİ BAĞLAMINDA konulu tez çalışması ..... Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.

JÜRİ

ÜYE

Prof. Dr. İsmet PARLAK

(TEZ DANIŞMANI) :

Prof. Dr. Murat KARUKCI

ÜYE :

Dr. Öğr. Üyesi EMRE SAUVT

ÜYE :

ONAY

M.A.K.Ü Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun

...../...../..... tarih ve ...../..... sayılı kararı.

İMZA/MÜHÜR

T.C.
MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ETİK BEYAN

MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine göre hazırlamış olduğum "**Türkiye'de Kır-Kent Çelişkisi Bağlamında Yavaş Yemek Hareketi: Germiyan Örneği**" adlı tezin hazırlanması sürecinde akademik etik ilkeleri ihlal etmediğimi taahhüt eder, tezimin kağıt ve elektronik kopyalarının Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

Tezim sadece Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi yerleşkelerinde erişime açılabilir.

Tezimin 3 yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

Şerife Ömür BACAĞOĞLU
Tarih ve İmza

23/12/2019

Şerife

TEŞEKKÜR METNİ

Tezin hazırlanma sürecinde bana yol gösteren, bilgileriyle beni yönlendiren, tecrübelerinden yararlandığım danışman hocam Sayın Prof. Dr. Murat Kayıkçı'ya, çalışmada yapılan mülakatlarla tezime destek veren Çeşme Belediye Başkanı Sayın Ekrem Oran'a, Sayın Neptün Soyer'e, Engin Önen'e, Yeşim Yöney'e, Necati Yöney'e, Pınar Kırmızıoğlu'na, Germiyan Muhtarı Sayın Işık Kaya'ya, Nuran Erden'e, bu süreçte maddi ve manevi destekleriyle bana güç veren, her durumda yanımda olan canım ailem; babam Kadir Bacakoğlu'na, annem Saadet Bacakoğlu'na, kardeşim Şehnaz Bacakoğlu'na teşekkürlerimi sunarım.

Şerife Ömür BACAĞOĞLU

23.12.2019

BACAĞOĞLU, Şerife Ömür, *Türkiye’de Kır-Kent Çelişkesi Bağlamında Yavaş Yemek Hareketi: Germiyan Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Burdur, 2019)

ÖZET

Sanayileşme ve küreselleşme olgusuyla birlikte kentler tek tipleşmekte, yerel dokularını kaybetmekte, yerel özellikleri unutulmakta ve doğal çevrenin korunması ikinci plana atılmaktadır. Bu durumun sonucu olarak ortaya çıkan kır-kent karşıtlığına, hızlı yaşam ve yemek biçiminin olumsuz sonuçlarına karşı oluşturulan alternatif yöntemlerden biri olarak görülen yavaş yemek hareketi ve bu hareketten esinlenerek oluşturulan yavaş kent hareketidir. Yavaş yemek hareketinin kuruluş süreci 1986 yılında İtalya’nın Roma kentinde hızlı yemek biçimini benimseyen McDonald’sın açılmasının, mutfak lezzetleri hakkında uzman olan Carlo Petrini öncülüğünde protesto edilmesiyle başlamıştır. Başlangıçta bölgesel bir eylem olarak ortaya çıkan yavaş yemek hareketi zamanla uluslararası bir yaklaşım haline gelerek 1989 yılında 15 ülkenin temsilcilerinin katılımıyla Yavaş Yemek Birliği’nin kurulmasına karar verilmiştir. Yavaş yemek hareketi 2019 yılı itibariyle 1.000.000 destekçisi ve 100.000 üyesi bulunmaktadır.

Çalışmada, yavaş yemek hareketinin kır- kent karşıtlığını azaltabilecek etkin bir akım olup olmadığının belirlenmesi amaçlanmıştır. Belirlenen amaç doğrultusunda yavaş yemek hareketinin Dünya’da ve Türkiye’de tarihsel gelişimi, uygulama örnekleri incelenmiştir. Çalışmada örneklem olarak yöreye gelen göçle birlikte kır-kent çelişkesinin ortaya çıkması sonucunda halk tarafından bu sorunun çözümü ve yörenin kalkınması için yavaş yemek hareketinin uygulanmasını kabul eden, 2015 yılında Türkiye’nin ilk yavaş yemek(slow food) köyü olarak seçilen İzmir’in Çeşme ilçesine bağlı olan Germiyan Mahallesi seçilmiştir. Ayrıca çalışmada yavaş yemek hareketinin kentsel boyutta uygulanmasını amaçlayan yavaş kent hareketine yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Küreselleşme, Yavaş Yemek, Kır-Kent Karşıtlığı, Germiyan.*

(BACAĞOĞLU, Şerife Ömür, *Slow Food Movement in Rural-Urban Context of Conflict in Turkey: Germiyan Example*, Master's Thesis, Burdur, 2019)

ABSTRACT

With the fact of globalization and industrialization, the towns have been becoming monotype, losing the local characteristics, been forgotten of its local specialties and protecting the natural environment has been becoming secondary importance. The slow-food and inspired by that slow-city movement which have been showed up as a result of this situation, are the movements accepted as one of the alternative methods created against the results of the way of eating protest in the leadership of Carlo Petrini, who was an expert about the cuisines, against the opening of Mcdonalds which adopted fast-foodin Rome, Italy.

At the begining it was a local movement, later on it became an international movement that has more effects on public and in 1989, slow food international was founded by the delegates of 15 countries. Slow food movement now in 2019 has 1.000.000 supporters and 100.000 members. In this article, the main purpose is to find out whether or not this is an effective movement to reduce the hostility towards countryside living while the natural environment is being protected in small towns. On this purpose, some of the slow food examples in Turkey and around the World are analyzed and Germiyan neighborhood of Çeşme in İzmir is chosen as a field because in 2015, it was chosen as the first slow food village of Turkey with the public acceptance for the movement to improve the region and solve the problem which occurred as a result of the contradiction of countryside living with the migration to the region. Furthermore, by the effects of the fact that the slow food movement expended up to cities, this article includes the slow city movement which is objecting to some negative results like becoming monotype that the globalization creates especially in towns.

Key Words: *Globalization, Slow Food, Rural-Urban Contradiction, Germiyan.*

İÇİNDEKİLER

İÇ KAPAK.....	i
TEZ ONAY SAYFASI	ii
ETİK BEYAN METNİ.....	iii
TEŞEKKÜR METNİ.....	iv
ÖZET.....	v
ABSTRACT.....	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar DİZİNİ	xi
ŞEKİLLER DİZİNİ	xiii
KISALTMALAR VE SEMBOLLER	ix
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL VE KURAMSAL ÇERÇEVE

1.1. Kır-Kent Kavramı	5
1.1.1.Kır Kavramı ve Özellikleri	5
1.1.2.Kent Kavramı ve Genel Özellikleri	9
1.1.2.1. Tarihsel Süreç İçerisinde Kentlerin Gelişimi	12
1.1.2.2. Küreselleşmenin Şekillendirdiği Günümüz Kentleri	15
1.1.2.2.1.Yarışan Kentler	16
1.1.2.2.2. Marka Kent	16

1.1.2.2.3. Dünya Kenti(Küresel Kent)	16
1.1.2.2.4. Sürdürülebilir Kent	18
1.1.2.2.5.Bahçe Kent	20
1.1.2.2.6.Küreselleşme Sürecinin Etkisiyle Şekillenen Günümüz Kentlerine Yönelik Farklı Yaklaşımlar	22
1.1.3.Kır-Kent Karşıtlığı	23
1.1.4.Türkiye’de Kır-Kent Çelişkisinin Tarihsel Gelişimi	26
1.1.4.1. Osmanlı Döneminde Kent, Kır ve Toprak Düzeni	26
1.1.4.2. Cumhuriyet Döneminde Kent ve Kır	27
1.1.4.2.1. 1923-1950 Döneminde Kent ve Kır Politikası	27
1.1.4.2.2. 1950-1980 Döneminde Kent ve Kır Politikası	28
1.1.4.2.3. 1980 Sonrası Politikalar, Tarım ve Köylülük	29
1.1.4.2.4. 2000’li Yıllarda Kentsel ve Kırsal Alanlar	30
1.1.4.3. Köy Kalkınma Modelleri	30
1.1.4.3.1. Örnek Köy Modeli	30
1.1.4.3.2. Merkez Köy Modeli	31
1.1.4.3. Tarım Kentleri Modeli	31
1.1.4.4.Köy-Kent Modeli	32

İKİNCİ BÖLÜM

KÜRESELLEŞMENİN YARATTIĞI HIZA KARŞILIK

YAVAŞLIK ANLAYIŞI

2.1. Küreselleşme ve Yavaşlık Kavramları	33
2.1.1.Yavaş Yemek(Slow Food) Kavramı	35
2.1.1.1. Yavaş Yemek Manifestosu	38
2.1.1.2. Yavaş Yemek Hareketine Destek Ağları	39
2.1.1.2.1. Toprak Ana(Terra Madre)	40
2.1.1.2.2. Nuh'un Ambarı (Ark of Taste)	41
2.1.1.2.3. Presidia	41
2.1.1.2.4. Uluslararası Yerel Üretici Yeryüzü Pazarları (Earth markets)	42
2.1.1.3.Yavaş Yemek Hareketi Bağlamında Yapılan Eğitim Faaliyetleri	43
2.1.1.4. Yavaş Yemek Üyelik Süreci ve Üyelik Kriterleri	43
2.1.2.Yavaş Kent Kavramı	44
2.1.2.1. Yavaş Kent Hareketinin Ortaya Çıkışı	45
2.1.2.1.1.Uluslararası Yavaş Kentler Birliğinin Kurulması	47
2.1.2.2.Yavaş Kentler Birliği ve Organizasyon Yapısı	48
2.1.2.3.Yavaş Kent Üyelik Süreci ve Üyelik Kriterleri	50
2.1.3.Dünya'da Yavaş Kent ve Yavaş Yemek Hareketinin Gelişimi	57
2.1.3.1. Dünya'da Yavaş Yemek ve Yavaş Kent Örnekleri	63
2.3.1.1.İtalya	63
2.3.1.2. Begur, İspanya	63
2.3.1.3. Fransa	64
2.1.4.Türkiye'de Yavaş Kent ve Yavaş Yemek Hareketinin Gelişimi	65

2.1.4.1. Türkiye’de Yavaş Kent Örnekleri	67
2.1.4.1.1. Seferihisar, İzmir	67
2.1.4.1.2.Akyaka, Muğla	70
2.1.4.1.3.Gökçeada, Çanakkale	70

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

GERMİYAN’IN KENT-KIR ÇELİŞKİSİ VE YAVAŞ YEMEK HAREKETİ BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ

3.1. Germiyan’ın Tarihi ve Genel Özellikleri	73
3.1.1.Germiyan’ın Yavaş Yemek Hareketine Dahil Olma Süreci	76
3.1.2. Germiyan Festivali	80
3.2. Alan Araştırması	82
3.2.1. Araştırmanın Yöntemi	82
3.2.1.1.Araştırmanın Alanı	82
3.2.1.2.Araştırmanın Evreni ve Örneklemi	83
3.2.1.3.Veritoplama Araçları	83
3.2.1.4.Alan Araştırması Veri Analizi ve Sonuçları	84
SONUÇ VE ÖNERİLER	92
KAYNAKÇA	96
EKLER	103
ÖZGEÇMİŞ	116

TABLULAR DİZİNİ

Tablo 1: Geleneksel ve Modern Toplumların Ayırt Edici Özellikleri.....	25
Tablo 2:Hız ve Yavaş Arasındaki Farklar	34
Tablo 3: Yavaş Kent Hareketinin Ülkelere Göre Dağılımı(Ocak 2019)	57
Tablo 4: Yavaş Yemek Hareketinin Ülkelere Göre Dağılımı(Ocak 2019)	61
Tablo 5: Türkiye’de Yavaş Kent Hareketine Katılan Yerler	65
Tablo 6: Türkiye’de Yavaş Kent(Cittaslow) Organizasyon Şeması.....	71
Tablo 7: Türkiye’de Yavaş Yemek Hareketi Bağlamında Kurulan Konvivyumlar.....	72
Tablo 8: Yıllara Göre Germiyan Nüfusu, İzmir Çeşme	74
Tablo 9: Ankete Katılanların Kıır- Kent Çelişkisiyle İlgili Tutumu	86
Tablo 10: Germiyan Halkının Yavaş Yemek Hareketiyle İlgili Tutumu Frekans	88
Tablo 11: Ankete Katılanların Germiyanda Yaşadığı Sorunlar Frekans Dağılımı	91

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1: Bahçe Kent Modeli	21
Şekil 2: Yavaş Yemek(Slow Food) Logosu	36
Şekil 3: Yavaş Kent(cittaslow) Logosu	46
Şekil 4: Can Yücel Tohum Merkezi	69
Şekil 5: Germiyan	73
Şekil 6: Germiyan Yavaş Yemek Kabul Belgesi	77
Şekil 7.Germiyan Festivali	81
Şekil 8: Germiyan Ekmeği	82

KISALTMALAR VE SEMBOLLER

KİT: Kamu İktisadi Teşebbüsleri

MHP: Milliyetçi Hareket Partisi

CHP: Cumhuriyet Halk Partisi

SFYN: Yavaş Yemek Gençlik Kolu

UNISG: Gastronomi Bilimleri Üniversitesi

FAO: Gıda ve Tarım Örgütü

STK: Sivil Toplum Kuruluşları

GDO: Genetiği Değiştirilmiş Organizmalar

ESSEDRA: Kırsal Alanların Çevresel Sürdürülebilir Sosyo- Ekonomik Kalkınması

VB: Ve Benzeri

GİRİŞ

18.yüzyılın başlarında ilk olarak İngiltere’de ortaya çıkan daha sonra dünyaya yayılan sanayi devrimi toplumsal yapıyı değiştirerek çevresel değerlerin tahrip edilmesine neden olmuştur. Sanayi devrimiyle birlikte ortaya çıkan hızlı kentleşmenin engellenmesi istenmeyen bir süreç olması nedeniyle kırsal ve kent arasında bir çelişkinin yaşanması kaçınılmaz olmuştur. Ayrıca makineleşmeyle birlikte oluşan hızlı üretim dünyadaki tüketim algısını değiştirerek daha çok üretim-tüketim düşüncesini benimseyen, sanayileşmenin temel dinamiği haline gelen kapitalist sistemi ortaya çıkarmıştır.

1970’li yıllarda ortaya çıkan ekonomik kriz sonucunda meydana gelen yapısal değişimle kent, sermayenin egemenliğine bağlı bir dünya üzerine tanımlanmaya başlanmıştır. Ekonomik alanda yaşanan bu dönüşümle birlikte küresel bir ağ oluşturulmuştur ve birbirinden farklı derecede gelişmiş bölgeler, mahalleler, kentler ortaya çıkmıştır. Ayrıca küreselleşme, bir yerleşim yerinin kırsal veya kent olduğunun kesin, tam olarak belirlenmesini imkansız hale getirmiştir ve sanayileşmeyle birlikte yaşanan kırsal-kent çelişkisinin daha fazla artmasına, kırsal alanlarında kentleşmeye başlamasına neden olmuştur.

Günümüz toplumlarının bir bölümü, sanayileşmenin ve küreselleşmenin meydana getirdiği çevresel, sosyokültürel, ekonomik olumsuz sonuçlardan uzaklaşmayı tercih ederek daha doğal, daha temiz ve sakin bir ortamda yaşamak istemektedirler. İnsanların bu arayışlarına paralel olarak, daha yaşanabilir bir ortam sunan, insan sağlığının korunmasına önem veren, geleneksel değerlerin yaşatılmaya çalışıldığı, yerel girişimlerin desteklendiği, yerel lezzetlerin korunduğu ortamlar talep edilmeye başlanmıştır. Doğallık ve sakinliği, yavaşlığı temel felsefe olarak benimseyen yavaş yemek hareketi bu ihtiyaçların karşılığı olarak oluşmuştur.

Yavaş yemek hareketi, küreselleşmeyle birlikte oluşan fast- food(hızlı yemek) düşüncesine karşı çıkarak geleneksel yemeklerin önemine vurgu yapar ve geleneksel yemeklerin doğal, organik ürünlerle yüzyıllardır kullanılan tariflere uygun olarak yapılmasını önermektedir. Ayrıca yavaş yemek hareketi, yemek yemenin ayaküstü, hızlı bir şekilde geçirilecek bir eylem olmadığını, yemek yemenin dostlarla birlikte hoş sohbetler eşliğinde yenilen sosyal bir aktivite olduğunu savunmaktadır. Yavaş yemek hareketi elde ettiği başarı ve savunduğu düşünceler sonucunda bu hareketin kentsel boyuta taşıma fikri gündeme getirilerek yavaş kent hareketi kurulmuştur. Yavaş kent hareketi yerel farklılıklara önem vererek yerel yaşam kalitesini artıran bir model olarak yaygınlaşmayı amaçlamaktadır. Yavaş kent hareketi; küreselleşmenin oluşturduğu standart/homojen mekânlardan olmak istemeyen, yerel kimliğini ve özelliklerini korumak isteyen kent ve kasabaların katıldığı bir birliktir(Hekimci,2015:87).

Çalışmanın amacı; küreselleşmenin oluşturduğu standartlaşmaya karşı gelen yavaş yemek ve yavaş kent hareketini inceleyerek "Yavaş yemek hareketinin kır-kent çelişkisine etkisi var mı?" hipotezine cevap arayarak, yavaş yemek ve yavaş kent hareketinin Dünya ve Türkiye'deki uygulamaları incelenerek çalışmada örneklem olarak seçilen, tarihi geçmişi Osmanlı Devleti'ne dayanan, Çeşme gibi turistik bir ilçeye bağlı olmasına rağmen eski, yöresel geleneklerin korunduğu, yörenin kalkınması için halk tarafından uygulanması istenilen, Türkiye'nin ilk yavaş yemek(slow food) köyü seçilen Germiyan Mahallesi'nde bu sürecin nasıl geliştiğini ve hangi amaçla yapıldığını araştırmaktır. Ayrıca belirlenen amaç kapsamında Germiyan'da kentte veya ilçede iş bulabilen nüfusun göç etmesi, yörenin yavaş yemek hareketine kabulüyle birlikte yörenin tanınması nedeniyle dışarıdan göç alarak yöre halkı ve göç eden halk arasında toplumsal çatışmanın yaşanması örneklem olarak seçilmesinde etkili olmuştur.

Germiyan mahallesi 2015 yılında Çeşme Rotary Kulübünün desteğiyle Slow Food İzmir Bardacık Konviviümü(Convivium) tarafından Türkiye'nin ilk yavaş yemek köyü seçilmiştir. Germiyan Mahallesi bu amaçla Çeşme Belediyesi tarafından her yıl Eylül-Ekim ayında Germiyan Festivali düzenlenmektedir ve festivalde yerel, yöresel ürünler tanıtılıp, üretimi halka gösterilmektedir. Ancak günümüzde Germiyan Festivalinin yapılmasına devam edilmesine rağmen, köy halkının yavaş yemek kriterlerini tam olarak yerine getirmedeği, yerel yönetim ve Germiyan'ın slow food hareketine katılmasını destekleyenlerin etkinliğini kaybetmesiyle Germiyan'ın yavaş yemek hareketi askıya alınmıştır.

Çalışmada yavaş yemek ve kır-kent çelişkisi kavramlarıyla ilgili literatür taraması yapıldığında yavaş yemek hareketinin kır-kent çelişkisine etkisiyle ilgili bir çalışmanın olmadığı gözlemlenmiştir. Yapılan çalışmanın yavaş yemek hareketinin kır-kent çelişkisine etkisini inceleyen ilk çalışma olduğu belirlenmiştir.

Çalışmada belirlenen hipotez doğrultusunda Germiyan halkının kır-kent, yavaş yemek kavramlarıyla ilgili tutumlarını öğrenmek, Germiyan'da yavaş yemek hareketinin devam edebilmesi ve Germiyan özelinde yavaş yemek hareketinin kırsal yapıyı arttırıp arttırmadığını belirlemek amacıyla yöre halkına anket çalışması uygulanmıştır. Ayrıca çalışma kapsamında Germiyan Slow Food(yavaş yemek) Girişimi Temsilcisi Engin Önen, Germiyan'ın yavaş yemek hareketine katılma sürecinde Rotary Kulübü üyesi olan Yeşim Yöney ve Necati Yöney, Germiyan'ın yavaş yemek hareketine katılma sürecinde Çeşme Rotary Kulübü başkanı olan Pınar Kırmızıoğlu, Türkiye yavaş yemek(slow food)Kurucu liderlerinden gazeteci yazar Nedim Atilla; mahalle muhtarı Işık Kaya ve Germiyan'ın tanınmasında etkili olan Nuran Erden, 2019 yılında yapılan yerel seçimle Çeşme Belediyesi Başkanı olan Sayın Ekrem Oran, Çeşme Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğüyle yarı yapılandırılmış mülakat yapılmıştır. Ayrıca İzmir Büyükşehir Belediyesi Başkanı Sayın Tunç Soyer'in eşi ve Türkiye Yavaş Yemek(slow food) Teos Konviviümü(Convivium) lideri, İzmir Köy Kooperatifi Merkez Birliği Genel Başkanı Sayın Neptün Soyer'le e-posta aracılığıyla biçimsel mülakat yapılmıştır.

Çalışma, üç bölümden oluşmaktadır. Çalışmanın birinci bölümünde kır ve kent kavramları ve Türkiye’de kır-kent çelişkisinin tarihsel gelişimi ele alınmıştır.

Çalışmanın ikinci bölümünde yavaş yemek(slow food) hareketi ve yavaş kent(cittaslow)le ilgili kavramsal çerçeve belirlenerek, yavaş yemek ve yavaş kent hareketlerinin Türkiye ve Dünya’daki tarihsel gelişimi, uygulamaları ele alınmıştır.

Çalışmanın üçüncü bölümünde ise belirlenen amaç doğrultusunda Germiyan’ın kır-kent çelişkisi ve yavaş yemek hareketi bağlamında değerlendirilmesi yapılmıştır. Çalışmada Germiyan Mahallesinde yapılan anket çalışması, mülakatlar doğrultusunda yapılan değerlendirme sonucunda yavaş yemek hareketinin devamlılığını sağlaması, kırsal yapıyı arttırması için nasıl bir çalışma yapılması gerektiğiyle ilgili önerilerde bulunulmuştur.

BİRİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL VE KURAMSAL ÇERÇEVE

1.1. Kır-Kent Ayrımı

1.1.1.Kır Kavramı ve Özellikleri

Kır kavramı; kentin dışı olarak kabul edilen, genellikle boş ve geniş alanlar, yerler anlamında kullanılan, verimsiz, kıraç alanların genel ismidir(Kurt; 2003:13). Kentbilim Terimleri Sözlüğü'nde kırsal alan; *“Üretim etkinlikleri tarıma dayalı olan kırsal nüfusun yaşadığı ve çalıştığı alan olarak; kırsal topluluk ise, genellikle köylerde yaşayan, anakentlerin tümüyle kentleşmemiş komşu alanlarında da görülen, başat çalışma alanı tarım ve hayvancılık olan, yüz yüze ilişkilerin sürüp gittiği, iş bölümü ve uzmanlaşmanın gelişmemiş olduğu insan topluluğu”* olarak tanımlanmaktadır(Keleş,1998:85-86).

Kır ve köy kavramları birbirleriyle yakın anlamlıdır. Kır, köy yerleşmelerini kapsayan alanın ismi olarak karşımıza çıkmaktadır. Kır, kentsel yerleşimlerin dışında kalan ve köyü de içine alan yerleşim yerlerinin ortak ismi olarak kullanılırken; köy, bir kırsal yerleşim biriminin ve belirli durumlarda bu yerleşim birimine ait toprakların ortak ismi olarak kullanılmaktadır. Ayrıca köyler, kırsal yerleşimlerin en yaygın ve tipik bir örneği olması sebebiyle büyük bir ölçüde kırı temsil etmektedir(Kurt; 2003:15).

Dünyada insanların yaşadığı iki temel mekândan biri köydür. Kentbilim terimleri sözlüğünde köy; *“Yönetim durumu toplumsal ve ekonomik özellikleri ya da nüfus yoğunluğu yönünden kentten ayırt edilen, genellikle tarımsal uğraşıda bulunmak gibi işlevlerle ayrılaşan ve belirlenen, konuttan ve öteki yapıları bu yaşamı yansıtan yerleşme birimi”* olarak tanımlanmaktadır(Keleş,1998:93).

Cevat Geray(1985:17) ise sosyolojik ölçütler bakımından köyü; iş bölümünün gelişmediği, ekonomisi tarıma dayandığı, geniş aile biçiminin yaygın ve yüz yüze komşuluk ilişkilerinin var olduğu, kentsel topluluklardan ayrılan toplulukların yaşadığı yerleşmeler olarak tanımlamıştır.

Shanin (1973: 14-15)'e göre köylülük kavramının özellikleri şunlardır;

-Aile Emegine Dayalı Bir Tarımsal İşletme ve Bunun Etrafında Örgütlenmiş Bir İş Bölümü: Mülkiyet, tüketim, üretim, refah, kimlik ve sosyal saygınlık gibi birçok sosyal süreç, aile ilişkileri çerçevesinde düzenlenen tarımsal işletme ekonomisiyle ilgilidir.

-Ana Geçim Kaynağı Olarak Toprak Tarımı: Köylerde yapılan tarım geleneksel ve daha az uzmanlık gerektiren işlerden oluşmaktadır. Mevsimsel ve doğal değişiklikler, sınırlı kaynaklarla tarım yapılması köyde yaşamı önemli ölçüde etkilemektedir.

-Küçük Köy Topluluğuna Uygun Yaşam Biçimini Yansıtan Bir Kültür: Köyde mekâna özgü özelliklerle oluşturulan toplumsal dayanışma ağları ve kolektif bilinç, geleneksel ve konformist davranışların yaygınlaşmasını sağlamaktadır.

-Siyasi-Ekonomik İktidara Uzaklık ve Mağduriyet: Köylüler, mevcut baskı ilişkilerinden en çok haksızlığa uğrayan toplumsal gruplardan biridir.

Kır ve tarım toplumları ilk kentsel toplumlardan daha önce ortaya çıkmıştır. Giddens(2000:51), *“Tarihsel süreçte kimi avcı ve toplayıcı gruplar yaşamlarını sürdürmek için evcilleştirilmiş hayvanları yetiştirmeye ve belirli toprak parçalarını ekmeye başladılar. Kır toplumları, esas olarak evcil hayvanlara dayanır. Kır ve tarım toplumları tahıl yetiştiren toplumlardır. Pek çok toplum kırsal ve tarımsal ekonomilerin karışımına sahiptir”* demiştir.

Tarihsel dönemde ilk kır toplumları, avcı ve toplayıcı olan göçebe insan topluluklarının iklim değişikliği, kıtlık gibi nedenlerden dolayı yerleşik hayata ve çiftçiliğe geçişiyle kurulmuştur. Zamanla insanlar ilk kır yerleşimine göre daha örgütlü yerleşim olan, coğrafi yeri ve ilk uygarlıklarında gelişmesine ev sahipliği yapan Mezopotamya’da köy yerleşimleri kurmuştur. Mezopotamya’da insanlar tarım için elverişli alanlar yaratarak, su kaynakları açısından elverişli olan alanlarda sulama sistemleri geliştirerek köy toplulukları oluşturmuşlardır. Tarihsel süreçte dünyada birbirinden farklı, kendine özgü yerleşik yaşam ve köy toplulukları varlığını sürdürmüştür(Faulkner, 2013: 31).

Köy toplulukları; genellikle tarımla uğraşan, toplumsal ortak çıkarları az ve kısıtlı ölçüde koordine edilmiş bulunan, toplumsal çevreden çok doğal çevreye yakın olan, kente göre az sayıda hanelerden oluşan topluluklardır(Ozankaya, 1971:1).

Köyün, kentin hangi özellikler ile birbirinden ayrıldığı konusunda çeşitli ölçütler bulunmaktadır. Bu ölçütlerden bazıları şunlardır(Keleş,2006:101);

-Yönetmel Ölçüt: Belirli bir yönetmel örgüt biriminin sınırları içinde kalan yerler köy olarak tanımlanmaktadır. Ruşen Keleş(2006:101)'e göre genellikle belediye sınırlarında yer alan nüfus "kentli nüfus" olarak adlandırılmaktadır.

-Nüfus Ölçütü: Belirli bir nüfus düzeyini aşmış olan yerleşim alanları kent, nüfus düzeyini aşmamış yerleşim alanları ise köy olarak tanımlanmaktadır. Örneğin; 442 Sayılı Köy Kanunu kent-köy ayrımında nüfus ölçütünü kullanarak "*Nüfusu iki binden aşığı yurtlara köy, nüfusu iki bin ile yirmi bin arasında olanlara kasaba ve yirmi binden çok nüfuslu olanlara şehir denir*" demektedir(442 Sayılı Köy Kanunu, 1924).

-Ekonomik Ölçüt: Yerleşmelerin tarım dışı ve tarımda nüfus ölçütüne bakılarak kent ve köy tanımları yapılmaktadır. Tarım dışı kesimlerde çalışan nüfusun yer aldığı alanlar kent, geçim kaynağının tarım olduğu yerleşim alanları ise köy olarak tanımlanmaktadır.

-Toplumbilimsel Ölçütler: Toplumbilimciler yoğunluk, iş bölümü, uzmanlaşma, türdeş olmama, nüfus çokluğu gibi özelliklere önem vererek köy ve kent kavramlarını tanımlamaktadır.

Köy toplumlarında geleneksel üretimin yapılması, genellikle ürünlerini pazarlamak amacıyla değil, doğrudan tüketim amacıyla yapılan üretimin oluşmasına, köylerin topluluk dışı ilişkisinin azalmasına neden olmuştur. En belirgin göstergesi düşük verimlilik olan bu üretim biçini benimseyen köy topluluğu, ekonomik bakımdan olduğu kadar toplumsal bakımdan da daha çok içe dönük ve kapalı bir özellik kazanmıştır(Sencer,1971:38).

Köyde kentlerden farklı olarak gelenek, örf, adet ve sosyal normlar bireylerin yaşam biçimini ve davranışlarını yakından etkilemektedir. Köyde bireyler arasındaki ilişkiler samimidir, yardımlaşma ve dayanışma fazladır. Ancak bu durum modernleşme bakımından bireysel vasıfların gelişmesini sınırlandırmaktadır. Köylüler genellikle ortak hedefler, değerler, normlar ve görenekler gibi ortak bir köke sahiptirler.

Köy toplumunda herkes, toplumun refahı ve hayatını sürdürmesiyle meşguldür. Köyde bireyler birçok ortak faaliyet ve role sahip oldukları için bireyler arasında toplumsal ilişkiler güçlüdür. Köy toplumunda her birey, toplumsal düzen içerisinde genellikle doğumla elde edilen bir statüye sahiptir. Köyde coğrafi hareketlilik sınırlıdır; insanlar, çoğunlukla çok dar bir coğrafi alanda yaşarlar. Giyinme özelliği, çalışma arzusu, boş zamanı değerlendirme faaliyetleri, arkadaşlık çevresi gibi yaşama biçimleri köyde diğer insanların zorlaması ve mevcut kurallar tarafından belirlenir(Kaya, 2003:29).

Köyün sanayileşme ve küreselleşmeyle birlikte kapalı bir toplum halinden çıkarak dış dünyaya açılması, köyün sosyal yapısında ve değerler sisteminde değişimler meydana getirmektedir. Köyde mevcut sosyal sistemde değer verilen ve ihtiyaçlarını daha iyi ve daha fazla sağlanmasını gerçekleştirecek yenilikler kolaylıkla kabul edilmektedir.

Köylerde yeniliğin kabul edilmesi için önemli şart, yeniliğin mevcut değer hükümleriyle çatışma halinde olmamasıdır. Ayrıca köyde yeniliğin kabul edilmesinde yeniliği getiren şahıs veya müesseselerin özellikleri, toplumla olan ilişkileri önemli bir unsurdur(Yurt ve Ergil,1970:117).

Köyler yerleşim biçimleri bakımından, kuruluş yerleri ve fiziksel yerleşimine göre ikiye ayrılmaktadır. Kuruluş yerlerine göre köyler, ova ve dağ köyleri olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Ova köyleri tarıma elverişli topraklarda kurulduğu için genellikle tarımsal üretimde bulunurlar ve şehirle bütünleşmiş, değişimi isteyen, kabul eden bir yerleşimdir (Sencer,1971:41).

Dağ köyleri, genellikle engebeli ve dik topraklar üzerinde kurulmuştur. Bu nedenle dağ köylerinde sert bir iklim yaşanmaktadır. Dağ köylerinde tarıma elverişli arazilerin az olmasından dolayı dağınık ve seyrek bir yerleşim yapısı var olmaktadır. Bu köylerin en önemli geçim kaynağını hayvancılık oluşturmaktadır. Dağ köylerinde yaşayan halk sadece kendi geçimleri için üretim yaptığı için pazarla ve şehirle ilişkileri azdır, gelişime ve değişime çok az veya hiç katılmamaktadırlar(Geray:277).

Fiziksel yerleşimine göre köyler; toplu, dağınık ve seyrek köyler olmak üzere üç gruba ayrılmaktadır. Toplu köyler; konutlarla, köyün meydanı, cami, okul vb. birimler arasındaki uzaklığın az olduğu, bu birimlerin belli bir alanda toplandığı, köyün oturma alanıyla tarla gibi işletmeler arasındaki uzaklığın görece büyük olduğu büyük olduğu yerleşmelerdir. Türkiye’de en yaygın olarak görülen, en eski köy yerleşim biçimidir.

Toplu köylerde evlerin birbirine yakın olmasından dolayı toplumsal ilişki ve komşuluk ilişkisi gelişmiştir. Toplu köylerde evlerin tarımsal arazilerden uzak olması, çiftçinin çalışma isteğinde düşüş gibi olumsuz sonuçları bulunmaktadır(Kurt,2003:18).

Dağınık Köyler, dünya’da yaygın olarak görülen köy tipidir. Dağınık köyler; konutlarla tarlaların bir arada bulunduğu ve okul, cami, çeşme gibi hizmet birimleri arasındaki uzaklığın büyük olduğu yerleşmelerdir. Bu tür köylerde konutlar köye ait tarlalar üzerine dağılmıştır. Dağınık köylerde yerleşim yerlerinin birbirinden uzak olmasından dolayı, toplumsal ilişki ve komşuluk ilişkisinin az olması, kamu ve özel giderlerin artması gibi olumsuz sonuçları bulunmaktadır(Kurt,2003:19)

Seyrek köyler; konut ve tarla arasındaki uzaklığın toplu köylere ve konutlarla okul, cami, çeşme, köy meydanı gibi hizmet birimlerine uzaklığının dağınık köylere göre daha az olduğu köylerdir(Kurt,2003:21).

Köyün yerleşme biçimlerinin sosyolojik bağlamda bir topluluk oluşturmasıyla ilgili sonuçlar şunlardır(Turan,1989:18);

- Hanelerin dağınık ve birbirinden uzak olması, topluluğun oluşmasını güçleştirmektedir.
- Evlerin mezralar şeklinde dağılmış olması, aynı idari birim içinde, birbiriyle rekabet eden birden fazla topluluğun barınmasını arttırmaktadır.

-Yerleşmenin mezra ya da mahalleler biçiminde dağılım göstermesi, köy içinde başka ayrışmaların varlığının sonucu ve simgesi olabilir. Bu durum köyün ortaya çıkış nedeni ne olursa olsun, tek bir topluluğa dönüşmesini olumsuz yönde etkilemektedir.

Köy ve kent, ilk köy yerleşiminden kentsel yerleşim yerlerine geçilen ve tarihsel süreçte birbiriyle ilişkili olan toplumsal mekânlardır. Üretim sürecinde yaşanan farklılaşma, tarihin her aşamasında köy ve kentin toplumsal yapılarının çeşitli evreler geçirmesine neden olarak günümüze kadar taşımıştır. Sanayileşmeyle birlikte kentler değişime uğramaya başlamıştır. Sanayileşme kenti ilerlemenin ve uygarlığın mekânı yaparken, kıyı/köyü ikincil bir konuma getirmiştir. Bu durum kır-kent çelişkisini ortaya çıkarmıştır. Kır-kent çelişkisinin boyutları feodalizmden kapitalizme geçiş ve sanayi devrimiyle birlikte giderek derinleşmiştir.

1.1.2.Kent Kavramı ve Genel Özellikleri

Kent kavramı sosyoloji, ekonomi, coğrafya, politika ve sosyal antropoloji gibi farklı bilim dallarıyla ilişkili olmasından dolayı evrensel bir tanımı yapılamamaktadır. Ancak kent kavramı geçmişten günümüze çeşitli biçimlerde tanımlanmıştır. Bunlardan bazıları şunlardır;

Kentbilim terimleri sözlüğünde kent; *“Sürekli toplumsal gelişme içinde bulunan ve toplumun, yerleşme, barınma, gidiş-geliş, çalışma, dinlenme, eğleme gibi ihtiyaçların karşılandığı, pek az kimsenin tarımsal uğraşlarda bulunduğu, köylere bakarak nüfus yönünden daha yoğun olan ve küçük komşuluk birimlerinden oluşan yerleşme birimi”* olarak tanımlanmıştır(Keleş, 1998:75).

“Kentler tarımsal olmayan üretimin yapıldığı ve daha önemlisi hem tarımsal hem de tarım dışı üretimin dağıtımının kontrol fonksiyonlarının toplandığı, belirli teknolojik gelişme seviyelerine göre büyüklük, heterojenlik ve bütünleşme düzeylerine varmış yerleşme biçimleridir”(Kıray,1972:1).

Louis Wirth’e göre kent; toplumsal bağlamda birbirinden farklı bireylerden oluşan, yoğun nüfusa, sürekli ve aynı mekâna sahip olan bir yerleşmedir(Keleş, 2006:109).

Durkheim, kenti işbölümü ve dayanışma kavramlarıyla ele almıştır. Durkheim (1994:55)’a göre toplumda işbölümü iki etmenle artmaktadır. Bunlardan birincisi maddi, ikincisi ise manevi yoğunluktur. Maddi yoğunluk belirli bir yerdeki nüfus yoğunluğuyla ilgilidir; dinamik veya manevi yoğunluk ise bir toplumu oluşturan üyeler arasındaki etkileşim ve toplumsal ilişkilerdir. Nüfusun artması bu yoğunluklarda artışa yol açarak her iki unsurun değişimi toplumsal yapıyı değiştirmektedir.

Harvey de toplumsal yapının kentsel süreçleri belirlediğini belirtmiştir. Ona göre kenti belirleyen ve tanımlayan süreçler ve toplumdur. Harvey’in “yapılı çevre” olarak adlandırdığı kent mekânı bir insan yapımıdır ve kırsal alandan farklı özellikler taşımaktadır. Harvey, yapılı çevrenin fabrikalar, barajlar, işyerleri, dükkânlar, yollar, enerji tesisleri, okullar, hastaneler, parklar, sinemalar gibi sınırsız bir listeden oluştuğunu belirtmiştir(Harvey,1982:75). Kentteki yapılı bir çevrenin aksine kırsal alan karmaşık olmayan ve doğal bir yapıdadır.

“Kent; sanayi, ticaret, hizmet gibi ekonomik etkinliği olan, tarımsal ürünler de dahil olmak üzere her türlü ürünün dağıtıldığı, sınırları belirlenmiş bir alanda yoğunlaşmış nüfusun sosyal bakımdan tabakalaştığı, mesleksel rollerin artarak farklılaştığı, dikey ve yatay hareketliliğin yaygın olduğu, çeşitli sosyal grupları barındıran, sivil toplumun organize olduğu, merkezi ve yerel yönetimi temsil eden yönetsel, hukuksal vb. kurumların bulunduğu, bölgesel ya da uluslar arası ilişki ağlarına sahip, kendine özgü bir yaşam biçiminin ve bilincinin gelişmekte olduğu heterojen bir toplumdur” (Bal,2003:23).

Bir kentte olması gereken özellikler şunlardır(Bal,2008:43);

“-Kent, heterojen bir sosyal gruptur. Kentler, çeşitli etnik, meslek ve kültür gruplarını, sosyo-ekonomik sınıflarını içinde barındırmaktadır.

- Kentlerde yerleşim alanının sınırlılığı nedeniyle nüfus yoğunluğu yaşanmaktadır.

-İnsanlar kentlerde mekân bakımından yakın olmalarına rağmen sosyal mesafe bakımından birbirlerine uzaktırlar.

-Kent, şahsiyetin ve özgürlüğün gelişmiş olduğu bir yerleşimdir.

-Kentte insanlar arasındaki ilişkiler, geleneklerin hâkim olduğu informal yollarla değil, formel ve rasyonel kanunlarla düzenlenmiştir.

-Kentlerde uzmanlaşmaya dayalı, farklılaşmış formel iş organizasyonları yaygınlaşmıştır.

-Kent kültürü dinamik bir yapıya sahiptir. Kentler, sosyal ilişkilere açık, sosyal-kültürel değişimin yoğun yaşandığı yerlerdir.

-Kent, ekonomik imkânlar, sağlık, eğitim, bilim, sanat vb. bakımdan gelişmiştir. Ancak kentte kazalar, suç işleme gibi olumsuz durumlar daha fazla yaşanmaktadır.”

Kenti tanımlarken pek çok değişken kullanılabilir. Ancak bu değişkelerden bazıları öne çıkmakta ve kenti köyden farklılaştırmaktadır. Bunlar(Erkan,2002:17);

-Üretim özelliği: Bir yerin üretim özelliğini, biçimini gösteren değişkendir.

-Büyükölük: Nüfusun belli bir orana ulaşmasıdır.

-Yoğunluk: Birim alanda oturan nüfusla ölçülebilen değişkendir.

-Heterojenlik: Çok işlevsellik, her tür görünümde çeşitlilik olan değişkendir.

-Bütünleşme: Ulaşım ve haberleşme yoluyla gerçekleşen insan ilişkilerinin yerleşimde coğrafi alana nasıl dağıldığını ve bu ilişkilerin yoğunluğunu gösteren değişkendir.

Kent; tarım dışı sektörlerin yoğunlaşmasını ve yönetsel hizmetlerin toplanmasını ifade eden bir kavram olduğu için kentte yaşayan bireyler, kentte gelişen sektörlerde çalışmakta ve bu durumun gerektirdiği bir yaşam şekline sahip olmaktadır.

Kent toplumu, çeşitli etnik grupları, kültür ve meslek grupları, sosyoekonomik sınıfları içine alan heterojen bir cemiyettir. Dolayısıyla kentte birbirinden farklı kültür ve inanç sistemine bağlı olan ırk, etnik köken, sosyal yapı ve fonksiyona sahip olan fertler veya gruplar vardır. Fertler artık yalnızca yaş ve cinsiyet özelliklerine göre değil, etnik gruplarına, sosyal sınıflara vb. özelliklere göre farklılaşmıştır. Bu farklılaşma, ayrı türden ve değişken kent çevresini, geleneksel düşünce ve davranış kalıplarını kökten değiştirdiği gibi, bütün topluluk için ortak bir model uygulanması olanağına son vermiştir. Bu durum farklı toplumsal – ekonomik kesimlerin nesnel koşulları içinde oluşmuş ayrı düşünce ve davranış kalıpları ortaya çıkmıştır, topluluk bilinci ve bağlılığının yerini çatışan veya uzlaşan grup bağlılıkları almıştır(Görmez:1991:25).

Kentler geniş ve kozmopolit olduğu için insanlar arası ilişkiler kişiliğin her yönü ile değil, sadece uzmanlaşmış roller olarak kalmaya eğilimlidir. Kentte yaşayan bireylerin işyeri evden farklıdır ve buldukları ortam ve sosyal statüye göre farklı arkadaş gruplarına sahiptirler. Kentte satıcı ve alıcı, öğretmen ve öğrenci gibi karşılıklı statü ve çıkar ilişkisine bağlanabilecek ilişkilerin yoğun olarak kurulduğu görülür(Sencer, 1979:271).

1.1.2.1. Tarihsel Süreç İçerisinde Kentlerin Gelişimi

İnsanlar eski dönemlerden beri kendilerini korumak ve yaşamlarını devam ettirmek için birlikte hareket ederek yaşamaktadır. İnsanlar, ihtiyaçları olan yiyecekleri bulabilmek için ilk zamanlar hareketli, göçebe, yaşam tarzını benimsemişlerdir. İnsanların zamanla en verimli yerlere yerleşmeleri kentlerin temelini oluşturmuştur. Tarihte ilk kentler neolitik dönemde kurulmuştur. İlk kentler Fırat ve Dicle vadilerinde ortaya çıkmış, daha sonra Nil vadisinde görülmüştür.

Yerleşik hayata geçilmesiyle birlikte toprağın işlenmesi ve bu durumdan yarar sağlanmasının önemli bir hale gelmesi sonucunda tarım faaliyetlerinin egemen olduğu gündelik hayat başlamıştır. Bununla birlikte; kırsal yerleşimler ortaya çıkmış ve günümüz kentlerinin köklerini oluşturmuştur (Aslanoğlu,1998:14).

Tarihsel süreç içerisinde kentler; antik çağ kentleri, ortaçağ kentleri, geçiş dönemi kentleri, sanayileşme dönemi kentleri ve küreselleşmenin şekillendirdiği günümüz kentleri olarak gelişim göstermiştir(Özer,1984:21).

İnsanlık tarihinin gelişimi içerisinde bir yerleşim şekli olarak kentlerin antik çağa kadar uzandığı görülmektedir. Antik çağ döneminde kentler, akarsu ve göl kenarlarının tarıma elverişli olmasından dolayı genellikle bu bölgelerde kurulmuştur(Özer,1984:23).

İnsanlar antik çağ döneminde üretim güçlerinin gelişmesiyle birlikte kabile ve soy birlikleri biçiminde örgütlenen topluluklar, belli bir doğa kesimini yerleşme amacıyla kullanmaya başlamışlardır. Bu dönemde topluluk üyelerinin aynı toprak üzerinde bir arada yaşamaları yerleşme birimi olarak “site”leri ortaya çıkarmıştır. Ancak antik sitelerin tarımsal niteliğini koruyan toplulukların yerleştiği merkezler olmaktan öteye geçememesinden dolayı tam anlamıyla kent merkezleri olarak kabul edilmemektedir. Antik sitelerin güçlü kentsel bir yapıya sahip olmamaları bu yapıların çözülmesine neden olmuştur ve bu durum ortaçağ kentlerini ortaya çıkarmıştır(Sencer,1979:13). Ortaçağ kentleri, feodal toplum döneminde toplumsal yapının kırlara çekilmesine bağlı olarak kırsal etkinlikler üzerinde örgütlenmiştir. Feodal toplumun yerleşim biçimi, mülk sahibi olan senyör ve çevresinin yaşadığı korunaklı şatolardan ve üretimin işgücü olarak toprağa bağlı bulunan serflerin barındığı yerleşmelerden oluşmuştur. Senyörlerin yaşadığı şatolar, gelecekteki kentlerin merkezleri olarak belirlenirken, köylülerin yaşadığı yerleşmeler ise kır topluluklarının hareket noktası olmuştur(Sencer,1979:14). Ortaçağ döneminde zamanla ticaret canlanmaya başlamıştır. Ancak tacirlerin gezginci yaşamları, yaşadıkları çeşitli riskler, yağmanın soyluların ikinci geçim kaynağı olduğu bir çağda, seyahat ettikleri nehirler ya da doğal yollar üzerinde belirli aralıklarla kurulmuş olan, etrafı surlarla çevrili kasabaların korunmasındaki zorluklar yeni yerleşim yerleri aramalarına yol açmıştır(Pirenne,2006:71).

Geçiş dönemi kentinde ise sanayi devrimi öncesi oluşmuş kentlerin mekânsal yapısının etkileri ortadan kalkmıştır. Kent merkezinin çevresinde oluşan konut alanları varlığını sürdürürken, artan sanayi ve ticaret işlevlerine paralel olarak depolama ve merkez geçiş alanları ortaya çıkmıştır. Geçiş dönemi kentinde orta gelir grubu kent merkezinin çevresinde yer alır. Ayrıca kent çevresindeki alanlarda bir tarafta inşaat sektöründe ortaya çıkan canlanma sonucunda alt kentleşme oluşurken, diğer tarafta alt gelir grubuna ait gecekondu oluşmuştur (Aslanoğlu, 1998:25).

Aslanoğlu(1938:39-40)'na göre geçiş döneminde kentte yaşayanların sanayileşmekte olan kentlere uyumunu sağlayan bazı uyum mekanizmaları ortaya çıkmıştır. Bu mekanizmaların temel işlevi şunlardır;

-Uyum mekanizmaları aracılığıyla kırsal kesimden göç eden birey, kentsel ortama uyum sağlamaktadır. Kentsel ortama uyum sağlanmasında akraba ve hemşerilerin kentsel yaşam şeklinin gerekleri konusunda kente göç edenlerin eğitilmesi etkili olmaktadır.

-Uyum mekanizmaları, kente yeni göç eden bireylerin kırsal kesimle ilişkilerini sürdürmesine yardım etmektedir.

-Uyum mekanizmaları sayesinde kentsel yaşamın etkilerinin kırsal yaşamda da görülmesi mümkün olmaktadır.

Uyum mekanizmalarının, değişen koşullara göre kişinin toplumla bütünleşmesi için yeterli olmaması, Aslanoğlu(1938:41)'na göre uyum mekanizmalarıyla sanayi kentinin ihtiyaç duyduğu toplumsallaşmanın sağlanamayacağını göstermektedir.

Sanayi devrimi, 18. yüzyılda İngiltere’de ortaya çıkmıştır. Sanayi devriminin toplumsal ve ekonomik yapıyı etkilemesinin yanında kentler üzerindeki etkileri çok fazladır. Sanayi devrimiyle birlikte makineleşmenin hızla gelişmesi, büyük ve derin toplumsal değişimleri ortaya çıkarmıştır. Yaşanan teknik ve toplumsal gelişmeler, işçi sınıfını oluşturmuştur. Bu durum yeni yaşam ve çalışma biçimlerinin ortaya çıkmasına, yeni üretim ilişkilerinin oluşturduğu kentlerin ve nüfuslarının hızla artmasına neden olmuştur. Sanayi devrimiyle birlikte tarımsal üretimde makineleşmenin ortaya çıkması ve modern tarım yöntemlerinin kullanılması verimliliği arttırmıştır. Ancak bu durum kullanılmayan yoğun iş gücünü ortaya çıkarmıştır. Bu nedenle tarımda makineleşmenin oluşturduğu kullanılmayan yoğun iş gücü kentlere göç etmeye başlamıştır. Sanayi devrimini yaşadığı dönemde özellikle ekonomik alanda yatırım ve pazar imkânlarına sahip olan kentsel merkezler, hızla büyüyerek sadece ulusal sınırlar içinde değil, aynı zamanda uluslararası ekonomik ilişkilerde merkezler haline dönüşmüştür(Tatlıdil,1994:22).

1.1.2.2. Küreselleşmenin Şekillendirdiği Günümüz Kentleri

1970’li yıllarda yaşanan ekonomik kriz sonucunda oluşan yapısal değişimle birlikte kent, sermayenin egemenliğine bağımlı bir dünya anlayışı üzerine tanımlanmaya başlamıştır. Ekonomik alanda yaşanan dönüşüm, birbirine bağlı olan üretim alanları içerisinde küresel bir ağ oluşturmuştur ve farklı derecede gelişmiş bölgeler, kentler ve mahaller ortaya çıkarmıştır. Uluslararası ekonomik yapının yeniden düzenlenmesi kentlerin rolünü, doğasını değiştirerek kentlere yatırımcıları çekmek amacıyla rekabetin oluşmasına neden olmuştur. Küreselleşme, ülkeler arasındaki fiziksel ve ekonomik sınırları önemsizleştirerek ülkelerin ekonomik egemenliklerini değiştirerek küresel sistemin temel birimlerini kentler oluşturmaya başlamıştır. Küreselleşmeyle birlikte mekânsal açıdan bazı kentler çok önemli hale gelirken, bazıları önemini kaybetmiştir. Ayrıca küreselleşme sonucunda aynı tarz yaşam şekli, giyim ve konuşma biçiminin ortaya çıkmasıyla birlikte kent yaşantısı birbirine benzer hale gelmiştir(Akın,1999;42).

1.1.2.2.1.Yarışan Kentler

Günümüz dünyasında küreselleşme her zaman ve her yerde gerçekleşebilecek bir olgu değildir. Küreselleşme sürecine dâhil olmak için bölge ya da kentlerin bazı girişimlerde bulunmaları gerekmektedir. Küreselleşme sürecine dâhil olan bazı bölge ve kentlerin, diğer kentlerden farklı olarak daha fazla ön plana çıktığı, bazı kentlerin ise geçmişten gelen cazibesini yitirip geri kalmışlığa itildiği görülmektedir. Bu durum, küreselleşme sürecine uyum sağlayamayan kentlerin küresel ilişkiler ağında yer edinemeyerek, oluşan refah artışından pay alamamalarına neden olmaktadır.

Küreselleşme sürecinden dışlanmamak ve oluşan refah artışından pay alabilmek için kentler yarış halinde olmak durumunda kalmıştır. Yaşanan bu durum günümüzde yarışan kentler olarak tanımlanmaktadır. Aslında yarış halinde olan kentler ve bölgeler değil, kent ve bölgelerde konumlanmış olan birey ve firmalardır(Eraydın, 2001:371).

1.1.2.2.2. Marka Kent

Yerelliğin küresel dünyanın ezici sonuçlarıyla mücadele edebilmesine alternatif bir yöntem olarak kentlerin birer marka kent haline getirilmesi amaçlanmıştır ve marka kent kavramında yerelde yaşanan ekonomik, sosyal, kültürel sorunların çözümü kent yönetimlerinden beklenilmektedir (Ersöz, 2009:2). Kentlerin markalaşmasında önemli olan unsur, kente kaynak çekebilmek amacıyla kentin olanaklarını, potansiyelini dışarıya tanıtmaya çalışmasıdır. Dünyada olduğu gibi ülkemizde de kentler, turizm gelirleri yoluyla yeni kaynak yaratmaya çalışarak marka kent olma çabasına girmişlerdir. Marka Kentlere örnek olarak Londra, New York, Paris, Prag, Barselona, Sydney ve Moskova verilebilir.

1.1.2.2.3. Dünya Kenti(Küresel Kent)

1970'li yıllardan itibaren kentlerin uluslararası işbölümünde tüketim merkezi, denetim merkezi, yönetim merkezi gibi bazı işlevleri üstlenmek için diğer kentlerle rekabete girmeleri, bu rekabet içinde birer küresel kent olma yönünde düşünceye yönelmelerine neden olmuştur(Çınar,199878).

Kentbilim terimleri sözlüğü dünya kenti kavramını; “*Ekonomik, ekinsel ve yönetkil etkisi bakımından, etkileme ve etkilenme alan, ülke sınırlarını aşan; özellikle küresel ölçekte örgütlenmiş anamalin yönetimi, denetimi ve dağıtım işlevlerini yerine getirmede uluslararası ölçünlere ulaşmış kurumları içinde bulunduran; sıra düzensel yerleşim dizgeleri içinde üstün konumda bulunan büyük kent, küresel kent*” olarak tanımlamaktadır(Keleş, 1998:44).

Dünya Kentinin özellikleri şunlardır(Batmaz, 2010:47-48);

“Ekonomik Özellikler; Hizmet sektörü önemlidir, kayıt dışı sektörde istihdam artmaktadır, uzmanlığa dayalı iş gücü potansiyeli fazladır, kentler arasında rekabet yaşanmaktadır, tüketim kültürü yaygındır.

Sosyal ve Kültürel Özellikler; sosyal ve kültürel ilişkilerin zayıflaması nedeniyle yabancılaşma yaşanmaktadır, toplumda ve kentlerde tek tipleşme yaygınlaşmaktadır, sosyal ve kültürel ilişkilerin zayıflaması nedeniyle öz kültürden uzaklaşmaktadır, kentsel mekânda kutuplaşmalar artmaktadır ve gelir dağılımında eşitsizlikler görülmektedir, kentlerde iç ve dış göç artmaktadır.

Mekânsal Özellikler; Kentlerde plazalar, gökdelenler ve lüks konut siteleri inşa edilmektedir, kentlerde mekânsal olarak birbirine benzeyen tek tip yapılar görülmektedir, gelir dağılımındaki eşitsizlikler kentsel mekânlarda da görülmektedir(lüks konut-gecekondu).

Yönetimsel ve Siyasal Özellikler; Devletin ekonomide etkisi azalmaktadır, küresel ve yerel birimler, kentsel yönetim gibi kavramlar önem kazanmaktadır.

Çevresel Özellikler; Çevre ve korumayla ilgili kurallar, ekonomik çıkarlara göre uygulanmaktadır, tarihi ve kültürel değerler, ekonomik çıkarlar doğrultusunda göz ardı edilebilmektedir.”

1.1.2.2.4. Sürdürülebilir Kent

Sürdürülebilir gelişme kavramı ilk kez, 1987 yılında Birleşmiş Milletler Çevre ve Geliştirme Komisyonu'nu tarafından yayınlanan Ortak Geleceğimiz Raporunda tanımlanmıştır. Ekolojik sorumluluğun oluşturulması, toplumsal dayanışmanın sağlanması sürdürülebilir gelişmenin hedefleri arasındadır (Mengi ve Algan,2003;5). 1990'lı yıllardan sonra sürdürülebilir gelişme kavramı yaygınlaşmaya başlamıştır ve sürdürülebilir tarım, sürdürülebilir yaşam gibi her türlü eylemin başına sürdürülebilir kavramı getirilmeye başlanmıştır.

Sürdürülebilir gelişme kavramı, Kentbilim Terimleri Sözlüğünde; *“Çevre değerlerinin ve doğal kaynakların savurganlığa yol açmayacak şekilde akılcı yöntemlerle, gelecek kuşakların hak ve yararları dikkate alınarak kullanılması ilkesinden özveride bulunmadan, ekonomik gelişmenin sağlanmasını amaçlayan çevreye duyarlı dünya görüşü”* olarak tanımlanmıştır(Keleş,1998:112).

1990'lı yıllardan sonra sürdürülebilir kent teriminin kullanımı yaygınlık kazanmıştır ancak, sürdürülebilir kent kavramının küresel ölçekte yaygınlaşması ilk kez 1994 yılında Aalborg'da düzenlenen Sürdürülebilirliğe Doğru Avrupa Kentler ve Kasabalar Konferansı'nda kabul edilen Sürdürülebilirliğe Doğru Avrupa Kentler ve Kasabalar Şartı'nda (Aalborg Şartı) (Charter on European Cities and Towns Towards Sustainability) gerçekleşmiştir. Sürdürülebilirliğe Doğru Avrupa Kentler ve Kasabalar Şartı'nda Avrupa ülkeleri arasında kentlerin sürdürülebilir gelişmesinin ilkeleri belirlenmiştir. Bu ilkelere göre sürdürülebilir kentlerin temeli sosyal adalet, sürdürülebilir ekonomi ve sürdürülebilir çevreden oluşmaktadır.

1996 yılında İstanbul'da düzenlenen Birleşmiş Milletler- Habitat II (insan yerleşmeleri) konferansı sürdürülebilir kent kavramının yaygınlaşmasında önemlidir. Habitat II (insan yerleşmeleri) konferansında, kentleşmenin yarattığı sorunlara karşı somut çözüm önerilerinde bulunulmuştur.

Toplantı sonucunda üretilen belgelerden biri olan Habitat gündeminde beş temel eylem alanı belirlenmiştir. Bunlar(Mengi ve Algan,2003;36); *“Kentleşen dünyada sürdürülebilir insan yerleşimlerinin gelişimi, herkes için yeterli barınma alanları, kentlerde planlı, kurumsal bir gelişmenin sağlanması, kentleşmenin yarattığı sorunlara karşı uluslararası işbirliği ve eşgüdümün sağlanması, habitat gündemine bağlı kalmaktır.”*

Habitat II ve Sürdürülebilirliğe Doğru Avrupa Kentler ve Kasabalar Şartı'na göre, kentsel sürdürülebilirliğin ortaya çıkmasının temelinde, kalkınma süreçlerinde çevreye zarar vermeyen ve geliştiren, gelecek kuşaklara yaşanabilir kentler bırakma düşüncesi vardır. Ayrıca Habitat II ve Sürdürülebilirliğe Doğru Avrupa Kentler ve Kasabalar Şartı'nda, Sürdürülebilir kent kavramıyla ilgili bazı ölçütler getirilmiştir. Bu ölçütlere göre sürdürülebilir kentlerde(Gökçeer, 1994;28);

“-Kentteki nüfus artışı kontrol altına alınırken eğitim, sağlık, barınma, beslenme gibi konuların da kent planlamasının her aşamasında yer alması önemlidir.

-Çevreye zarar vermeden, kaynakların akılcı ve etkin(yeniden kullanım ve etkin kazanım) şekilde kullanılmasına bağlı olarak kentsel toprak kullanımının gerçekleştirilmesi önemlidir.

-Sürdürülebilirliğe Doğru Avrupa Kentler ve Kasabalar Şartı'nda(Aalborg Şartı), “fakirlerin çevre değerlerine daha az zarar verdiği bu nedenle toplumdaki gruplar arasındaki eşitsizliği ortadan kaldırarak, sağlık iş ve barınma sağlayacağı” vurgulanmıştır. Sürdürülebilir kentlerde, herkese eşit koşullarda sağlık, iş ve barınma olanakları sunulması esas alınarak, toplumun yaşam kalitesinin artırılması amaçlanmıştır.

-Doğal ve yapay çevrenin korunması, toplu taşımacılık, tek merkezli bir yerleşim yerine çok merkezli yerleşimlerin olduğu, toplumda her yaştan ve cinsiyetten insanın kültürel, barınma, dinlenme gibi ihtiyaçlarını karşılayabileceği bir kent tercih edilir.

-Kentsel gelişim stratejilerinde mahalle ölçeğine önem verilmelidir.

-Kentte yaşayanların ortak çalışacağı, demokratik ve katılımcı bir kent amaçlanmıştır.”

Bir ülkenin sürdürülebilir gelişme stratejisinin önemli bir parçasını da sürdürülebilir kentler oluşturmaktadır. Sürdürülebilir kent düşüncesinin temelini sosyo-ekonomik kararların çevrebilim ilkelerine bağlı olarak alınması, bugünkü ve gelecek kuşaklara yaşanabilir bir kent bırakma düşüncesi oluşturmaktadır. Sürdürülebilir kent kavramı, insanların günümüz ihtiyaçlarına cevap veren kentler oluşturulması olarak tanımlanabilir. Sürdürülebilir kent, temelinde kentlerin çevreyle uyumlu bir ilişki içinde olmasını hedeflemektedir. Sürdürülebilir kentler, sürdürülebilir gelişmenin öncülüğünde yaratılacak kentler olarak tanımlanabilir. Sürdürülebilir kent, gelecek kuşaklara şimdiki kuşakların yaşadığı gibi yaşam standartları sunan ve gelecek kuşakların da ihtiyaçlarını karşılayacağı bir gelişme şeklini benimseyen kenttir. Çevresel ve sosyal sorunların büyük bir kısmı yerel ve bölgesel düzeyde ortaya çıkmasından dolayı sürdürülebilir kentler için her düzeyde politika üretmek ve uygulamak yerel yönetimlerin görevidir (Bayram,2001:254)

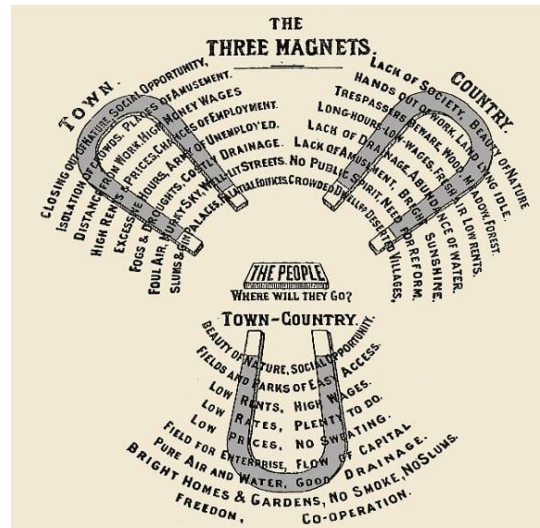
1.1.2.2.5.Bahçe Kent

Sanayi devriminin sonucunda kentsel mekânın oluşturulması ve kırsal alanın dönüşümünde önemli değişiklikler yaşanmıştır. Sanayi devrimiyle oluşan kentler insanları doğal ortamından kopartmıştır Sanayi devrimiyle ortaya çıkan kentsel sorunları çözmek amacıyla ideal kent modellerini araştıran Ebenezer Howard, Frank Lloyd Wright ve Le Corbusier 1890 ve 1930 yılları arasında bu sorunlarla ilgili çalışmalar yürütmüşlerdir. Bu kent planlayıcıların ortak amacı; sadece eski kentlerin iyileşmesi değil; kentsel çevrenin bir bütün olarak dönüşümün gerçekleştirilmesidir. Ebenezer Howard Bahçe Kent(Garden City) modelini, Frank Lloyd Wright Broadacre Kent modelini, Le Corbusier ise Işık Kent(Ray City) modelini geliştirmiştir(Howard, 2019:13).

Howard, yaşanan kır-kent karşıtlığı ve yaşanan toplumsal krizi açıklamak için “Üç Miknatıs” (The Three Magnets) şemasını oluşturmuştur. Miknatıslardan her biri farklı yaşam tarzlarını belirtmektedir. Howard, farklı yaşam tarzlarının olumlu ve olumsuz özelliklerini belirleyerek kır-kent sentezini ortaya çıkartmıştır. Howard’a göre kırsal alanın doğal yaşam, huzur gibi olumlu özellikleriyle, kentin teknoloji, bilgi gibi olumlu özellikleri bir arada olmalıdır. Howard’a göre “Üç Miknatıs”ın özellikleri şunlardır(Howard,2019:15); “Kent; doğadan uzak olan, yaşamsal maliyetleri yüksek ücretli olan, çevre kirliliği yaşanan, yoksulluk, gecekondular, büyük yapılar gibi eşitsizlik ve mekânsal farklılaşmanın yaşandığı, iş olanakları fazla olduğu, toplumsal izolasyon alan olanağı fazla olan bir yapıdır. Kır; toplumsal hizmetlerin, olanakların sınırlı olduğu, işsizliğin fazla olduğu, altyapı yetersizliğinin olduğu, doğayla iç içe, huzurlu bir ortamın olduğu, yaşamsal maliyetlerin ucuz olduğu bir yapıdır. Kent-Kır Sentezi; doğal güzelliklerle toplumsal olanakların ve erişilebilir uzaklıkta tarımsal alanlarla yeşil sistemlerin bir arada olduğu, düşük kiralardan oluşan, çalışanların yüksek ücretler aldığı, iş olanaklarının fazla olduğu, aydınlık, havadar bahçeli evlerin olduğu, çevre kirliliğinin olmadığı bir yapıdır.”

Howard’a göre kent- kır sentezinin yapılabilmesi için; kentsel büyümenin limiti olmalıdır ve nüfusun desantralize edilmesi gerekmektedir.

Şekil 1: Bahçe Kent Modeli

Kaynak:<https://topografya.com/ebenezer-howard-bahce-kent-modeli/> (22.11.2018).

Bahçe kent modeli 1898 yılında Ebenezer Howard tarafından geliştirilmiş bir kuramdır. Bahçe kent modeli, tarım alanları ve ormanlarla çevrelenmiş yeşil alanlarla, endüstri alanlarını birleştiren bir modelidir. Howard'a göre Bahçe kent modelinin özellikleri şunlardır(Howard,2019:17); “32.000 nüfuslu, düşük yoğunluklu kentlerin olduğu, idari ve ekonomik açıdan bağımsız, kendine yeten çalışma alanlarının olduğu, spekülasyonu (speculation) önlemek amacıyla arazinin kamuya ait olduğu, tarımsal ve açık alanlardan oluşan yeşil sistemin kenti çevrelediği, tampon işleviyle kentin kontrolsüz yayılımını önlediği, endüstri alanlarının kent çeperinde, konut alanlarına uzak mesafede konumlandığı, merkezde yeşil alanların ve etrafında kamu yapılarının (belediye binası, kütüphane, sanat galerisi, tiyatro, hastane) birbirini çevrelediği bir modeldir.”

Bahçe Kent modeli ilk kez İngiltere’de (1993) Ebenezer Howard tarafından Letcworth kentinde uygulanmıştır. Ayrıca model, Tel Aviv, İtalya gibi birçok ülkede uygulanmıştır. Ama bahçe kent modeli, kapitalist üretin biçiminin yapısal olarak devam ettiği, bu modelin ortaya çıkardığı mekânsal ve kentleşme sorunlarını tam olarak ortadan kaldıramamıştır, bu sorunlar günümüzde de devam etmektedir(Howard,2019:20).

1.1.2.2.6.Küreselleşme Sürecinin Etkisiyle Şekillenen Günümüz Kentlerine Yönelik Farklı Yaklaşımlar

Kent sosyolojisinde, 1970’li yıllardan itibaren kentlerde ortaya çıkan mekânsal farklılaşma ve ayrımlaşma sürecinin neden ve hangi koşullarda yaşandığını ele alan bazı yaklaşımlar gündeme gelmiştir. Bu yaklaşımlar arasında; kentsel ekolojik kuram, Castells ve Lefebvre’nin kenti kapitalist ilişkileriyle ilgili düşünceleri önemli bir yere sahiptir.

Kent analiziyle ilgili oluşturulan kuramsal çerçevenin ilki ABD’de Chicago Okulu tarafından geliştirilen kentsel ekolojik kuramdır. Kentsel ekolojik kuram, kenti ilk defa sistemli bir şekilde incelenmiştir. Kentsel ekolojik kurama göre kentsel gelişme dinamiğini oluşturan temel ekolojik süreçler vardır. Bunlar; yoğunlaşma, merkezileşme, ayrımlaşma (segregation) ve istila-ardıllıktır. Bu kurama göre, kent merkezinin işlevleri kentin gelişmesine paralel olarak artmasıyla birlikte artan işyerleri merkezi iş bölgesine sığamaz duruma gelir ve merkezin dışına taşmaya başlamıştır. Bu durum sonucunda önceden konut bölgesi olan yerleşim alanlarında iş yerleri hâkim duruma gelir, yerleşim bölgelerinin iş merkezlerine dönüşmesi nedeniyle eski yerleşim yerlerinde yaşayan bireyler kent merkezinde inşa edilen toplu konutlara taşınmaya başlamıştır.

Yaşanan bu durum banliyöleşme süreci olarak tanımlanmaktadır. Banliyöleşme merkezi iş bölgesinin yakınındaki konut alanlarının yıpranmasına neden olmuştur. Bu alanlarda konut sahibi olanlar kentin yeni gelişme alanlarına taşınırken eski konutlarını ellerinde tutma eğilimdedirler. Bu durum fiziksel yapının giderek eskidiği bir bölge ortaya çıkarmıştır. Kentlerin en düşük gelirli, sosyal ve ekonomik olarak kaybeden grupları, oluşan eski bölgede yaşamaya başlamışlardır. Bu alanlar kentleşme literatüründe çöküntü alanları olarak adlandırılmaktadır(Aslanoğlu,1990:14).

Castells, kentlerin üretim süreci olarak değil; kolektif tüketim merkezleri olarak ayırıcı bir rolünün olduğunu düşünmüştür. Kolektif tüketim, çoğunlukla devlet tarafından sağlanan, toplu konut, ulaşım, sağlık gibi kamusal veya yarı kamusal özellikte olan hizmetlerdir. Devlet, konut, ulaşım, sağlık gibi işgücünün yeniden üretimini sağlayacak hizmetleri sunmakla, sermaye ya da birikiminin etkin olarak devamını garanti etmektedir.

Devlet, artan biçimde, kolektif tüketim formlarının örgütlenmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Bu bağlamda kent, yerleşik hizmetlerin etrafında toplanan nüfus için emeğin yeniden üretim maliyetini ucuzlatarak kolektif üretimin örgütlenmesi için en uygun ortamı sağlamaktadır. Castells'e göre bu süreç, çağdaş kentin mekânsal formunun temel sebebidir(Castells 1997: 57).

Lefebvre ise sanayileşme nedeniyle kentsel mekânların modern kapitalist üretime dönüşümünü "kentsel devrim" kavramıyla açıklamaktadır. Lefebvre'ye göre kentsel devrim, sermayede yaşanan sorunlara çözüm getirmiştir. Lefebvre'nin kuramsal tanımlamasında kent yoktur, ancak kırdan uzaklaşmış, küresel, kentli yaşam biçiminin egemen olduğu bir mekân vardır(Lefebvre,1998:28).

1.1.3.Kır-Kent Karşılığı

Dünya nüfusunun büyük bir bölümü sanayileşme ve sanayi kentleri ortaya çıkıncaya kadar kırsal nüfustan oluşuyordu. Ancak sanayileşmeyle birlikte kırdan kente göç artmıştır. Bu durum kır ve kent toplumlarının yapısının değişmesine, kır ve kent arasında bir çelişkinin ortaya çıkmasına neden olmuştur(Kurt:2003:22).

Karl Marx ve Friedrich Engels, kırsal ve kent arasında oluşan karşıtlığın kırsal aleyhine kaybedilmesinde sanayi devrimini bir dönüm noktası olarak görmüştür. Marx ve Engels(1999:94)'a göre sanayi devrimi, “Doğal olarak oluşmuş kentlerin yerine, mantarlar gibi biten modern sanayi kentlerini yarattı. Girdiği her yerde zanaatçılığı ve genellikle sanayinin daha önceki bütün evrelerini yıktı. Kentin kırsal üzerindeki zaferini tamamladı.” Marx ve Engels'in sözlerinden sanayi devriminden öncede kırsal-kent çelişkisinin yaşandığını ancak; sanayileşmeyle birlikte var olan çelişkinin arttığını anlamaktayız.

Sanayileşmeyle birlikte geleneksel üretim yöntemlerinden endüstriyel üretim modellerine geçilmesi üretim miktarını arttırmıştır. Ancak endüstriyel üretim modellerinin benimsenmesi sermayenin belli kişi ve merkezlerde toplanmasına yol açmıştır. Bu durum ekonomik gelişmenin ülkenin belirli yerlerinde gerçekleşmesine neden olarak kırsal ve kent arasında var olan eşitsizliği, çelişkiyi artırmıştır(Kurt,2003:34).

Tönnies, insan topluluklarını “cemaat” ve “cemiyet” olarak ikiye ayırmıştır, köy toplumunu geleneksel, cemaat olarak kent toplumunu ise modern, cemiyet olarak nitelendirmiştir. Tönnies'e göre cemaatler; ırk, kültür, etnik köken bakımından farklı olmayan bireylerden oluşan ve bireyler arasında samimi bağlantılar üzerine kurulan homojen ve mahrem topluluklardır. Cemiyetler ise ırk, kültür, etnik köken ve sosyo-ekonomik statü bakımından farklı olan, geniş ve heterojen topluluklardır(Görmez, 1991:9).

Tönnies(1944:712)'e göre “Her türlü samimi, mahrem, bize münhasır olan müşterek hayat cemaat hayatı olarak anlaşılır. Cemiyet ise amme hayatıdır, dışımızda olan alemdir. İnsan kendinden olanlara teşkil ettiği cemaatte ak ve kara günlerde doğuştan itibaren hep ona bağlı bulunur. Cemiyette ise yabancı bir şeye dahil olmuş gibi girilir.”

Tönnies(1944:743)'e göre geleneksel(cemaat) toplum ve modern(cemiyet) toplum arasındaki farklar şunlardır;

Tablo 1: Geleneksel ve Modern Toplamların Ayırt Edici Özellikleri

Geleneksel Toplum	Modern Toplum
Değişime kapalı bir toplumsal yapı	Dinamik, yeniliği kabul eden bir toplumsal yapı
İlkel teknikler kullanılarak yapılan zayıf bir üretim	Gelişmiş teknikler kullanılarak her alanda yapılan üretim
Feodal ve paylaşılmalı bir siyasal yapı	Çoğulcu ve katılımcı demokrasi
Geniş aile yapısı	Çekirdek aile yapısı
Yerel kültüre bağlılık	Hızlı yaşam biçimi ve yerel kültürden uzaklaşma
Tarımsal üretime dayalı kapalı ekonomi	Uzmanlığa ve iş bölümüne dayalı bir ekonomik yapı

Kaynak: Tönnies, F(1944); Cemaat ve Cemiyet Nazariyesi(kısaltılarak çeviren Z.F. Fındıkoğlu), 1942-1943 Üniversite Konferanslarından Ayrı Basım, İstanbul.

Tönnies'e(1944:747) göre bir cemaat örneği olan köylerde köylülerin kendi toprakları üzerinde, bir cemiyetin örneği olan büyük şehirlerde yaşayan bireylerin ise kendi maddi birikimlerini elde ederek yaşamlarını devam ettirmektedir. Ona göre köylerde ortak menfaatler önemliken kentlerde çatışan menfaatler ve menfaat gruplaşmalarından söz edilebilir.

Köylerde genellikle tek, ortak bir meslek ve sosyal bir iş bölümü, aile bağları ve komşuluk ilişkileri önemliyken, kentlerde ise modernleşme sürecine paralel olarak mesleki ve sosyal bir farklılaşma önemli hale gelmiştir. Kentlerde yaşanan bu durum bireyin cemiyet, topluluk içindeki statü ve fonksiyonlarından kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla kentlerde bireylerin eğitim ve kişisel beceriyle kazandığı statüler önem kazanmıştır. Ayrıca kentlerde modernleşme süreciyle birlikte köylerde benimsenen ortak bir dayanışma yerine iktisadi, siyasi ve kültürel unsurlardan güç alan bir dayanışma grupları ortaya çıkmıştır(Görmez, 1991:23).

1.1.4.Türkiye’de Kır-Kent Çelişkinin Tarihsel Gelişimi

1.1.4.1. Osmanlı Döneminde Kent, Kır ve Toprak Düzeni

Osmanlı döneminde toprak düzeni tımar sistemine dayanmıştır. Tımar sistemi Osmanlı İmparatorluğu’nda önemlidir. Tımar sisteminin temelini has, zeamet, tımar gibi isimlerle bilinen ve genel olarak dirlik adı verilen birimler oluşturmuştur. Dirlikler getirecekleri gelirlere göre en büyüğü has, ikincisi zeamet olarak adlandırılır ve bunların gelirleri padişaha, üst düzey devlete görevlilerine ayrılmıştır. Tımarların ise gelirleri küçüktür, sipahilere verilir ve en yaygın olanıdır. Has, zeamet ve tımar topraklarını kullananların görevi; kendilerine ayrılan birimdeki üretimi düzenli bir şekilde yürüterek öngörülen vergiyi toplamaktır. Toprağı kullananlar elde edilen gelirin bir kısmını kendilerine ayırmıştır, diğer kısmıyla ise belirli bir sayıda asker yetiştirmiştir(Kurt,2003:43).

Tımar sisteminde toprağın mülkiyeti devlete aittir ve bu topraklara miri topraklar adı verilmiştir. Tımar sistemi dışında kalan topraklar vardır. Bunlar(Sencer,1969:275-276);

-Mülkiyeti devlete ait olan ve sipahiler olmadan doğrudan devlet işletmeciliği veya miri has niteliğinde olan topraklar: Bu toprakların geliri doğrudan devlet hazinesine aittir ve merkezi yönetim tarafından belirlenen memurlar tarafından yönetilir.

-Vakıf Araziler: Vakıflar tarafından özel mülkiyet altındaki toprak veya mülkün gelirinin kamu yararı veya hayır amacına ayırmasıdır.

-Özel Mülkiyet Altındaki Araziler: Osmanlı İmparatorluğu döneminde Doğu Anadolu, Mısır, Rodos, Girit gibi bazı geç fethedilen yerlerde var olan arazilerde özel mülkiyet korunmuştur.

Osmanlı Devlet sisteminde yaşanan bazı sorunlar tımar sisteminin bozulmasına, sipahi ordusunun azalmasına neden olmuştur. Bu durum Osmanlı mali yapısının bozulmasına, tarımdan alınan vergilerin artmasına ve “mültezim” adı verilen vergi toplayanlarla çiftçilerin çatışmasına yol açmıştır. Ayrıca taşrada sivil ortakların arasından ortaya çıkan mültezimler tefecilik gibi yöntemler kullanarak köylerde mülki ve kullanım hakkına sahip olunan miri toprakların kaybedilmesine neden olmuştur. 16.yüzyıl sonlarında ortaya çıkan bu gelişmeler nedeniyle topraklarından ayrılan köylülerin bir bölümü işsiz kalmıştır. Topraktan ayrılanların diğer bölümü ise merkezi devletin veya yerel güçlerin denetimine ücretli asker olarak girmiştir. Yaşanan bu olaylar Anadolu’daki köylülerin büyük ölçüde topraklarını terk ederek daha uzak yerlere yerleşmelerine veya bütünüyle terk etmelerine, tarımla uğraşanların azalmasına, Anadolu’daki toprak yapısında önemli değişimlere neden olmuştur(Kurt,2003:54).

1.1.4.2. Cumhuriyet Döneminde Kent ve Kır

Cumhuriyet döneminde kent ve kır(köy) başlığı altında, Türkiye’de Cumhuriyetin kuruluşundan günümüze kadar olan süreçte köylerin ve kentlerin toplumsal, mekânsal özellikleri incelenmiştir.

1.1.4.2.1. 1923-1950 Döneminde Kent ve Kır Politikası

Cumhuriyet döneminden önce Anadolu’daki köylerin birçoğu kentlerle ilişkisi olmayan, durağan bir yaşam sürmüştür. Cumhuriyet döneminde oluşan yeni devlet, Osmanlı Devleti’nden alınan sorunlar nedeniyle köylere tek tek ulaşılması fazla maliyetli olacağından en az maliyetle en çok yararı sağlayacak, ülke ve kırsal alanda yapısal değişiklikler yapabilecek düzenleme ve girişimler yapmaya çalışmıştır. Bu girişimlerin başında Köy Kanunu gelmektedir. Köy Kanunu, köyü ayrı bir yönetim örgütü olarak kabul etmiştir. Ayrıca bu dönemde İzmir İktisat Kongresi’nde alınan kararlarla köylüler için büyük bir yük olan Aşar Vergisi kaldırılmıştır. Daha sonraki yıllarda ise Kayseri, Karabük, Nazilli gibi Anadolu kasabalarında fabrikalar kurulmaya başlanmıştır. 1923-1950 döneminde tarıma ve köye yönelik önemli politikalardan biri de Dünya’da yaşanan 1929 Ekonomik Buhran nedeniyle devletin tarımdaki fiyatlara müdahale etmesidir(Geray,1974:2).

Cumhuriyetin kuruluş aşmasından 1950'li yıllara kadar ulus devletinin gerçekleştirdiği toplumsal ve mekânsal politikalar kentlerin yeniden organizasyonunu zorunlu hale getirmiştir. Bu anlamda ulus devlet oluşum sürecinde kentsel mekân organizasyonunun en belirgin özellikleri, başkent İstanbul'dan Ankara'ya taşınması ve Kamu İktisadi Teşebbüslerinin (KİT) yer seçim kararlarıyla Anadolu'ya önem veren bir ulaşım ağının oluşturulmasına karar verilmesidir (Şengül, 2009: 114). Bu bakımdan Cumhuriyetin en önemli stratejik mekânı olarak Ankara'nın başkent oluşu, bölgesel geri kalmışlığın giderilmesi, yeni kentlerin yaratılması adına önemli bir bölgesel gelişme adımı olmuştur. Yeni bir başkent yaratılması yoluyla bölgesel gelişme siyaseti dünya şehircilik deneyimi adına önemli bir yere sahip olmuştur.

Yeni devletin kapitalist mekân ve kapitalist kent yaratma stratejisi kentsel alanda sanayileşme girişimleriyle birlikte yürütülmüştür. Cumhuriyetin ilk yıllarında yaşanan liberal deneyimin ardından, devletin ekonomik yatırımlara yön verdiği devletçilik yıllarında sadece başkente değil, tüm Anadolu'ya ağırlık vermiştir. Kamu yatırımlarının yer seçimi Anadolu'ya eşit biçimde dağıtılmış olması, KİT'lerin kurulduğu yerlerdeki kentlerin hızla büyümesi ve nüfus artışı sağlanmıştır. KİT'lerin kurulduğu kentlerde toplumsal ve mekânsal dönüşüm gerçekleştirmiştir. Fabrikaların kurulduğu kent ve çevrelerinde kentsel hizmetlerin sunumunda, fabrikalarda yapılan üretimin yanında dinlenme, sağlık, spor, işçi evleri, okul gibi sosyal tesis konutlarının mekânı olmuştur. Cumhuriyetin ilk yıllarında ve tek partili dönemde yapılan politikalar, kırsal alanda bir çözümlenin kısmen önüne geçerek kentlere olası göçleri engellemiştir. Bu durum ise köy toplumsal yapısını, köylünün yaygın üretimi olan küçük meta üreticiliğinin ve geçimlik tarımın varlığını korumasını sağlamıştır (Şengül, 2001:115).

1.1.4.2.2. 1950-1980 Döneminde Kent ve Kır Politikası

İkinci dünya savaşından sonra kapitalistleşme süreçlerini tamamlamış olan ülkeler tarafından, dünyanın geri kalmış ülkelerine kapitalist üretim yapısını yaymak amacıyla politikalar geliştirdikleri bir dönem yaşanmıştır. Bu süreçte Türkiye'de devletçi ekonomi yerine liberal piyasa ekonomisi uygulanmaya başlanmıştır. Türkiye'nin 1950 yılında batılı ülkelerde değişen paradigmalardan etkilenecek şekilde kentleşme sürecini liberal bir çizgide devam ettirmiştir. Bu dönemde kentsel mekânda fabrikalaşmanın artmasıyla birlikte işçi konutları ve gecekondulaşma süreci hızlanmıştır.

Köylerde ise 1948-1951 yılları arasında Marshall yardımının başlamasıyla birlikte tarımda makineleşme artmıştır ve kentlere göçlerin yoğunlaştığı bir dönem olmuştur(Tekeli, 1982: 86-87).

1.1.4.2.3. 1980 Sonrası Politikalar, Tarım ve Köylülük

1980'li yıllarda Dünya'da ve Türkiye'de küreselleşme düşüncesi ortaya çıkmıştır. Küreselleşme devlet müdahalesinin olmadığı, devletin bir aktör olarak ekonomiden çekilmesini, kamunun elinde bulundurduğu işletmelerin özelleştirilmesini ve devletin küçültülmesini amaçlamaktadır. Küreselleşmeyle birlikte ekonomide yapı devlet-sanayi-tarım şeklinde değişmiştir. 1980'li yıllarda Türkiye'de ithal ikameci sanayileşme politikası yerine ihracata dayalı büyüme politikası uygulanmaya başlanmıştır. Ayrıca bu dönemde Türkiye'de Dünya Bankası ve IMF'nin baskı ve isteklerine paralel olarak tarımsal KİT'lerin bazıları özelleştirilmeye başlanmıştır(Yenal,2001:393). Türkiye'de 1980 sonrasında kentsel mekân, küreselleşmeyle birlikte belirli kentlerde inşaat sektörünün yarattığı bir büyüme ekonomisinin merkezi haline gelmiştir.

1980 sonrası dönemde köyler için halkçı politikalar geliştirme, köylüyü topraklandırma tartışmaları, tarımsal üretimi pazarla bütünleştirme çabaları, köyden kente göçün önüne geçilmeye çalışılması ve kırsal kalkınma gibi yaklaşımlar uygulanmaya çalışılmıştır. Ancak köylü üretimi üzerindeki korumanın ortadan kaldırılmasıyla birlikte kırdan kente göçün hızlandığı, kırsal alan ve köylerde nüfusun azalarak kentlere göçün artması ve kentlerde nüfus artışı nedeniyle eşitsizliğin ve gelir dağılımı adaletsizliğin artarak devam edeceği bir süreç yaşanmıştır. Küreselleşmenin kentsel mekân ve tarımda yarattığı sonuçlar, köylerde üretimin azalmasına ve toplumsal bir yıkıma neden olmuştur. Bu sonuçlar kentlerde ise mekânda gelir dağılımında eşitsizliğin giderek arttığı bir toplum yaratmıştır(Doğan, 2001: 112).

1.1.4.2.4. 2000’li Yıllarda Kentsel ve Kırsal Alanlar

Devlet ve köylü ilişkisinin niteliğinin değişmesi ve tarımın ikinci plana atılması, 1980’li yıllarda başlamıştır ve bu durum 2000’li yıllara kadar devam etmiştir. 2000’li yıllarda, kırsal alanlardaki ekonomik koşulların olumsuz sonuçlarının ortaya çıkması ve küreselleşmenin etkisinin artmasıyla birlikte bir yanda kentlere göç etmek isteyen köylüler, diğer yanda ise kentlerde köylerine geri dönme planları yapıp bir kısmı köye dönen işsizler bu dönemde Türkiye’de kentsel ve kırsal sorunların giderek attığını göstermiştir. Bugüne kadar uygulanan politikalar, Türkiye’de kır- kent sorununa maalesef kesin bir çözüm getirmemiştir(Oyan,2001:40-41).

1.1.4.3. Köy Kalkınma Modelleri

Cumhuriyetin kurulmasından ve ikinci dünya savaşından sonra sanayileşme ve tarımda yaşanan değişiklikler nedeniyle kır-kent çelişkisi sorunu ortaya çıkmıştır. Kır-kent çelişkisini azaltmak amacıyla yerel, bölgesel, ulusal ölçekte çalışmalar yapılmıştır. 1960’lı yılların başından beri kırsal alanla ilgili daha çok kalkınma modelleri geliştirilmeye başlanmasıyla birlikte pilot bölge belirlenerek uygulanan ve köy yerleşmelerini hedefleyen örnek köy, tarım kentleri, merkez köyler, köy-kent modelleri bu yaklaşımlardan bazılarıdır. Kırsal kalkınma modellerinin ortak amacı, kırsalda yaşayan bireylere kentte yaşayan bireylerin istedikleri gibi bir yaşam düzeyine ulaşmalarını sağlayarak kır-kent arasındaki farklılıkları azaltmaktır. Ancak bu modeller hizmet yapılacak alanların çok olması ve ekonomik nedenlerden dolayı başarılı olamamıştır(Büyükaşık,2004:53).

1.1.4.3.1. Örnek Köy Modeli

Örnek köy düşüncesinde merkezi bir köyde uygulanan çalışmaların olumlu sonuçlarının, çevredeki köyleri de olumlu şekilde etkileyerek yaygınlık kazanacağı yaklaşımıyla hareket edilmiştir. Örnek köy modelinde uygulama alanı olarak seçilen yerlerden biri de İstanbul olmuştur. 1966 yılında İstanbul’da örnek köy modelinin uygulanması sona erdirilmiştir. Modelin uygulanması sonucunda örnek köy olarak belirlenen yerler komşu köyler için bir çekim merkezi olamamıştır(Erkul ve Esgin,2012:185).

1.1.4.3.2. Merkez Köy Modeli

Merkez köy yaklaşımı, kırsal alanlardaki yerleşim sorunundan dolayı ortaya çıkan problemleri sona erdirmek amacıyla geliştirilmiştir. Bu yaklaşımın temel amacı, çok sayıda köyün ve köylünün kamusal hizmet ve alt yapıdan yararlanmasıdır. Merkez köy yaklaşımında hizmetler, ilk olarak merkez belirlenen köylerde yapılarak daha sonra çevre köylere sunulmuştur. Ülkemizde merkez köy modeli ilk kez Üçüncü 5 Yıllık Kalkınma Planında yer almıştır(Geray,2011:135).

Merkez köy yaklaşımı, kente göçü azaltmak amacı olan “köy-kent” yaklaşımının ortaya çıkmasında etkili olmuştur. Erkul ve Esgin(2012:189)’e göre merkez köy ve köy-kent yaklaşımı arasındaki fark; köy-kent yaklaşımı merkez köy gibi hizmet odaklı olmayarak, yeni bir köy oluşturmak ya da merkez köyler belirlemek yerine birbirine yakın köylere sağlık, eğitim gibi hizmet ve yatırımların verilmesini amaçlamıştır.

1.1.4.3. Tarım Kentleri Modeli

Tarım kentleri modeli ilk kez Milliyetçi Hareket Partisinin(MHP) 1973 seçim bildirgesinde yer almasıyla ortaya çıkmıştır. Bu yaklaşımda bölgenin özelliklerine göre 8-10 köy bir birim oluşturacak biçimde birleştirilerek oluşturulan yerde merkezi olan köyün tarım kenti olması düşünülmüştür(Erkul ve Esgin,2012:188).

Tarım kentleri modelinin faydaları şunlardır(Ünal,2001:131);

- Köylerin güvenliği daha kolay sağlanacaktır.
- İnsanların köylere ulaşımı kolay olacaktır.
- Köylerde dağınık tarım arazilerini birleştirmek daha kolay olacaktır.
- Tohumun, gübrenin araziye taşınması ve kullanılması kolay olacaktır.
- Köylerde ürünlerin depolanması, paketlenmesi, satılması daha kolay olacaktır.
- Tarımda da kalkınmanın gerçekleşebileceği kanıtlanmış olacaktır ve köylerde refaha kavuşabilecektir. Bu durumla birlikte halk da köylerden kentlere göç etmekten vazgeçecektir.
- Köylerde yaşayan bilgili, tecrübeli insanlardan faydalanma imkânına sahip olunacaktır.
- Köylünün yaşam şekli değişerek statik bir toplumdaki dinamik bir topluma geçme olanağını sağlanacaktır.

1.1.4.4.Köy-Kent Modeli

Köy-kent modeli, bazı ülkelerde kırsal gelişme yöntemi olarak kabul edilen, sadece köyün daha iyi duruma gelmesi yerine köyü kentsel işlevlerle yeniden oluşturularak kalkınmayı sağlayarak köyden kente göçü azaltmayı amaçlamıştır. Köy-kent modeli ülkemizde ilk kez 1970’li yıllarda Cumhuriyet Halk Partisi(CHP) tarafından oluşturulan kırsal gelişme önerisidir(Kayıkçı,2005:83).

Köy- kent yaklaşımının amaçları şunlardır(Erdönmez,2005:38);

-Az sayıda personel ve yatırımla, en kısa zamanda kırsal kesim nüfusunun tüm ihtiyaçlarının karşılanması,

-Hızlı nüfus artışının ortaya çıkardığı fazla nüfusun bir bölümüyle, işsiz nüfusun köy-kentlerde iş olanaklarına kavuşturulması. Böylece iş olanaklarına kavuşturulan kırsal nüfusun kentlere göç etmesi sonucunda büyük kentlerde oluşacak nüfus yığılmalarını engelleyerek sağlıklı kentleşmenin sağlanması.

Köy-kent modeli diğer köy kalkınma modellerinden farklı olarak kırsal kalkınmayı gerçekleştirebilmek için alt yapıyla ilgili yetersizlikleri ortadan kaldırmayı, sosyal hizmet alanlarını geliştirmeyi ve ekonomik geçim kaynaklarını zenginleştirmeyi sağlayabilmek için kooperatifçiliği benimsemiştir ve halk katılımını esas almıştır.

Köy-kent modeli ülkemizde ilk olarak 1978 yılında Bolu ilinin Mudurnu İlçesi ve Van ilinin Özalp ilçesinde pilot proje olarak uygulanmıştır ve belirli dönemlerde de uygulanmaya devam etmiştir. Ancak yaşanan siyasal sorunlar, projeye gereken önemin verilmeyerek gerekli yatırımların yapılamaması ve ekonomik zorlukların olması nedeniyle köy kent modelinin uygulanması sona ermiştir(Erdönmez,2005:40).

İKİNCİ BÖLÜM

KÜRESELLEŞMENİN YARATTIĞI HIZA KARŞILIK

YAVAŞLIK ANLAYIŞI

2.1. Küreselleşme ve Yavaşlık Kavramları

Günümüz toplumlarında hızlı olmak önemli olduğu için bireyler, hızlı olmak amacıyla kendilerini sürekli baskı altında hissederek hayatı yavaşlatan her şeyi gereksiz görmeye başlamışlardır. Ayrıca bireylerin hızlı olmak için sergiledikleri çabaların daha üstüne çıkma istekleri zamanla öfke kültürünü oluşturmuştur. Horone'a göre hızlı yaşamın ortaya çıkardığı olumsuz sonuçlar için alternatif bir çözüm olarak yavaşlık hareketinin uygulanması gerekir ve hızlı bir yaşam süren bireylerin daha iyi, daha mutlu bir hayat sürebilmeleri için ilk olarak sakinleşmeleri sonra da bir dengeye kavuşmaları gerekir(Horone,2008:7).

Küreselleşen dünyada hızlı yaşamın hayatın önemli bir parçası durumuna gelmesi nedeniyle bireyler, kendilerini yıpratıcı bir koşuşturma içerisinde bulmuşlardır. Ayrıca küresel ölçekte hizmet veren şirketlerde ve rekabetin olduğu her toplumda hızlı yaşamın nedeni, çalışanların işlerinin ve üretim faaliyetlerinin hızlı yapılmasının istenmesidir. Bu düşünceye göre hızlı olunmazsa üretim faaliyetleri aksar ve emekçilerin daha fazla çalışması gerekir(Yurtseven, Kaya ve Harman, 2010:2).

Yavaş hareketi, hızlı yaşamın ortaya çıkardığı olumsuz sonuçlara alternatif bir çözüm önerisi olarak ortaya çıkmıştır. Yavaş hareketi; sakinleşme, yavaşlama hareketinin felsefesi uygulanırsa bireyler üzerinde hızlı yaşam baskısının azalacağını, hayatın daha yaşanabilir bir hale geleceğini savunmaktadır(<https://www.slowmovement.com>, 10.11.2018).

Yavaş hareketi, küreselleşmenin getirdiği olumsuz sonuçlardan kurtularak toplumun doğallığının ve yerel değerlerin korunmasını savunan toplumsal bir harekettir.

Küreselleşme anlayışının ortaya çıkması ve teknolojik gelişmeler, toplumlara ait geleneksel, yerel, kültürel değerlerin yok edilerek dünya genelinde standart, tek tip kültürel özelliklerin oluşturulmasına neden olmuştur. Ayrıca küreselleşmeyle birlikte ekonomik alanda küresel, çok uluslu şirketlerin kurulmaya başlanmasıyla yerel düzeyde ve toplumsal geleneklere göre üretim yapan küçük şirketlerin sayısı azalmıştır, kaybolmaya yüz tutmuştur. Bu duruma örnek olarak küresel düzeyde yiyecek sektöründe ticaret yapan bir firmanın üretim faaliyetlerini yürüttüğü ülkenin yerel üretim şekline ve yerel lezzetlerine göre değil, kendi belirlediği standart tariflerine göre üretim yapması verilebilir(Yurtseven, Kaya ve Harman, 2010:4).

Knox ve Mayer (2009;34)'e göre hız ve yavaş kavramlarının özellikleri şunlardır;

Tablo2:Hız ve Yavaş Arasındaki Farklar

Yaklaşımlar	Ana Görüş	Alternatif Görüş
Karakteristik Özellikleri	Hız	Yavaş
	Homojendir.	Kişiyeye Özgüdür.
	Tek Şart vardır.	Birden fazla seçenek vardır.
	Adaletsiz	Adil
	Endüstri önemlidir.	Zanaat önemlidir.
	Standartlaştırılmış, tek tipleştirilmiştir.	İsteğe göre ayarlanabilir.
	Anonim ortaklıdır.	Halka dayalıdır.
	Sürdürülemeyen bir yapıdadır.	Sürdürülebilir bir yapıdadır.
	Yinelenen bir yapıdadır.	Kendine özgü bir yapıdadır.
	Tarihi ve yerel kültüre duyarlı değildir.	Tarihi ve yerel kültüre duyarlıdır.
Örnekler:	Mega Kent Projeleri	Yavaş Kent
	Endüstriyel Yemek Sistemi	Yavaş Yemek

2.1.1.Yavaş Yemek(Slow Food) Kavramı

Slow Food kelimesi Türkçeye sakin yemek, yavaş yemek olarak çevrilmiştir, ancak yavaş yemek kelimesi sadece yavaş yeme biçimi değildir. Yavaş yemek kelimesi, yiyeceklerin üretimden sunumuna kadar uygulanan tüm aşamalarda dikkat edilmesi gereken kuralları ifade etmektedir(Collins,2006:1037).

1986 yılında İtalya'nın Roma kentinde Mcdonalds'ın açılmasının mutfak lezzetleri alanında uzman olan Carlo Petrini öncülüğünde protesto edilmesiyle birlikte yavaş yemek hareketinin ilk adımı ortaya atılmıştır. Başlangıçta bölgesel bir eylem olan yavaş yemek hareketi, zamanla yerel sınırları aşarak dünyada birçok toplumu etkileyen uluslararası bir hareket haline dönüşmüştür ve 1989 yılında 15 ülkenin temsilcilerinin katılımıyla Yavaş Yemek(Slow Food)birliğinin kurulmasına karar verilmiştir. Günümüzde ise yavaş yemek hareketinin 2018 yılı itibariyle 1.000.000 destekçisi, 100.000 üyesi bulunmaktadır (<https://www.slowfood.com/>, 12-27.11.2018).

Yavaş yemek hareketi günümüzde çeşitli kurum ve kuruluşlar, organizatörler, yerel üretici birlikleri, aşçılar birliği gibi gruplar tarafından festivaller, kampanyalar ve konferanslar gibi etkinlikler yapılarak desteklenmektedir. Yavaş yemek hareketinin gelişmesini sağlayan destekçilerin yaptığı faaliyet ve kuruluşlardan bazıları şunlardır (<https://slowfoodgeclik.wordpress.com/slow-food/>,12.11.2018);

-100.000 üyesi olan Yavaş Yemek üyeleri ağı,

-Dünya'da küçük ölçekli esnaf ve işletmeci tarafından kaliteli gıda üretiminin sürdürülebilir bir eylem olduğu savunulan, günümüzde dünya genelinde 2000 üyesi bulunan, gıda toplulukları ağı olan Toprak Ana(Terra Madre),

-Yavaş yemek hareketini gençlere eğitim faaliyetleriyle tanıtmayı ve benimsetmeyi hedefleyen Yavaş Yemek Gençlik Kolu(SFYN),

-Yerel lezzetlerin günümüzde devamlılığını sağlamak ve gelecek kuşaklara aktarmak, sağlıklı gıdaların üretiminin uygulanmasını sağlamak gibi amaçlarla İtalya'nın Pollentia şehrinde kurulan Gastronomi Bilimleri Üniversitesi(UNISG),

-Yerel ve bölgesel üreticiler tarafından doğal olarak üretilmiş olan gıdaları aracısız ve adil bir şekilde topluma ulaştırmayı hedefleyen gıda toplulukları,

-Yavaş yemek standartlarına uygun olarak Afrika'da kurulan sebze bahçeleri,

-Yerel ürünlerin tanıtılması ve sağlıklı yaşamla ilgili bilgilendirici etkinliklerin düzenlenmesini hedefleyen, yerel üreticiler birliği olan Konviviyoumlar(Convivia),

-Yerel ürünleri üreten küçük ölçekli üreticilerin desteklenmeyi, özel beceri gerektiren mutfak lezzetlerini ve yok olma tehlikesi olan besinleri korumayı amaçlayan Presidia.

Yavaş yemek hareketinin organize ettiği çalışmalar sadece yemek üretimi ve tüketimiyle ilgili değildir. Yavaş yemek hareketi küreselleşmenin ortaya çıkarmış olduğu standartlaşmaya, kültürel farklılıkların azalmasına, ulus üstü bir toplumsal kültürün yaygınlaşarak yerel kültürlerin yerini almasına karşı alternatif düşünceler geliştirmiştir. Yavaş yemek hareketi, belirlemiş olduğu hedefleri gerçekleştirirken hareketin simgesi olarak salyangozu seçmiştir. Çünkü salyangoz, yavaş ilerlemesine rağmen hareket ettiği yerlerde izini bırakan, sağlıklı olan bir canlıdır(<https://www.slowfood.com/>, 12-27.11.2018).

Şekil 2: Yavaş Yemek(Slow Food) Logosu

Kaynak: <https://www.slowfood.com/> (12-27.11.2018).

Yavaş yemek hareketinin kurucusu Carlo Petrini ve Gigi Padovani tarafından 2012 yılında "Yavaş Yemek Devrimi(Slow Food Revalution) " adlı sakinleşme felsefesinin anlatıldığı bir kitap yazılmıştır. Kitapta, salyangozun simge olarak belirlenmesiyle ilgili "hayat içinde yavaş, dikkatli ama kararlı bir şekilde ilerlemesi, boyutuna göre beklenmeyecek mesafeler aşması ve geçtiği yerlerde izini bırakması bakımından özellikle seçildiği" belirtilmiştir(Petrini ve Padovani, 2006: 27).

Carlo Petrini yavaş yemek hareketinin felsefesini; “Hayatın ritmi yediklerimizin tadına varacak kadar sakin olmalı” şeklinde özetlemiştir ve Petrini “Hızlı hayata ve onun getirdiği sağlıksız Fast-Food’a karşıyız” sloganlarını önemle vurgulamıştır. Ayrıca Petrini, fast- food ürünlerinin sağlıksız olduğunu belirterek insanların sağlıklı ürünler tercih etmeleri, hazır gıdalardan uzak durmaları gerektiğini ifade etmiştir(Petrini ve Padovani, 2006: 28).

Yavaş yemek hareketi; toplumun kolay ve uygun bir ücretle ulaşabildiği, insan sağlığına zarar vermeyen, üreticilerin ürünlerini adil bir ücretle satabildiği, ekosisteme zararlı olmayan bir dünya öngörmektedir (<https://www.slowfood.com/>, 12-27.11.2018). Ayrıca hareket, her toplumun kendine özgü sahip olduğu yerel, geleneksel mutfak ve lezzetlerin korunması ve sağlıksız fast- food ürünlerinin tüketildiği, insanlar arasında iletişimin olmadığı sofralarda insan sağlığının tehdit edildiğini vurgulamaktadır(Ergüven, 2011:208).

Yavaş yemek hareketi manifestosunda gıdaların üretimi için yapılması gereken bazı temel ilkelere yer verilmiştir. Bu temel ilkeler sadece gıdaların kalitesi ve üretim sürecinde çevresel değerler için dikkat edilmesi gereken ilkeler değil; belirlenen ilkelerde tarımsal faaliyette bulunan yerel üreticilerin işlerinde başarılı olarak yerel ve bölgesel kalkınmayı teşvik etmesini sağlayan ilkeler de bulunmaktadır. Ayrıca yavaş yemek hareketinin besin maddelerinin üretim tekniklerinin korunmasıyla ilgili çalışmaları da vardır. Özellikle yavaş yemek hareketinin kurucusu olan Carlo Petrini’nin şarap ve yemek kültürleri konusunda uzman olması nedeniyle yavaş yemek hareketi; şarap ve peynir yapımı, meyve ve sebze üretimi, ürün yetiştirme tekniklerinin korunması, yerel bölgeyle bütünleşen ve bilinen ürünlerin sürekliliğinin sağlanması için önemli ilkelere sahiptir(Sezgin ve Ünüvar,2011:117).

Yavaş yemek hareketi, yöresel ürünlerin üreticiden tüketiciye ulaştırılması amacı için yerel köy-kır pazarlarını desteklemektedir. Yerel üretici pazarları olan köy-kır pazarları sayesinde üreticiler, ürünlerini aracı olmadan yüksek kârla tüketiciye ulaştırabilmektedir. Ayrıca yavaş yemek hareketi, fast-food ürünlerinin sağlıksız olduğunu belirterek, doğal ve kendi mevsiminde yetişen taze ürünlerin daha yararlı ve sağlıklı olduğunu, yerel ürünlerin satıldığı köy pazarlarından alışveriş yapılmasının üreticinin kalkınmasını sağlaması nedeniyle toplumların tercih etmesi gerektiğini savunmaktadır.

Hızlı yaşam anlayışını benimseyen toplumlar, yeme ve yemek kültüründen uzaklaşarak fast-food yemek kültürünü ortaya çıkarmıştır. Yavaş yemek hareketine göre insanların beslenme alışkanlıkları ve yemek kültürleri çok uluslu, küresel şirketlerin belirlendiği standartlara göre oluşturulmamalıdır, her ulusun kendine özgü olmalıdır (<https://www.slowfood.com/>, 12-27.11.2018).

2.1.1.1. Yavaş Yemek Manifestosu

Yavaş yemek hareketinin kâr amacı gütmeyeceği, gönüllülüğün esas olduğu, sağlıklı ürünlerin tüketilmesi ve geleneksel değerlerin korunması gerektiğini belirten yavaş yemek manifestosu, hareketin kurucularından olan Folco Portinari tarafından 9 Kasım 1989'da Paris'te hazırlanmıştır. Manifestonun 15 ülkeden gelen delegeler tarafından (Almanya, Amerika, Arjantin, Avusturya, Brezilya, Danimarka, Fransa, Hollanda, İspanya, İsveç, İsviçre, İtalya, Japonya, Macaristan ve Venezuela) imzalanmasıyla yavaş yemek hareketi resmi olarak kurulmuştur.

Yavaş yemek hareketi manifestosuna göre hızlı yaşamla birlikte tadın standartlaşması, biyoçeşitliliğe yapılan tehdit, çevresel zararlar, küçük üreticilerin yok olması, doğal sebze ve meyvelerin yok olması gibi durumlar küreselleşmenin ortaya çıkardığı olumsuz sonuçlardır(<https://www.slowfood.com/>, 12-27.11.2018).

Yavaş yemek hareketi manifestosunda; yemek kültürü ve besinlerin üretimiyle ilgili olması gereken ilkeler için üç temel kıstas belirlenmiştir. Bunlar; kaliteli bir gıda için üretimin iyi, temiz ve adil olmasıdır. Manifestoda bu kriterler şu şekilde belirtilmiştir(The Slowfood Manifesto,1989:2);

“İyi; insan sağlığına zarar vermeyen, doğal, kaliteli ürünler kullanılarak yapılmış, lezzetli bir yiyecek olması anlamına gelmektedir.

-Temiz; yiyeceğin insan sağlığına, çevreye, canlılara zarar vermeden sürdürülebilir bir biçimde üretilmesi anlamına gelmektedir.

-Adil; üreticiler tarafından üretilen ürünlerin ve yiyeceklerin ücretleri belirlenirken, tüketiciler için maddi gücüne uygun, üreticiler için ise emeklerinin karşılığını alabilecek şekilde belirlenmesi anlamına gelmektedir.”

Yavaş yemek hareketine göre en iyi gıda; iyi, temiz ve adil bir şekilde üretilen gıdadır. Ayrıca yavaş yemek hareketi bu düşüncenin uygulanması için yiyeceklerin ve ürünlerin “nasıl üretilmesi gerektiği?” hakkında eğitici programlar ve üreticileri bilgilendirici etkinlikler, kurslar düzenlemektedir. Yapılan eğitici programlar ve etkinlikler sayesinde tüketiciler de hangi ürünlerin iyi, temiz ve adil gıda ilkesiyle üretildiğinin nasıl anlaşılacağı hakkında bilgi sahibi olabilmektedir.

2.1.1.2. Yavaş Yemek Hareketine Destek Ağları

Yavaş yemek hareketi için yerel destekçiler tarafından yapılan projeler, kampanyalar ve festivaller gibi etkinlikler bu hareketin başarılı olmasında önemli bir paya sahiptir. Yavaş yemek hareketine destek amacıyla yapılan her türlü etkinlikler, projeler ve birlikler sayesinde günümüzde yavaş yemek hareketi Gıda ve Tarım Örgütü(FAO) tarafından tanınmış aktif ve etkili STK’lardan biri durumuna gelmiştir. Yavaş Yemek hareketine destek için kurulmuş bazı ağlar şunlardır; Toprak Ana(Terra Madre), Nuh’un Ambarı(Ark of Taste), Presidia ve Uluslararası Yerel Üretici Yeryüzü Pazarları(Earth Markets) (<https://www.slowfood.com/>, 12-27.11.2018).

2.1.1.2.1. Toprak Ana(Terra Madre)

Toprak Ana hareketi(Terra Madre), 2003 yılında yavaş yemek hareketinin desteklenmesi amacıyla kurulmuştur. Toprak Ana hareketi küçük ölçekli çiftlikler, aşçılar, tüketiciler gibi 180'den fazla grubu kapsayan uluslararası gıda toplulukları tarafından düzenlenen bir harekettir. Küreselleşmenin ortaya çıkardığı olumsuz sonuçların azaltılması amacıyla Toprak Ana adı altında oluşturulan birlikler, toplumda kaybolmaya yüz tutmuş olan değerlerin gelecek kuşaklar için yaşatılmasına, geleneksel beslenme yöntemlerine önem verilmesine, organik tarımın insanlar için daha yararlı olacağı ve yerel üreticilerin kalkındırılması gerektiğine dikkat çekmiştir. Toprak Ana hareketi; tarımsal verimliliğin artması, gıda üretimindeki yöntemlerin geliştirilmesi, yerel gıda üretimindeki sorunların giderilmesi, küreselleşmenin ortaya çıkardığı olumsuz yemek yeme alışkanlıklarının geleneksel alışkanlıklara tercih edilmemesi gibi konuları ele almıştır(Eker,2006).

Toprak Ana hareketi, “Yavaş yemek eko-gastronomik bilimsel mutfak merkezlerinden” biri olan konviviyoumlardan/yerel örgütlenmelerden(Convivia) oluşmaktadır. İki yılda bir yapılan toplantılarda bir araya gelerek yavaş yemek hareketinin sürdürülebilirliği, çevresel değerlerin korunması gibi konularda fikir paylaşımında bulunmaktadır (Büyükbay,<http://www.toprakana.com.tr/index.php?bolum=yazi&obje=oku&id=85&adi=Slow+%20Food+ve+Terra+Madre+2012>, 27.11.2018).

2.1.1.2.2. Nuh'un Ambarı (Ark of Taste)

Nuh'un Ambarı (Ark of Taste) Projesi, alanında uzman kişiler tarafından dünyada yok olma tehlikesi olan tüm gıda ürünlerinin belirlenip sınıflandırılması ve ekolojik tarım ürünlerinin korunmasını amaçlamaktadır. Bitki ve hayvan türlerin korunması konusunda iş birliği oluşturmak düşüncesiyle bir araya gelen uluslararası bir komisyon tarafından oluşturulan Nuh'un Ambarı projesi, 1996 yılında yapılan ilk Toprak Ana toplantısında tanıtılmıştır. Ayrıca Nuh'un Ambarı, bulunduğu bölgenin iklim şartlarına uyum sağlamış farklı iklimlerde yetişme imkânı olmayan, endemik bitkilerin korunması, kategorize edilip arşivlenmesi ve bölgesel ürünlerle yapılan yeni yemek çeşitlerinin keşfedilmesi projesidir(Kılıç ve Aydoğan, 2015: 311).

Bir ürünün Nuh'un Ambarı Projesine katılabilmesi için; ürünün isminin tüm üreticiler tarafından kullanılan genel bir isim olmalıdır ve herhangi bir üretici veya kuruma ait patentli, ticari marka vb. bir ürün olmamalıdır. Yani Nuh'un Ambarı Projesine dâhil olan bir ürünü yörede yaşayan herkes ekme, yetiştirme ve geliştirme hakkına sahiptir. Özel beceri veya yavaş yemek üyeliği şartı olmadan isteyen herkes kendi yöresine, başka topluluklara veya ülkelere ait ürünleri Nuh'un Ambarı Projesine aday gösterebilmektedir. Ürün başvurusu için Yavaş Yemek Biyoçeşitlilik Vakfı'nın veya Mutfak Dostları Derneği'nin internet sayfasında bulunan form doldurularak bu sayfada yer alan iletişim adreslerine veya Yavaş Yemek Biyoçeşitlilik Vakfı'na gönderilmelidir. Yapılan başvurunun değerlendirilmesi ilk etapta olumlu sonuçlanmışsa başvuru formu Nuh'un Ambarı Ulusal Teknik Komitesine gönderilir. Komite de başvuruyu onaylarsa ürünün online ürün katalogunda yer alması için başvuru ürünü hakkında bilgilendirici bir kısa tanıtım yazısı oluşturularak ürünün Nuh'un Ambarı Projesine dahil olduğu ilan edilmiş olur(http://www.essedra.com/media/TUR_arkoftaste_LR.pdf ,23.11.2018).

2.1.1.2.3. Presidia

Presidia; beceri gerektiren ve belirli bir tarife göre yapılan yerel gıda ürünlerini, zanaatkarlar tarafından yapılan yerel el ürünlerini, endemik bitki çeşitlerini, geleneksel üretim tekniklerini ve doğal yapıyı korumak amacıyla geliştirilen projedir (<http://www.essedra.com/tr/biyocesitlilik/presidia>, 28.11.2018).

Presidia projeleri; yetiştirilmesi tehlike altında olan ürünlerin üretiminin devam ettirilmesi için çalışmalar yapmaktadır, geleneksel üretim biçimlerinin yok olmaması için önlemler almaktadır, doğal güzelliklere sahip olan bölgelerde ekosistemi korumaya çalışmaktadır ve zarara uğramış olan çevresel değerleri geri kazanmaya çalışmaktadır. Presidia, Nuh'un Ambarı Projesi'nde yer alan, yok olma tehlikesi olan ürünlerin korunması ve üretiminin devam edebilmesi amacıyla çalışma yapması nedeniyle Nuh'un Ambarı Projesi'nden sonra oluşan bir aşamadır. Günümüzde 13,000'den fazla üreticinin dâhil olduğu 500 den fazla Presidia birliği bulunmaktadır.

Türkiye’de yok olma tehlikesi olan ürünlerin korunması amacıyla presidia projesine katılmış üç ürün bulunmaktadır. Bunlar; Siyez Buğday Bulguru, Divle Mağarası-Yaşlı Peynir- Tulum peyniri, Boğatepe Gravyer-Peynir Müzesidir. Bu ürünlerle ilgili bilgiler şunlardır(<https://www.fondazione Slow Food.com/en/nazioni-arca/turkey-en/> , 28.01.2018-22.01.2019);

-Siyez Buğday Bulguru; Kastamonu’da üretilen Siyez Buğdayı, üretilen en eski buğdaylardandır.

-Divle Mağarası-Yaşlı Peynir- Tulum peyniri; Karaman- Ereğli arasında ve az miktarda keçi sütünden üretilen peynirdir.

-Boğatepe Gravyer; Kars ilimizin Boğatepe köyünde geleneksel tekniklere göre üretilen peynirdir. Ayrıca Boğatepe köyünde Zavot Eko Müzesi adıyla peynir müzesi bulunmaktadır.

2.1.1.2.4. Uluslararası Yerel Üretici Yeryüzü Pazarları (Earth markets)

Yerel üretici yeryüzü pazarları ilk olarak 2006 yılında İtalya’nın Sanremo şehrinde düzenlenen Yavaş Şehir(cittaslow) İtalya Ulusal Kongresi’nde, ülkenin 100 farklı bölgesinde yerel üretici ve çiftçi pazarlarının kurulmasına karar verilmesiyle birlikte Yavaş yemek hareketi İtalya ve Yavaş Yemek Biyoçesitlilik Vakfı’nın dünyada mevcut olan pazarlar örnek alınarak yapmış olduğu ortak çalışmalarıyla çiftçiler, yerel üretici birlikleri ve akademisyenler tarafından gerçekleştirilen projedir(Coşar, 2013: 32).

Yerel üretici yeryüzü pazarları, yerel halkın katılımıyla gerçekleşmektedir, yerel üreticinin sağlıklı, kaliteli gıdayı tüketiciye adil bir fiyatla ve organik sunması açısından önemli bir projedir. Ayrıca yeryüzü pazarları üretici açısından ürünlerinin değerlerini artırmaktadır, tüketici açısından ise maliyetleri düşen ürünleri daha ucuza almasını ve aldığı ürünlerle ilgili öğrenmek istediği tüm bilgileri doğrudan üreticisinden öğrenebilme olanağını sağlamaktadır.

Yavaş yemek felsefesini benimseyen yerel üretici yeryüzü pazarlarında, üreticilerin Genetiği Değiştirilmiş Organizmalar(GDO) içermeyen organik ürünler bulundurması zorunludur, bulundurmadığı takdirde üreticiler pazarda ürünlerini satamamaktadır. Ayrıca bu pazarlarda iyi-temiz-adil gıda felsefesine göre üretim yapılmaktadır. 2018 Aralık ayı itibariyle 38'i İtalyan pazarı olmak üzere 19 ülkeden toplam 70 yerel üretici yeryüzü pazarı bulunmaktadır. Türkiye'de ise Foça, Gökçeada ve Şile olmak üzere üç yerel yeryüzü pazarı bulunmaktadır(<https://www.fondazione Slowfoof.com/en/nazioni-arca/turkey-en/>, 28.01.2018-22.01.2019).

2.1.1.3.Yavaş Yemek Hareketi Bağlamında Yapılan Eğitim Faaliyetleri

Yavaş yemek hareketi kurulduğu günden itibaren gelecek kuşağın fast-food tüketmeleri yerine kendi mevsiminde üretilen organik ürünlerin tüketmesi amacıyla eğitim faaliyetleri düzenlemektedir. Bu amaç kapsamında yavaş yemek hareketinin destekçileri ve öğretmenler iş birliği yaparak okullarda besin ürünlerinin önemiyle ilgili eğitimler verilmektedir. Ayrıca yavaş yemek hareketinin kurmuş olduğu lezzet atölyelerinde de gıda eğitimiyle ilgili konferanslar, öğretmenler ve aileler için geliştirici kurslar verilmektedir. Yavaş yemek hareketinin gençlere ve çocuklara yönelik eğitim faaliyetlerinin yanı sıra, gastronomik ve yerel lezzetlere farkındalığı artırmak için alanında uzman kişiler ve üreticiler tarafından gıda maddelerinin üretim aşamaları açıklanarak yapılan "Tadım Atölyeleri" projesinde tat eğitimleri verilmektedir. "Tadım atölyeleri" projesinin amacı; üretim tekniklerini öğrenmek ve yerel lezzetleri tatmaktır(<http://www.globalfootprints.org/page/id/93/3>, (03.12.2018).

2.1.1.4. Yavaş Yemek Üyelik Süreci ve Üyelik Kriterleri

Yavaş yemek hareketine bireysel ve toplu olarak üyelik başvurusu yapılabilmektedir. Yavaş yemek hareketine katılan bireysel üyeler "convivial" (konvivyum/yerel topluluk) adı verilen yerel gruplarla buluşmaktadır. Her yerel topluluk bulunduğu toplumun özelliklerini yansıtmaktadır.

Yavaş yemek üyesi, bulunduğu bölgede kendisine en yakın olan yerel topluluğa üye olmaktadır. Yerel topluluklar yavaş yemek felsefesini geliştirmeye, yaymaya çalışmaktadır ve yavaş yemek ağı içindeki yiyecek üreticileriyle iletişime geçmektedir. Yavaş yemek hareketinin yerel topluluklar için belirlemiş olduğu görevler şunlardır(<https://www.slowfood.com/> , 12-27.11.2018);

“-Yavaş yemek hareketin felsefesini toplumda yaygınlaştırmak ve geliştirmek.

-Üye katılımlarıyla yavaş hareketini büyütmek.

-Sürdürülebilir tarımın ve tarım bilgisinin gelişmesini sağlamak.

-Yavaş yemek hareketinin ulusal ve uluslararası projelerini yaymak ve desteklemek.

-Yerel kurumlar, eğitim kurumları, üretici birlikleri, çevre koruma kuruluşları, gastronomi kuruluşları ve basın-yayın organlarıyla ilişki kurmak, ortak çalışmalar düzenlemek.

- Diğer yerel topluluklarla ortak çalışma ve birlikteliği sağlamak.”

2.1.2.Yavaş Kent Kavramı

Sanayi devrimi ve küreselleşmenin ortaya çıkardığı olumsuz sonuçların kentsel mekâna yansımaları, kentlerin yerel kimliğini, dokusunu, ruhunu kaybetmesine neden olmaktadır.(Yavuzçehre,2010:126).

Küreselleşmenin yarattığı olumsuz etkilerinin zamanla daha hissedilir bir duruma gelmeye başlamasıyla birlikte bu duruma karşı geliştirilen tepkiler de farklı bir arayış çabasını ortaya çıkarmıştır. Yavaş kent hareketi, kent temelinde ortaya çıkan oluşumlar arasında en azından fikir açısından da olsa küreselleşmenin dayattığı tek tipleştirilen kent ve insan anlayışına karşı bir alternatif arayışı olduğu söylenebilir. Yavaş kent kavramı, İtalyanca citta(kent) ve İngilizce slow(yavaş) kelimelerinin birleşiminden oluşturulan, bir kavramdır. Yavaş kent hareketi; yavaş yemek hareketinin kentlerin tasarım ve planlanmasında kullanılmasını, kent kalitesinin korunmasını amaçlamaktadır(Sezgin ve Ünüvar, 2011: 127).

2.1.2.1. Yavaş Kent Hareketinin Ortaya Çıkışı

1999 yılında İtalya'nın Greve in Chianti kenti Belediye Başkanı Paolo Saturnini'nin girişimleriyle Yavaş Yemek hareketinin öncüsü Carlo Petrini ve İtalya'daki dört kentin(Bra, Greve in Chianti, Orvieto, Positano) belediye başkanları bir araya gelerek Yavaş Kent Birliğinin temelini atmışlardır(<http://www.cittaslow.org/>,08.01.2019).

Yavaş kent hareketi her toplumun sahip olduğu yerel, kendine özgü kentsel mimarinin yaşatılması ve kültürel, tarihsel değerlerin korunarak oluşturulan saygılı bir kent gelişimini desteklemektedir. Ayrıca yavaş kent hareketi, yerelin ekonomik olarak kalkınmasını, küçük esnafın korunmasını ve çevresel değerlere önem verilmesi gerektiğine vurgu yapmaktadır(Şahin ve Kutlu, 2014: 57).

Büyük şehirlerin karışıklık ve hız içinde olması nedeniyle birbirine benzeyen kentlerin, standart lezzetlere sahip restoranların ve büyük marketlerin artması, trafik sıkışıklığı gibi çevresel sorunların ortaya çıkması yavaş kent hareketinin desteklenme sebeplerindedir. Yavaş kent hareketi ve üyelik kriterleri, örgütlenme biçimi kısa zamanda İtalya'nın dışına çıkarak başta Avrupa olmak üzere giderek farklı ülkelerdeki kentlere yayılmıştır (Kadıoğlu, 2009: 75).

Yavaş kent hareketi, toplumların sahip olduğu değerleri ve gelenekleri korumak, toplumların küreselleşmenin getirdiği olumsuz sonuçlardan etkilenmesini önlemek amacıyla oluşmuştur. Ancak bu durum yavaş kent hareketinin yeniliklere kapalı olduğu anlamına gelmemektedir, tersine kentlerin sahip olduğu her türlü değeri benimserken zamanın getirdiği imkânlarla şehrin yenilenmesini, kentlerin gelişimine katkıda bulunacak tüm girişimleri desteklemektedir.

Şekil 3: Yavaş Kent(cittaslow) Logosu

Kaynak: <https://cittaslowturkiye.org/>,(08-23.01.2019).

Yavaş kent hareketi, yavaş yemek hareketi gibi salyangozu kendine sembol olarak seçmiştir. Salyangoz yavaş ilerleyen, fakat uzun mesafeler kat ederek sonunda gideceği yere varan bir canlıdır. Salyangoz yaşadığı yeri kendi sırtında taşır ve antenleriyle çevresine karşı algıları her daim açıktır. Kendisi gibi yavaş bir canlı olan kaplumbağadan en büyük farkı ise salyangozun geçtiği yerde izini bırakmasıdır. Ayrıca yavaş yemek ve yavaş hareketinin de sembolünün salyangoz olarak kabul edilmesi yavaş kent ve yavaş yemek hareketlerinin ortaklığına doğrudan vurgu yapmaktadır. Yavaş kent hareketinin yavaş yemek hareketindeki salyangoz logosundan tek farkı ise eski ve yeni yapılardan oluşan bir kasabayı sırtında taşımasıdır. Hızlı yaşam, insanların yaşadığı kente/mekâna yabancılaşmasını da beraberinde getirmektedir. Bu durum, kentlerin bilinçsizce hızlı bir şekilde yeniden üretilen ve tüketilen metalara dönüşmesine neden olmuştur. Hızlı yaşamın kentlerde ortaya çıkardığı olumsuz sorunların önüne geçmek için yavaş kent hareketi yavaşlığı, sakinliği korumaya ve yaygınlaştırmaya çalışır(Miele,2008:92).

Yavaş kentlerden bazıları zaten yavaş olup bunu muhafaza etmeye çalışırken, bazı kentler de sakinliğe, yavaşlığa ulaşmak için gayret etmektedir. Ancak çoğu küçük ölçekli olan yerleşimlerden oluşan yavaş kentler içinde bir ikilemi de içinde barındırmaktadır; sakin, yavaş hayat turistleri ve etrafındaki insanların dikkatini çekerken beraberinde hızlanma ve acele etme sorunu da beraberinde getirmektedir(Honore,2008:92).

Hızlanma olasılığına karşı yavaşlığın sürdürülmesi her yavaş kent için ayrı bir sorun oluşturmaktadır. Ancak yavaş kent hareketinin sürdürülebilir bir gelişim modeli, iyi yaşam kalitesi, yerel kalkınma, kent kimliğinin korunması gibi amaçlar taşıması, farklı coğrafyalardaki yavaş kentlerin ortak paydaları olarak öne çıkmaktadır. Yavaş kentler çoğunlukla az bilinen sıradan kentlerdir, fakat bu kentlerin yerel kimliklerini koruma bilinci ve kentte yaşayan insanlar için hayatı kolay ve keyifli hale getirme hedefleri vardır(Knox,2005:7).

2.1.2.1.1.Uluslararası Yavaş Kentler Birliğinin Kurulması

Yavaş yemek hareketinin yerel üreticiyi ve yerelin geleneksel ürünlerini desteklemesi yavaş kentlerin bu anlayışı kentsel bakış açısında ele almasına ilham kaynağı olmuştur. Ancak yavaş yemek hareketinin kurumsal yapılanması farklı şekilde gelişmiştir. Yavaş kent hareketi belediyelerin oluşturduğu, dolayısıyla kamu kurumlarının içinde yer aldığı bir yapıyken; yavaş yemek bir sivil toplum hareketidir. Ancak her iki harekette, benzer hedef ve düşüncüyü paylaşan, birbirine bağlı yapılarıdır(Radstrom,2011:93-96).

Uluslararası Yavaş Kentler Birliği'nin kurulmasına giden süreç 1990'lı yılların sonunda somut bir aşamaya gelmiştir. Greve in Chianti kentinin eski belediye başkanı Paolo Satumini 1997 yılında yavaş kent merkezine bir mektup göndermiştir ve bu oluşumun kurucusu olan Carlo Petrini'ye; kendine özgü bir yaşam biçimi ve korunması gereken özel ürünleri bulunan küçük kentleri de içine alacak şekilde Yavaş Yemek hareketini geliştirmeyi önermiştir(Öztürk,2012:67). Sonrasında Carlo Petrini, günümüzde Yavaş Kentler Birliği'nin yer aldığı Orvieto'da 1997 yılında yapılan Dünya Yavaş Yemek Kongresinde yavaşlık felsefesini benimseyen kentlerin ortak bir çatı altında toplanması fikrini dile getirmiştir(Miele,2008:136). Petrini'nin bu konuşmasından iki yıl sonra Uluslararası Yavaş Kentler Birliği oluşturulmuştur.

1999 yılında Orvieto’da toplanan dört belediye başkanı; çevrenin kirlenmesini önlemek, yerel kültür ve geleneklerin korunması, yerel üretimin teşvik edilmesi ve yöresel mutfağın yaşatılması gibi konuları içeren bir dizi ilkeler üzerinde anlaşmaya varmışlardır(Knox,2005:6). Anlaşmaya varıldıktan sonra kriterler halinde belirli başlıklarda düzenlenen Yavaş Kent ilkelerini ve felsefesini önce İtalya ardından Avrupa geneline yaymaya çalışmışlardır.

Yavaş kent hareketinin ilk İtalya’da ortaya çıkması, hareketin merkezinin bu ülkede olup en fazla burada yayılmasını sağlamıştır. Yavaş kentlerin neden İtalya’da doğup geliştiği sorusunun kesin bir yanıtı olmamakla birlikte İtalya’nın geçmişten gelen, kendine özgü bir yapısının olmasının etkili olduğu söylenebilir. Yavaş yemek hareketi gibi yavaş kent hareketinin ortaya çıkışında İtalya’nın tatlı hayat(la dolce vita)’ın ülkesi olarak tanınması ve özellikle yerel yemek geleneklerine oldukça bağlı olmasının önemli bir payı vardır(Sezgin ve Ünüvar,2011:132). İtalya; geleneksel olarak bölgesel ve yerele dayalı kimliğin güçlü olduğu bir ülkedir ve geçmişte oluşturulmuş İtalyan kent devletleri bugünkü modern İtalya’yı oluşturmuşlardır. Ayrıca bu oluşum bölgesel kimlik ve yönetim anlayışının temelini hazırlamıştır ve günümüzde de İtalya’da bölgesel kimlikler varlığını sürdürmektedir. Yavaş kentlerin İtalya’da ortaya çıkıp gelişmesinin nedenlerinden birisi de bu olabilir(Radstrom, 2011:110).

2.1.2.2.Yavaş Kentler Birliği ve Organizasyon Yapısı

Dünya genelinde Yavaş Kentler Birliği gibi uluslararası nitelikte çeşitli birlikler de bulunmaktadır. Bu birliklere Unesco Dünya Mirası Kentler Birliği, Avrupa Tarihi Kentler ve Bölgeler Birliği örnek verilebilir. Ancak Yavaş Kentler Birliği’nin diğer birliklerden farkı; ortak bir özelliğe sahip olmak yerine ortak bir hedefe dayanmasıdır. Yavaş kentlerin oluşturduğu kurumsal yapının resmi adı “Yaşamın Kolay Olduğu Kentlerin Uluslararası Ağı” olarak geçmektedir ancak kısaca Yavaş Kentler(Cittaslow)Birliği olarak ifade edilmektedir. Birlik, kuruluşundan itibaren merkezini İtalya’nın Orvieto kenti olarak belirlenmiştir(<http://www.cittaslow.org>, 11-20.01.2019).

Uluslararası bir birlik şeklinde örgütlenen Yavaş Kentler Birliği, çalışma ilkelerini bir tüzük hazırlayarak kayıt altına almıştır. 28 madde ve 5 ek belgeden oluşan Uluslararası Yavaş Kentler Tüzüğü; Yavaş Kentler Birliği'nin kuruluşu, organları hakkında bilgi vermektedir ve katılım için yerine getirilmesi gereken ilkelerden, üyelerin sorumluluğundan logo kullanımına kadar bir çok alanda tanımlar ve prensiplerden oluşmaktadır. Tüzükte, Yavaş Kentler Birliği'nin kâr amacı gütmeyen bir girişim olduğu belirtilmektedir. Yavaş Kentler Birliği'nin amacının ise kent düzenlemelerine yönelik çözüm arayışları, testler ve uygulamalar aracılığıyla iyi yaşama kültürünü destekleyip yaygınlaştırmak olarak tanımlanmıştır. Ayrıca Yavaş Kentler Birliği'ne 50 binden fazla nüfusu olmayan tüm şehirlerin katılabileceği belirtilmiştir(<http://www.cittaslow.org>, 11-20.01.2019).

Uluslararası Yavaş Kentler Tüzüğüne göre Yavaş Kentler Birliği, organizasyon yapısı olarak 7 birimden oluşmaktadır. Bunlar; Uluslararası Kurul, Uluslararası Koordinasyon Komitesi, Başkanlık, Başkanlık Konseyi, Garantörler Kurulu, Uluslararası Bilimsel Komite ve Muhasebe Denetçisidir. Uluslararası Kurul, yavaş yemek hareketine üye kentlerin temsilciliklerinin katılımıyla her yıl Yavaş Kentler Birliği üyesi olan kentin birinde toplanmaktadır. Yılık olarak gerçekleştirilen genel toplantılarda yaşam kalitesinin geliştirilmesiyle ilgili genel, teknik ve bilimsel tartışmalar yapılarak toplantı sonucunda yıllık rapor düzenlenmektedir(Miele,2008:141). Uluslararası Koordinasyon Komitesi, yılda en az bir kez toplanır ve üyeleri ilk Yavaş Kent üyesi olan dört kentin(Bra, Greve in Chianti, Orvieto, Positano) ve Ulusal Ağların her on üyeye bir temsilci atanacak biçimde meydana gelen üyelerinden oluşmaktadır.

Uluslararası Koordinasyon Komitesi; Başkanlık Konseyi, Garantörler Kurulu ve Uluslararası Bilimsel Komite üyelerini atar ve üyelik şartları, üyelik kabulü, üyelikten atılmak gibi konuları karara bağlar. Uluslararası Koordinasyon Komitesi Başkanı, yavaş kentlerin belediye başkanları arasından seçilir ve üç yıl süreyle bu göreve atanır, ancak bir sefere mahsus görev süresi uzatılabilir. Başkanlık Konseyi ise Başkan, Başkan Yardımcıları ve Delegelerden meydana gelir. Teknik işlemlerin yürütülmesi için Orvieto Belediye Başkanlığı binasında yer alan Genel Sekreterlik bu Konsey tarafından atanmaktadır. Garantörler Kurulu hukuksal işleri yürütürken Muhasebe Denetçisi ise mali işleri yürütmektedir.

Uluslararası Bilimsel Komite, yavaş kentlerin ilke ve kriterlerinin geliştirilmesi amacıyla Uluslararası Koordinasyon Komitesine tavsiyelerde bulunan farklı ülkelerdeki akademisyenlerin yer aldığı bir yapıdır. Ayrıca uluslararası yapının dışında en az üç yavaş kentin bulunduğu ülkelerde kurulabilen Ulusal Ağ yer almaktadır. Bu yapılar; yönetici seçilmesi, ilgili ülkede yavaş kent hareketiyle ilgili çalışmaların tartışılması ve yavaş kent hareketine üye kentler arası işbirliğinin artırılması gibi çalışmalar yürütmektedir. Ulusal Ağ yılda en az bir kez toplanır ve üye kentler arasından ulusal koordinatör seçilir (<http://www.cittaslow.net>, 11.01.2019).

2.1.2.3.Yavaş Kent Üyelik Süreci ve Üyelik Kriterleri

Yavaş kent hareketine katılmak isteyen bir şehrin ilk olarak nüfusunun 50.000'in altında olması, il/eyalet merkezi durumunda olmaması gerekmektedir. Sonrasında yavaş kent tarafından belirlenmiş ilkeleri yerine getirmeli veya bu ilkeleri gerçekleştirmek için projeleri olmalıdır. Yavaş kent hareketine başvuran yerin belirlenen ilkelere göre puanlanması yapılmaktadır ve bir kentin birliğe üye olması için 50 ve üzerinde puan alma zorunluluğu bulunmaktadır(<https://cittaslowturkiye.org/uyelik-sureci-ve-kriterler/>, 14. 01.2019).

Yavaş kent hareketine üyelik süreci, aday kentin belediye yönetimine bağlı olarak yürütülmektedir. Ayrıca Birliğe üye olmuş bir kent, belediyesinin aldığı karar sonucu yavaş kent hareketinden istediği zaman ayrılabilir. Yavaş kent hareketine üyelik kentlerin tamamen gönüllü bir şekilde katıldığı bir yapıdadır, bu noktada önemli olan üye olmak isteyen kentlerin yavaş kent fikrini, uygulamalarını, ilkelerini ve amaçlarını benimsemesidir(Radstrom,2011:94).Yavaş kentin belirlediği hedeflere ulaşılmasında kentin belediye başkanının bu harekete olan isteği ve güçlü inancı, ileri vadede ise yavaş kent hareketine yerel üreticilerin ve kent sakinlerinin destek vermesi önemlidir (Knox,2005:7).

Türkiye’de yavaş kent hareketine üyelik süreci Yavaş Kent Türkiye Ağı Sekretaryası ve Koordinatörlüğü tarafından yürütülmektedir. Ülkemizde yavaş kent hareketine katılmak isteyen bir kent, Yavaş Kent Türkiye Ağına neden üye olmak istediğini gerekçeleriyle birlikte açıklayan başvuru mektubunu Yavaş Kent Türkiye Koordinatörlüğüne sunar. Başvuru mektubu, kentin yavaş kent felsefesi ve ilkelerine uyumu bakımından değerlendirilir ve değerlendirme sonuçları gerekçeleriyle birlikte kente bildirilir. Başvuru mektubunun değerlendirilmesi olumlu sonuçlanmışsa, Yavaş Kent Türkiye Koordinasyonu (Cittaslow Türkiye Bilim Komitesi ve Yavaş Yaşamı Destekleme Derneği) tarafından kent ziyaret edilir ve kentin yavaş kent ilkelerine ne kadar uygun olduğu ile ilgili bir adaylık değerlendirme raporu hazırlanır. Kent, adaylık değerlendirme raporunun olumlu olması durumunda, yavaş kent ilan edilir. Adaylık değerlendirme raporunun olumsuz olması durumunda ise başvuru reddedilir. Sonrasında Yavaş Kent Türkiye Koordinasyonu tarafından, kentin Yavaş Kent ilkeleriyle ilgili eksikliklerini belirten bir hazırlık raporu düzenlenir. Hazırlık raporunda kentin Yavaş Kent ilkelerine uygun yapılması gereken çalışmalar belirtilir. Raporda belirtilen eksiklikler bir yıl içinde tamamlanması gerekmektedir. Belirtilen sürede eksiklerini gidermeyen kentin adaylık başvuru iptal edilir. Adaylığı iptal edilen kent, bir yıl geçmeden tekrar başvuruda bulunamaz. Adaylık sürecinde kent, hazırlık raporunda belirtilen eksiklikleri giderdiğini bildirir ise Yavaş Kent Türkiye Koordinasyonu tarafından kent tekrar ziyaret edilir. Koordinasyon, eksiklerin giderilip giderilmediğini ve adaylık sürecinde gerçekleştirilen faaliyetleri değerlendirir. Değerlendirmenin olumlu olması durumunda kent, başvuru dosyasını hazırlar ve üyelik başvurusunda bulunur. Değerlendirmeyi geçen kentin dosyası Yavaş Kent Genel Merkezi’ne (Cittaslow International-İtalya) gönderilir ve Genel Merkezin başvuruyu değerlendirmesi sonucunda aday kentin üyeliği onaylanır (<https://cittaslowturkiye.org/uyelik-sureci-ve-kriterler/>, 14.01.2019).

Yavaş Kente üyelik şartları yedi temel başlıktan oluşmaktadır.

Bunlar(<https://cittaslowturkiye.org/uyelik-sureci-ve-kriterler/> , 14.01.2019);

“1)Çevre Politikaları: 12 Kriter,

2)Altyapı Politikaları:9 Kriter,

3)Kentsel Yaşam Kalitesi Politikaları:17 Kriter,

4)Tarımsal, Turistik, Esnaf ve Sanatkârlara Yönelik Politikalar:10 Kriter,

5) Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim İçin Planlar:10 Kriter,

6)Sosyal Uyum:11 Kriter,

7)Ortaklıklar:3 Kriter.”

Yavaş kent hareketinin çevre politikalarıyla ilgili belirlediği ilkeler şunlardır

(<https://cittaslowturkiye.org/uyelik-sureci-ve-kriterler/> , 14.01.2019);

“-Hava temizliğinin yasa tarafından belirtilen aralıkta olduğunun belgelenmesi,

-Su temizliğinin yasa tarafından belirtilen aralıkta olduğunun belgelenmesi,

-Halkın içme suyu tüketiminin ulusal ortalamayla karşılaştırılması,

-Kentsel katı atıkların ayrıştırılarak toplanması,

-Endüstriyel ve evsel kompostlamanın desteklenmesi,

-Kentsel ya da toplu kanalizasyon için atık su arıtma tesisinin bulunması veya kurulması,

-Binalarda ve kamu kullanım alanlarında enerji tasarrufunun yapılması,

-Yenilebilir enerji kaynaklarından enerji üretiminin yapılması,

-Görsel kirliliğin ve trafik gürültüsünün azaltılması,

-Kamusal ışık kirliliğinin azaltılması,

-Kişi başına düşen elektrik enerjisi tüketiminin azaltılması,

-Biyçeşitliliğin korunması gerekmektedir.

Yavaş kent hareketinin alt yapı politikalarıyla ilgili belirlediği ilkeler şunlardır;

- Kamu binalarına bağlı verimli bisiklet yollarının yapılması,
- Mevcut olan bisiklet yollarının araç yollarıyla kilometre üzerinden karşılaştırılması,
- Metro ve otobüs durakları gibi aktarma merkezlerinde bisiklet park yerlerinin yapılması,
- Özel taşıt kullanımına alternatif olarak elektrikli otobüs, dik yokuşlarda yürüyen merdivenler gibi eko ulaşımın planlanması,
- Engellilere yönelik mimari engellerin kaldırılması,
- Aile hayatı ve hamile kadınlar için girişimlerin yapılması (Kent merkezlerinde ve/veya hastanelerde hamileler için özel park yeri ayrılması gibi),
- Sağlık hizmetlerine ulaşılabilirliğin kolay olması,
- Kent merkezlerinde ürünlerin sürdürülebilir dağıtımının gerçekleştirilmesi(Tarihi kent merkezlerinde mal dağıtımı için havayı kirleten araçlar yerine elektrikli veya motorsuz taşıtlar gibi kirlilik yaratmayan taşıtların tercih edilmesi vb.) gerekmektedir.

Yavaş kent hareketinin kentsel yaşam politikalarıyla ilgili belirlediği ilkeler şunlardır;

- Kentin direnci için planlama yapılması,
- Kente ait değerlerin iyileştirilmesi, kent merkezlerinin ve kamu binalarının değerlerinin artırılması için programların yapılması(Sokak mobilyaları, turizm levhaları, kentsel peyzaj ve korunması vb.),
- Verimli bitkiler ve meyve ağaçları kullanılarak sosyal yeşil alanların iyileştirilmesi ve oluşturulması,
- Kentın daha yaşanabilir bir yer olması için çalışmalar yapmak. Bu duruma örnek olarak işe gidiş ve çıkış saatlerinde oluşan trafik sıkışıklığını azaltmak için okulların veya kamu kurumlarının mesai saatlerini kaydırmak, iş yerlerinde kreş açılmasını teşvik etmek verilebilir.
- Marjinal alanların tekrar değerlendirilip kullanılması,
- Vatandaşlar ve kente gelen turistler için kentın tanıtılmasında bilgi ve iletişim teknolojilerinden faydalanılması,
- Sürdürülebilir mimari için hizmet masası oluşturulması(Biyomimari vb.),

- Kentin internet ağına sahip olması(Fiber optik, kablosuz sistemler),
  - Kirleticilerin izlenmesi ve azaltılması(Gürültü, elektrik sistemleri vb),
  - Evden çalışmanın geliştirilmesi,
  - Kişisel sürdürülebilir kentsel planlanmanın teşvikinin yapılması(Pasif ev vb),
  - Sosyal altyapıyı desteklemek,
  - Kamusal sürdürülebilir kentsel planlamanın teşviki,
  - Kent içindeki kullanışlı yeşil alanların verimli bitkilerle değerlendirilmesi,
  - Yerel ürünlerin ticarileşmesi için alanların yaratılması,
  - Atölyelerin korunması ve değerlerinin arttırılması, doğal/yerel alışveriş merkezlerinin yapılması(Tarihi kent merkezlerinde yer alan geleneksel kasap, fırın, bakkal vb. dükkanların desteklenmesi),
  - Yeşil alanlarda kullanılan beton miktarının azaltılması gerekmektedir
- Yavaş kent hareketinin tarımsal, turistik, esnaf ve sanatkârlara yönelik politikalarıyla ilgili belirlediği ilkeler şunlardır;
- Tarımda ekolojik prensiplerin uygulanması(Agroekoloji). Agroekolojiye örnek olarak kimyasal ürünlere ve fosil yakıtlara mümkün olduğunca az bağımlı bir “agrosistem” oluşturmak, yerel ürünlerin sertifikalandırılması, kültür müzeleri kurulması verilebilir.
  - El yapımı, etiketli veya markalı esnaf/sanatkâr ürünlerinin korunması,
  - Geleneksel iş yöntemlerinin ve zanaatların değerinin arttırılması,
  - Kırsal bölgede yaşayanların toplumsal hizmetlere erişimini arttırarak kırsal bölgelerin değerini arttırmak(Bölgedeki halkının hizmetlere ulaşımını arttırmak vb.),
  - Kamuya ait restoranlarda (okul kantinleri, aşevleri vb.) yerel, mümkünse organik ürünlerin kullanılması,
  - Kişisel kullanımda ve yemek sektöründe tat eğitimlerinin verilmesi ve mümkünse organik yerel ürünlerin kullanılmasının teşvik edilmesi,
  - Yerel ve geleneksel kültürel etkinliklerin korunması ve değerlerinin arttırılması,
  - Otel kapasitelerin arttırılması,

-Tarımda GDO kullanımının yasaklanması,

-Önceden tarım için kullanılmış alanların kullanımı hakkındaki imar planları için yeni fikirlerin varlığı belirlenmesi gerekmektedir.

Yavaş kent hareketinin misafirperverlik, farkındalık ve eğitimle ilgili belirlediği ilkeler şunlardır;

-İyi karşılama yapmak(Kenti ziyaret edenlere yönelik çalışacak bir karşılama/tanıtım görevlisinin belirlenmesi, görevlendirilmiş kişilerin eğitimi, yönlendirme levhaları, ziyaretçilere uygun altyapı olanakları ve tanıtım ofisleri gibi bu alanda çalışan noktaların mesai saatlerinin düzenlenmesi vb.),

-Esnafın ürünlerin fiyatlarını açık bir şekilde sergilenmesi,

-Yavaş güzergâhların mevcut olması,

-Önemli yönetsel kararlara sürecinde aktif tekniklerin benimsenmesi,

-Eğitimciler, yöneticiler ve çalışanların yavaş kent temaları hakkında devamlı eğitim görmesi,

-Sağlık yaşam eğitimleri yapmak(Obezite, diyabet vb. sorunlara yönelik çalışmalar),

-Yöre halkına yavaş kentin anlamı hakkında sistematik ve kalıcı eğitim vermek,

-Yavaş kentle ilgili yerel yönetimle çalışan derneklerin aktif olarak çalışmasını sağlamak,

-Yavaş kent kampanyalarının desteklenmesi,

-Yavaş kent logosunun internet sayfasında ve antetli kağıt üzerinde kullanımı gerekmektedir.

Yavaş kent hareketinin sosyal uyumla ilgili belirlediği ilkeler şunlardır;

-Azınlıklara yönelik ayrımcılığa karşı çalışmalar yapmak,

-Farklı etnik kökene sahip insanların aynı mahallede yaşamasını sağlamak,

-Engelli kişilerin topluma entegrasyonunu sağlamak,

-Çocuk bakımını desteklemek,

-Genç neslin istihdam durumunu belirlenmek,

-Yoksulluğun azaltılmasıyla ilgili çalışmalar yapmak,

- Toplumsal ortaklıklar/sivil toplum kuruluşların mevcudiyetini belirlemek,
- Farklı kültürlerin entegrasyonunu sağlamak,
- Politikaya katılımı arttırmak,
- Belediyenin kamu konut yatırımını arttırmak
- Gençlik faaliyetlerinin yürütüldüğü alanların artırılması gerekmektedir.

Yavaş kent hareketinin ortaklıklarla ilgili belirlediği ilkeler şunlardır;

- Yavaş yemek aktiviteleri ve kampanyalarını desteklemek,
- Doğal ve geleneksel yiyecekleri yavaş yemek veya diğer kurumlar ile desteklemek,
- Eşleştirme projelerini desteklemek ve gelişmekte olan ülkelerin yavaş kent ve yavaş yemek felsefelerinin yayılmasını sağlayacak şekilde gelişmeleri için işbirliği yapmak gerekmektedir.”

2.1.3.Dünya’da Yavaş Kent ve Yavaş Yemek Hareketinin Gelişimi

Dünya’da yavaş kentlerin 1999 yılında dört İtalyan kentiyle başlayan kuruluş süreci 16 yıl sonra 30 ülkede sayısı 252 kente ulaşan uluslararası bir yapıya dönüşmüştür(<http://www.cittaslow.org/>, 11-20.01.2019). Dünya’da yavaş kentlerin en fazla olduğu ülke İtalya’dır. Yavaş Yemek hareketi dünya çapında geniş bir kitleye ulaşmışken, yavaş kent hareketi ise çoğunlukla Avrupa’da kalmış konumdadır(Sezgin ve Ünüvar,2011:116).

Dünya’da yavaş kent hareketine katılan ülkeler şunlardır(<http://www.cittaslow.org/>, 11-20.01.2019);

Tablo 3: Yavaş Kentlerin Ülkelere Göre Dağılımı(Ocak 2019)

Avustralya	3	Çin	7	Almanya	20
Avusturya	3	Kolombiya	1	Büyük Britanya	14
Belçika	6	Danimarka	2	Macaristan	1
Kanada	4	Finlandiya	1	İtalya	94
İzlanda	1	İrlanda	1	İsviçre	1
Japonya	2	Portekiz	6	Tayvan	4
Hollanda	12	Güney Afrika	1	Türkiye	17
Yeni Zelanda	1	Güney Kore	14	Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti	5
Norveç	4	İspanya	8	Amerika Birleşik Devletleri	2
Polonya	16	İsveç	1		
Yavaş Kent Merkezi	1	Fransa	8		

Dünya’da yavaş yemek hareketi, 1986 yılında İtalya’nın Roma şehrinde Mcdonalds’ın açılmasının mutfak lezzetleri konusunda uzman Carlo Petrini öncülüğünde protesto edilmesiyle ortaya çıkmıştır. Yavaş yemek hareketi ilk olarak bölgesel bir hareket biçiminde başlamıştır ve zamanla dünyada yaygınlaşmaya başlamıştır. Dünya’da yavaş yemek hareketine üyelik süreci “convivial” (konviviyyum/yemel topluluk) adı verilen topluluk aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Dünya’da yavaş yemek hareketinin tarihsel gelişimi şu şekildedir(<http://www.tarimarsiv.com/wp-content/uploads/2017/04/384-393.pdf>, 16.01.2019);

1986-Yavaş yemek hareketi İtalya’da kurulmuştur.

1989-Uluslararası yavaş yemek hareketi olan Opéra Comique, Paris’te kurulmuştur ve Yavaş Yemek Manifestosu imzalanmıştır.

1990-İlk Uluslararası Yavaş Yemek Kongresi Venedik’te yapılmıştır.

1992-Yavaş Yemek Almanya kurulmuştur.

1993-Yavaş Yemek İsviçre kurulmuştur.

1996-Yavaş yemek hareketi Torino’da ilk Salone del Gusto’yu düzenleyerek Nuh’un Ambarı Projesi(Ark of Taste)’ni tanıtmıştır. Salone del Gusto her yıl aynı dönemde düzenlenerek dünyada sürdürülebilir, yerel gelenek yöntemleriyle üretilen kaliteli gıdalarla ilgili düzenlenen uluslararası fuarlardan biri haline gelmiştir.

1997-Yavaş yemek uluslararası peynir fuarı olan Cheese, ilk kez İtalya’nın Bra şehrinde yapılmıştır. Fuar, her iki yılda bir düzenlenmeye devam etmiştir.

2000-Yavaş yemek Presidia Projesi başlamıştır ve Yavaş Yemek ABD kurulmuştur.

2003-Yavaş Yemek Biyoçeşitlilik Vakfı kurulmuştur.

2004-Yavaş Yemek Toprak Ana(Terra Madre) Projesi ilk kez Torino’da düzenlenmiştir. Dünya’da bir ilk olan Gastronomi Üniversitesi İtalya’nın Bra şehrinde kurulmuştur. Yavaş Yemek Japonya kurulmuştur. Sürülebilir balıkçılığa önem veren Yavaş Balık, ilk kez İtalya’nın Cenova kentinde gerçekleştirilmiştir.

2005-Brezilya’da ilk kez geleneksel gıda etkinliği olan Sal o das Comunidades do Alimento, Yavaş Yemek Belo Horizonte tarafından düzenlenmiştir.

2006-Yavaş Yemek ABD, Katrina kasırgasında etkilenen gıda topluluklarına destek olmak amacıyla Toprak Ana(Terra Madre) Yardım Fonu oluşturulmuştur. Yavaş Yemek İngiltere kurulmuştur.

2007-Beşinci Yavaş Yemek Uluslararası Kongresi, Meksika’da gerçekleştirilmiştir. Brezilya ve Beyaz Rusya’da ilk bölgesel Toprak Ana(Terra Madre) toplantıları yapılmıştır. Avrupa’da sürdürülebilir şarap üretimiyle ilgili Vignerons d’Europe toplantısı ilk kez Fransa’da düzenlenmiştir. İspanya’da ilk Augusto etkinliği olan Bilbao gerçekleştirilmiştir.

2008-Etiyopya, Hollanda ve İrlanda’da Toprak Ana(Terra Madre) ulusal toplantıları düzenlenmiştir. Yavaş Yemek ABD tarafından San Francisco’da, kaliteli gıdanın kutlandığı Slow Food Nation düzenlenmiştir. Yavaş yemek ve Yavaş Yemek Biyoçeşitlilik Vakfı, dünya genelinde çiftçilerin doğal ürünlerini satabildiği Yeryüzü Pazarlarını kurmaya başlamışlardır.

2009-Tanzanya, Arjantin, Bosna Hersek, Norveç ve Avusturya’da ilk bölgesel Toprak Ana(Terra Madre) toplantıları düzenlenmiştir. Lezzete, kültüre ve gıdaya önem veren Eurogusto, Fransa’da düzenlenmiştir. İtalya’da şefler ve Yavaş Yemek Presidia ortaklığı kurulmuştur. 10 Aralık’ta yavaş yemeğin 20. Kuruluş yıl döneminde kutlamak amacıyla ilk Toprak Ana(Terra Madre) Günü kutlanmıştır.

2010-Uluslararası Toprak Ana(Terra Madre) toplantısında Afrika Bin Bahçe Projesinin tanıtımı gerçekleştirilmiştir. Arjantin, Azerbaycan, Brezilya, Kanada, Güney Kore, Gürcistan ve Kazakistan'da ilk bölgesel Toprak Ana(Terra Madre) toplantıları düzenlenmiştir. Balkanlar'da olan gıda toplulukları ilk olarak Bulgaristan'da toplanmıştır.

2011-Yavaş Yemek Avrupa kampanyası yapılmıştır. İlk Toprak Ana Yerli Halklar (Terra Madre Indigenous) toplantısı yapılmıştır.

2012- 25 Ağustos'ta düzenlenen Gıda İsrafına Karşı Harekete Geçme Günü, yavaş yemek ve sivil toplum kuruluşları tarafından düzenlenen İyi Gıda Yürüyüşü Projesine ilham kaynağı olmuştur. 6.Uluslararası Yavaş Yemek Kongresi düzenlenmiştir.

2013-Yavaş yemek ve Gıda ve Tarım Örgütü(FAO), gıda güvenliğini sağlamak, dünyada açlığı azaltmak amacıyla ortak çalışmalar yapmak için bir anlaşma imzalamışlardır. Türkiye ve Balkanlar'da gıda biyoçeşitliliğinin korunmasını amaçlayan ESSEDRA Projesi(Kırsal Alanların Çevresel Sürdürülebilir Sosyo- Ekonomik Kalkınması) Sırbistan'ın Belgrad şehrinde tanıtılmıştır. Yavaş Yemek Asya'nın ilk önemli etkinliği olan AsiO Gusto Namyangju, Güney Kore'de yapılmıştır. Afrika'daki ilk Yeryüzü Pazarı Mozambik şehrinde kurulmuştur. Nuh'un Ambarı Projesi(Ark of Taste) Projesinin uluslararası alanda daha çok tanınması için çalışmalar yapılmıştır.

Dünya’da yavaş yemek hareketi bağlamında kurulan konviviyumlar ve topluluklar şunlardır(<https://www.slowfood.com/nazioni-condotte/>, 16-22.01.2019);

Tablo 4: Yavaş Yemek Hareketinin Ülkelere Göre Dağılımı(Ocak 2019)

Afganistan	1	Ermenistan	1	Belçika	8	Bulgaristan	10
Arnavutluk	7	Avustralya	17	Belize	1	Burkina Faso	13
Cezayir	3	Avusturya	17	Benin	10	Kamerun	7
Angola	3	Azerbeycan	1	Bolivya	1	Kanada	32
Antigua ve Barbuda	1	Barbados	1	Bosna Hersek	3	Cayman Adaları	1
Arjantin	19	Belarus	3	Brezilya	65	Şili	17
Çin	5	Dominik Cumhuriyeti	2	Gana	22	İrlanda	17
Kolombiya	17	Doğu Timor	1	Yunanistan	7	İtalya	310
Kongo	1	Ekvador	7	Gine- Bissau	1	Jamaika	1
Kosta Rika	1	Mısır	5	Haiti	5	Japonya	25
Fildişi Sahili	5	Estonya	1	Honduras	1	Ürdün	1
Hırvatistan	7	Etiyopya	3	Macaristan	4	Kazakistan	14
Küba	9	Finlandiya	5	İzlanda	2	İsrail	5
Çek Cumhuriyeti	6	Fransa	30	Hindistan	6	Kenya	29
Kongo	5	Gabon	1	Endonezya	3	Kosova	2
Kıbrıs	3	Gambiya	1	İran	5	Kuyeyt	1
Danimarka	3	Gürcistan	3	Kırgızistan	3	Letonya	2
Lübnan	2	Mali	1	Yeni Zelanda	2	Polonya	10
Lesoto	1	Malta	1	Nikaragua	3	Portekiz	7
Liberya	1	Moritanya	2	Nijer	1	Porto Riko	1

Libya	1	Mauritius	1	Nijerya	10	Romanya	12
Litvanya	2	Moldova	2	Norveç	7	Rusya	31
Lüksemburg	2	Monako	1	Umman	1	Ruanda	16
Makedonya	9	Karadağ	1	Filistin	2	Sao Tome ve Principe	1
Madagaskar	10	Fas	37	Paraguay	1	Sırbistan	7
Malawi	6	Mozambik	5	Peru	3	Sierra Laone	5
Malezya	2	Senegal	7	Flipinler	6	Singapur	1
Slovakya	3	İsviçre	19	Tunus	7	Türkiye	22
Slovenya	3	Suriye	1	Türkmenistan	1	Venezuela	6
Somali	11	Tayvan	6	Uganda	10	Virjin Adaları	1
Güney Afrika	8	Tacikistan	3	Ukrayna	13		
İspanya	34	Tanzanya	13	Uruguay	5		
Sri Lanka	2	Tago	7	Birleşik Krallık	3		
İsveç	9	Trinidad ve Tobago	1	Özbekistan	2		

2.1.3.1. Dünya’da Yavaş Yemek ve Yavaş Kent Örnekleri

2.3.1.1.İtalya

Yavaş yemek hareketi ilk olarak İtalya’da ortaya çıktığı için iyi, temiz, adil gıda üretimine, sürdürülebilir tarıma önem vererek diğer yavaş yemek hareketine üye olan ülkelere, üye olmak isteyen ülkelere örnek olmaktadır ve yavaş yemek hareketinin ulusal ve uluslararası projelerini yaymaya çalışmaktadır. Yavaş yemek hareketi ilkeleri kapsamında İtalya’da; Uluslararası Yavaş Yemek Kongresi yapılmıştır. Yeryüzü Pazarı kurulmuştur. Yavaş yemek birliğine üye olunması, gençlerin yavaş yemek konusunda bilinçlendirilmesi, yerel tohumlarla üretimin desteklenmesi, yerel ürün pazarının oluşturulması restoranlarda yerel yemek sunumunun desteklenmesi için çalışmalar yapılmıştır. Yavaş yemek hareketine destek ağlarına üye sayısı artırmak için çalışmalar yapılmıştır. Sürdürülebilir balıkçılığa önem veren Yavaş Balık, ilk kez İtalya’nın Cenova kentinde yapılmıştır(<https://www.slowfood.com/nazioni-condotte/>, 16-22.01.2019).

Yavaş kent hareketi de ilk olarak İtalya’da uygulanmaya başlandığı için ülkede yavaş kent hareketine uygun olan bölgelerde belirlenen kriterlere bağlı kalınarak her yöreye özgü özellikler belirlenmiştir ve yapılan uygulamalarla yavaş kent hareketine katılmak isteyen diğer ülkelere örnek olmuştur.

2.3.1.2. Begur, İspanya

2018 nüfus verilerine göre 3.934 kişinin yaşadığı ilçe, İspanya’nın batısındadır. İlçenin Turistik alanları şunlardır; Playa del Rincón, Illa Roja, Nüdist Koyu, Sa Riera, Aiguafreda Koyu, Sa Tuna. İlçede yavaş yemek hareketi bağlamında yavaş yemek birliğine üye olunması, gençlerin yavaş yemek konusunda bilinçlendirilmesi, yerel tohumlarla üretimin desteklenmesi, restoranlarda yerel yemek sunumunun desteklenmesi, yerel ürün pazarının oluşturulması, bölgede yaygın olan kaya balığından yapılan yemeklerin tanıtılması için yarışma gerçekleştirilmektedir(<http://www.begur.cat/turisme/platges.php>,22.01.2019).

2.3.1.3. Fransa

Fransa'da yavaş yemek hareketi ilkeleri bağlamında; İyi, temiz, adil gıda üretimine, sürdürülebilir tarıma önem vermektedir. Yavaş yemek birliğine Fransa'da üye sayısının artırılması, gençlerin yavaş yemek konusunda bilinçlendirilmesi, yerel tohum üretiminin desteklenmesi, restoranlarda Fransa'ya özgü yerel yemeklerin sunumunun artırılması, yörede yaygın olan ürünlerin tanıtılması için yarışma vb. çalışmalar yapılmaktadır(<https://www.slowfood.com/nazioni-condotte/>, 16-22.01.2019).

Dünya'da yavaş yemek ve yavaş kent hareketlerine üye olan ülkeler incelendiğinde genellikle gelişmiş, kalkınmış ülkelerde bulunan kırsal alanlarda bu hareketlerin uygulandığı görülmektedir. Honore(2008:278)'a göre bu durum, gelişmiş ülkelerin yaşlanmasıyla birlikte yavaşlama hareketinin desteklenmesinde yaşanan artış nedeniyle görülmektedir.

Dünya'nın farklı yerlerinde yavaş kentlerin sayısı artarken, kentleri yavaş kent olmaya iten faktörler ülkeden ülkeye hatta bölgeden bölgeye farklılık göstermektedir. Ayrıca dünyadaki tüm yavaş kentler ve yavaş yemek hareketine katılan bölgeler kendilerine özgü nedenlerle yavaş kent ve yavaş yemek olma yoluna giderek üyelik kriterlerine uygun olarak çeşitli projeler ve uygulamalarda bulunmaktadır.

2.1.4. Türkiye’de Yavaş Kent ve Yavaş Yemek Hareketinin Gelişimi

Yavaş kent hareketi, Türkiye’de 2009 yılında İzmir ili Seferihisar ilçesinin katılmasıyla başlamıştır. Seferihisar, dünyanın 129’uncu, Türkiye’nin ilk yavaş kentidir. 2009 yılında Seferihisar’ın yavaş kent hareketine katılmadan önceki dönemde Türkiye’de kısıtlı bir bilinirliği olan yavaş kent hareketi zamanla akademik çevrelerde ve medya aracılığıyla ülke genelinde daha bilinir bir konuma gelmiştir(Üstündağlı vd.,2015:130).

Türkiye’de yavaş kent hareketine katılan yerler şunlardır(<https://cittaslowturkiye.org/> , (08-23.01.2019);

Tablo 5: Türkiye’de Yavaş Kent Hareketine Katılan Yerler

Yavaş Kent İsimleri	Bağlı Olduğu İl/İlçe	Nüfus	Ekonomi	Yavaş Kent Kabul Edildiği Yıl
Akyaka(Mahalle)	Muğla Büyükşehir Belediyesi(İl) Ula Belediyesi (İlçe)	3.010	Turizm	2011
Eğirdir(İlçe)	Isparta Belediyesi(İl)	32.436	Tarım, Sanayi ve Turizm	2017
Gökçeada(İlçe)	Çanakkale Belediyesi(İl)	9.783	Tarım ve Turizm	2011
Gerze(İlçe)	Sinop Belediyesi(İl)	24.946	Turizm, Tarım ve Hayvancılık	2017

Halfeti(İlçe)	Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi	41.142	Turizm	2013
Perşembe(İlçe)	Ordu Büyükşehir Belediyesi(İl)	33.253	Turizm	2012
Şavsat(İlçe)	Artvin Belediyesi(İl)	17.606	Tarım ve Turizm	2015
Seferihisar(İlçe)	İzmir Büyükşehir Belediyesi(İl)	43.546	Tarım ve Turizm	2009
Taraklı(İlçe)	Sakarya Büyükşehir Belediyesi(İl)	6.895	Sanayi	2011
Uzundere(İlçe)	Erzurum Belediyesi(İl)	8.744	Tarım ve Hayvancılık	2016
Vize(İlçe)	Kırklareli Belediyesi(İl)	28.122	Turizm	2012
Yalvaç(İlçe)	Isparta Belediyesi(İl)	46.646	Turizm, Tarım ve Hayvancılık	2012
Yenipazar(İlçe)	Aydın Büyükşehir Belediyesi(İl)	12.608	Tarım	2011
Mudurnu(İlçe)	Bolu Belediyesi(İl)	19.327	Turizm	2018
Köyceğiz(İlçe)	Muğla Büyükşehir Belediyesi(İl)	36.389	Turizm, Tarım ve Hayvancılık	2019
Ahlat(İlçe)	Bitlis Belediyesi	40.806	Tarım ve Hayvancılık	2019

2.1.4.1. Türkiye’de Yavaş Kent Örnekleri

2.1.4.1.1. Seferihisar, İzmir

Seferihisar, İzmir’in batısında yer alan, yüzölçümü 386 km², nüfusu 2018 yılına göre 43.546 olan İzmir’e bağlı bir ilçedir. Seferihisar 2009 yılında yavaş kent (Cittaslow) hareketine katılarak Türkiye’nin ilk yavaş kenti olmuştur. Ayrıca Seferihisar’ın Teos Antik Kenti yavaş yemek hareketine katılmıştır. Seferihisar Belediyesi, Türkiye’nin ilk yavaş şehri olması nedeniyle yaptığı çalışmalarla yavaş kent ve yavaş yemek hareketlerinin Türkiye’de yaygınlaşmasında öncü olmuştur. Seferihisar, tarım ve turizm kenti olmasının yanı sıra yazlıkçı nüfusuna sahip bir yapıdadır. İlçede yavaş kent hareketi bağlamında öncelikle kentte yaşayanların yaşam kalitesini yükseltmek sonrasında tarım ve turizmi geliştirip daha nitelikli hale getirmek amacıyla önemli çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Seferihisar’ın yavaş kent hareketi bağlamında yaptığı çalışmalar şunlardır(<https://www.cittaslowturkiye.org/cittaslow-seferihisar/> , 25.02.2019);

Üretici Pazarları

Seferihisar üretici pazarında organik tarım ve iyi tarım sertifikalarına sahip olan çiftçiler tarafından yavaş yemek ve yavaş kent ilkelerine uygun olarak aracısız olarak satışa sunulmaktadır. Ayrıca ürünlerin yavaş yemek, yavaş kent ilkelerine uygunluğu ve Seferihisar’da üretilip üretilmediğinin belirlenmesi için belediye ziraat mühendisi tarafından düzenli olarak kontrol edilmektedir. Üretici pazarlarında çevreye zarar vermemek için kese kağıdı ve doğada yok olabilen poşet kullanımı üreticilere zorunlu hale getirilmiştir.

Doğa Okulu

Doğa okulu; Doğa Derneği, Seferihisar Belediyesi, Orhanlı Köyü Derneği ve Alakır Nehri Kardeşliği ekipleriyle çok sayıda düşünür, araştırmacı ve gönüllü okul tarafından araştırma, öğrenme ve üretim süreçlerini geliştirmek amacıyla 2014 yılında yavaş kent(cittaslow) hareketini başlatması nedeniyle Seferihisar'ın Orhanlı köyünde imece usulüyle kurulmuştur.

Doğa okulunun amacı; egemen kültür ve düşünce şekilleri yerine, eski ve yaşayan kültürleri öğrenmek ve yaşatmaktır. Ayrıca her türlü hiyerarşik, ayırıcı, zorlayıcı, dayatıcı, cezalandırıcı ve baskıcı oluşumlara karşıdır. Doğa okulu hiçbir milliyet, dil, dini inanış, ırk, cinsiyet, arasında bir ayırım yapmaz, birini diğerinden üstün tutmaz. Doğa Okulu'nun temel felsefesi; "çokluk içinde birlik, birlik içinde çokluk arayışıdır" (<https://www.dogaaskina.org/oz/> , 17.03.2019).

Doğa okuluna göre Orhanlı köyü halkı başta olmak üzere doğa kültürüne sahip tüm insanlar, bu okulun aday yamakları, çırakları oldukları gibi, aynı zamanda aday kalfaları ve ustalarıdır. Okulun tüm üretim süreçlerinin kaynağında doğa kültürü yer almaktadır.

Doğa okulunda eğitim şekli öğretmen- öğrenci ilişkisi yerine usta- çırak biçiminde yapılmaktadır. Ayrıca okulun benimsediği temel felsefe ve amaçları gerçekleştirmek için her yıl kış okulu, su okulu, Hıdırellez doğa bayramı, gece okulu, dağ okulu, doğa korumaya giriş, kadim üretim havzaları okulu, ahşap oyma okulu olmak üzere ücretsiz sekiz yamaklık kursu verilmektedir.

Doğa okulunda yapılan çalışmalardan bazıları şunlardır(<https://www.dogaaskina.org/kategori/tohumlarimiz/>, 17.03.2019);

-Yavaş Tarım Projesi: Seferihisar Orhanlı köyünde yavaş yemek ilkelerine uygun bir şekilde organik ve geleneksel tarımsal ürünler üretilerek doğa okulunun "yavasdukkannet" internet adresinden satışa sunulmaktadır.

-Orhanlı Taşbaskı Zeytinyağı: Orhanlı köyünde yavaş yemek felsefesine uygun, doğal olarak yetiştirilen zeytinler geleneksel bir yöntem olan taşbaskı yöntemiyle zeytinyağı elde edilmiştir ve Orhanlı taşbaskı zeytinyağı"yavasdukkannet" internet adresinden satışa sunulmuştur.

-Yaşayan Bina: Orhanlı Köyü'nde yer alan eski ilkokul binası, Seferihisar Belediyesi ve Doğa Derneği'nin ortak çalışmasıyla restore edilerek doğa okulunun ilk yerleşimi olan araştırma binası kurulmuştur.

Tohum Takas Şenliği

Seferihisar Belediyesi, yerel tohumun üretimini yasaklayan Tohum Yasası'na karşı; tohum çeşitliliğini korumak ve yerel tohumun yok olmasına engel olmak için başlattığı tohum seferberliği anlayışıyla her yıl Seferihisar'ın Ürkmez mahallesinde Türkiye'nin her bölgesinden katılan köylülerin elinde bulundurdukları yerli tohumlar takas edilmektedir. Ayrıca Seferihisar Ürkmez'de yaşayan kadınların yöresel yemeklerini, köylülerin ürettiği ürünlerini tanıtmak amacıyla stantlar kurulmaktadır.

Can Yücel Tohum Merkezi

Can Yücel Tohum Merkezi, geleneksel tohumların yok olmasını engellemek amacıyla 2010 yılında Seferihisar Belediye Başkanı Tunç Soyer öncülüğünde kurulmuştur. Merkezin temel amacı; yerel tohumları çoğaltıp bir banka haline getirmek değil, ulaşabilecekleri her köye, her şehre, her gönüllüye tohumları ulaştırıp, üretimini ve yaygınlaşmasını sağlamak, geleneksel tohumların yok olup gitmesini engellemektir. Tohum takas şenlikleriyle elde edilen tohumlar Can Yücel Tohum merkezinde saklanarak fide haline getirilmekte ve Anadolu'nun yerli tohumlarının kullanıldığı fideler isteyenlere ücretsiz verilmektedir.

Şekil 4: Can Yücel Tohum Merkezi

Kaynak;<https://www.gazeteduvar.com.tr/ekonomi/2017/10/26/can-yucel-tohum-merkezi-parayla-degil-takasla/> ,17.03.2019.

2.1.4.1.2.Akyaka, Muğla

Muğla'nın Ula ilçesine bağlı olan Akyaka yavaş kent hareketine 2011 yılında katılmıştır. 1992 yılından beri belde belediyesi olan Akyaka, 6360 Sayılı Kanunla birlikte mahalle haline gelmiştir ve dünyanın tek yavaş kenti olmuştur. Akyaka bir ilke başvurarak yavaş kent üyeliğini yöre halkına referanduma sunmuştur. Yapılan referanduma 911 kişi katılmıştır ve oylamaya katılanların %95'i Akyaka'nın yavaş kent hareketine katılmasını onaylamıştır(Ünal ve Zavalı, 2016: 905-906).

Akyaka'da yavaş kent hareketi kapsamında yavaş şehir sempozyumu, yavaş kent hakkında bilgilendirme seminerleri, bal ve bal kökenli ürünlerin üretimi, geri dönüşüm projesi, geleneksel mimari örneklerinin korunması, bisiklet yollarının yapımı gerçekleştirilmektedir(<https://www.cittaslowturkiye.org/cittaslow-akyaka/> ,25.02.2019)

2.1.4.1.3.Gökçeada, Çanakkale

2011 yılında yavaş kent olan Gökçeada, dünyanın ilk ve tek yavaş kent adasıdır. Gökçeada'da yavaş kent hareketi kapsamında yeryüzü pazarı, eko-gastronomi kongreleri, yavaş kent hakkında bilgilendirme seminerleri, organik tarımın uygulanması, yerel ürünlerin oluşturulan internet sitesinde satılması yapılmıştır

(<https://www.cittaslowturkiye.org/cittaslow-gokceada/>, 25.02.2019).

Seferihisar'ın yavaş kent hareketine katılması bu kavramın Türkiye'deki yerel yönetimlerde daha fazla bilinmesine katkıda bulunmuştur. Artık yavaş kent unvanını almak isteyen kentler somut girişimlerde bulunarak doğrudan Seferihisar Belediyesi'ne müracaat etmeye başlamışlardır. Bu durum Türkiye'de yavaş kent unvanını almak isteyen kentler karşılarında en azından kendi ülkelerinden bir yetkili bulmasını sağlamıştır. Ancak bazı siyasi düşünce farklılıkları başvuru süreçlerini geciktirme gibi dezavantajlı durumlara yol açabilmektedir.

Türkiye’de yavaş kentler birliği organizasyon şeması şu şekildedir (<https://cittaslowturkiye.org/#turkiye>, 25.02.2019);

Tablo 6: Türkiye’de Yavaş Kent(Cittaslow) Organizasyon Şeması

Tunç SOYER		Bülent KÖSTEM		
Yavaş Kent Uluslararası Başkan Yardımcısı, İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı, Yavaş Kent Türkiye Koordinatörü,		Yavaş Kent Türkiye Teknik Koordinatörü		
Samet AKBOĞA		Candaş BALTA		
Yavaş Kent Türkiye Sekreteryası		Yavaş Kent Türkiye Sekreteryası		
Yavaş Kent Türkiye Bilim Komitesi				
Prof.Dr. İrfan ARIKAN	Prof.Dr. Murat BARKAN	Prof. Dr. Tayfun ÖZKAYA	Ferhat İlker ÜNSEVER	Prof.Dr. Rıdvan YURTSEVEN

Türkiye’de yavaş yemek hareketi bağlamında kurulan konviviymular ve topluluklar şunlardır(<https://www.slowfood.com/nazioni-condotte/> , 16-22.01.2019);

Tablo 7: Türkiye’de Yavaş Yemek Hareketi Bağlamında Kurulan Konviviymular

Antalya-Mavi Yengeçler	İstanbul- Balkon Bahçeleri	İstanbul-Fikir Sahibi Damaklar	Çanakkale- Bozcaada
Ankara	Gaziantep, İstanbul- Göbeklitepe	Balıkesir, Ayvalık- Delice	Çanakkale-Gökçeada
Şanlıurfa- Halfeti	Batman- Hasankeyf	Rize, Çamlıhemşin- Fırtına Vadisi	Çanakkale- İda
Kastamonu- İhsangazi	İzmir- Bardacık	Kars, İzmir-Mordoğan Keçi	İzmir, Seferihisar-Mahal
İstanbul, Şile-Palamut	İzmir, Seferihisar Teos	Kırklareli-Trakya	İstanbul- Yağmur Böreği
Muğla, Bodrum- Yavaş Gari	Aydın, Yenipazar		

Türkiye’de yavaş yemek hareketi ilkeleri bağlamında konviviymular aracılığıyla yavaş yemek birliğine üye olunması, gençlerin yavaş yemek konusunda bilinçlendirilmesi, yerel tohumlarla üretimin desteklenmesi için çalışmalar yapılmaktadır. Yavaş Yemek Foça lideri Gül Girişimen’in girişimiyle yerel ürünlerin üretiminin ve yerel kalkınmanın teşviki amacıyla Yeryüzü Pazarı(Earth Markets)adında bir pazar kurulmaktadır. İstanbul’da Yağmur Böreği Konviviym lideri olan Ayfer Yavi tarafından geliştirilen “Tohumdan Sofraya” projesiyle, ilköğretim öğrencilerine meyve-sebzenin üretiminden sofraya kadar nasıl bir gelişim geçirdiğini öğrenmeye yönelik bir eğitim dizisi gerçekleştirmiştir (<http://www.fullantalya.com/mavi-yengecler-iyi-temiz-ve-adil-gida-icin-calisiyor/>, 16.01.2019).

Türkiye’de yavaş yemek hareketine destek ağlarından biri olan Nuh’un Ambarı(Ark of Taste) ürün kataloğuna kayıtlı olan 65 ürün bulunmaktadır. Ürün kataloğu, Ek 1.’de bulunmaktadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

GERMİYAN’IN KENT-KIR ÇELİŞKİSİ VE YAVAŞ YEMEK HAREKETİ BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ

3.1. Germiyan’ın Tarihi ve Genel Özellikleri

Germiyan; İzmir-Çeşme otobanı üzerinde, iki önemli turizm yeri olan Ildırı ve Alaçatı arasında yer alan köydür. Germiyan köyü, 6360 Sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun “Büyükşehir Belediyesi Kurulması ve Sınırlarının Belirlenmesi” başlıklı 1 inci maddesi uyarınca Germiyan köyü, mahalle olarak Çeşme Belediyesine bağlanmıştır(<https://www.cesme.gov.tr/idari-durum>, 09.11.2019).

Şekil 5: Germiyan

Kaynak: <http://www.visitizmir.org/tr/ilce/cesme/nasil-gelmeli/germiyan> , 10.11.2019.

Germiyan'ın kuruluşu 1300'lü yıllara dayandırılmaktadır ve Germiyan'ın eski isminin Kızılkilise olduğu, günümüzdeki isminin kökeniyle ilgili farklı görüşlerin yaygın olduğu bilinmektedir. Germiyan'ın kökeninin Germiyanogulları'na dayandığı ifade edilen ve en yaygın olan görüşe, rivayete göre atalarının Yörük ve Germiyanogulları'na dayandığı Kocakeçi lakaplı bir ailenin Kütahya'dan köye göç etmesiyle köyün ismi Germiyan olmuştur. Günümüzdeki isminin Germiyan olmasından kaynaklı olarak bu rivayet, görüş halk arasında daha çok kabul görmektedir(Önen,1990:42).

Germiyan 1965 yılında 390, 1970 yılında ise 400 nüfusluydu. Ancak daha sonraki dönemlerde köyde iş olanaklarının sınırlı olmasından dolayı genç, aktif nüfusta erkeklerin iş bulma ve eğitim, kadınlarda ise evlilik nedeniyle dışarıya göç olmasıyla yerleşik nüfusta yaşlanma görülmüştür(Önen,1990:45). Ancak Çeşmenin popüler turizm alanı durumuna gelmesi ve Germiyan'ın Türkiye'nin ilk yavaş yemek(slow food) köyü seçilmesiyle birlikte dışarıdan yazlık dönemde mahallede yaşamak ve mahalleyi ziyaret etmek amacıyla gelen kişi sayısı artmıştır. Bu nedenle günümüzde Germiyan'da yazlıklar ve mahalle yerleşik alanı olarak iki farklı yerleşim alanı bulunmaktadır.

Tablo 8: Yıllara Göre Germiyan Nüfusu, İzmir Çeşme

Yıl	Toplam Nüfus
2018	1.240
2017	1.202
2016	1.280
2015	1.220
2014	1.285
2013	1.023

Kaynak: <http://www.cesme.gov.tr> , 09.11.2019.

2018 yılındaki nüfus verilerine göre Germiyan Mahallesiindeki toplam nüfus 1240'dır. Mahalledeki erkek nüfus 637, kadın nüfus 603'tür(<http://www.cesme.gov.tr> ,09.11.2019).

Germiyan'da 1990'lı yıllardan itibaren her hanede su ve elektriğin bulunduğu iki konut tipi bulunmaktadır. Birincisi taş ve tuğladan yapılan ve üzeri kiremitle örtülü eski konutlardır. İkincisi ise günümüzde Germiyan'da yazlık konutların artmasıyla birlikte oluşan bina niteliği yüksek ve betonarme yapılarıdır(Önen,1990:46).

Günümüzde Germiyan'da yaşayan nüfusun geçimlerini çoğunlukla tarımsal faaliyetlerden karşıladıkları, bu faaliyetlerden elde ettikleri ürünlerini ise Germiyan Festivalinde ve mahalle ortasından geçen yolun kenarında sattıkları görülmektedir. Mahallenin ana geçim kaynağı ise yaşlı nüfusun fazla olmasından dolayı emekli maaşları olduğu belirtilmektedir. Ayrıca mahallede yaşayanlar geçmişte tarım ve hayvancılıktan sağlanan gelirlerinin iyi olduğunu, ancak daha sonraları uygulanan hükümet politikaları nedeniyle tarım yatırımlarının azalması, denize yakın olan arazilerin arsa değerinin artmasıyla birlikte satılması mahallede yaşayanların gelir düzeyinde eşitsizlik sorununa yol açtığını belirtmişlerdir(Kırmızıoğlu, Pınar; Karşılıklı Görüşme, Mülakatı Yapan Şerife Ömür Bacakoğlu, 06.08.2019, İzmir- Çeşme).

Germiyan mahallesi ulaşım için özel dolmuşlar kullanılmaktadır. Ancak mahallede yaşayanlar ulaşım için taşıt ve seferlerin az olduğunu, bu nedenle mahalleye ulaşım için taşıt almanın bir zorunluluk haline geldiğini belirtmişlerdir.

Turistik faaliyetlerin yoğun olduğu bölgelere yakınlığına ve yazlıklar ile otoban ve İzmir bağlantı yolunun üzerinde olmasına rağmen Germiyan halen kırsal özellikler göstermektedir. Ancak günümüzde mahalle tarımdan gelir elde edemeyen bir yer haline gelmiş, ortaya çıkan işsizlik sorunu başka iş alanları yaratılarak giderilememiştir. Yerel yönetim tarafından Germiyan'ın Çeşme ve Alaçatı gibi turizm yerlerine yakın olması nedeniyle var olan bir potansiyelin olduğu vurgulanmaktadır. Ancak Germiyan'ın kalkınmasıyla ilgili bir yatırım da gözlenmemektedir.

Günümüzde yerel yönetim tarafından Germiyan'ın kalkınmasıyla ilgili bir çalışma yapılmaması nedeniyle mahallede genç nüfusun az olduğu, herkesin ancak kendi işlerini yapabildiği söylenebilir. Ayrıca Germiyan'lı olup kentte yaşayan genç nüfusun sadece tatillerde Germiyan'a geldiği görülmektedir.

3.1.1.Germiyan'ın Yavaş Yemek Hareketine Dahil Olma Süreci

Çalışmada, Germiyan'ın yavaş yemek hareketine katılma sürecini ve yavaş yemek hareketinin kır –kent çelişkisini azaltmada etkisinin olup olmadığını araştırmak amacıyla, Germiyan'ın yavaş yemek hareketine katılma sürecinde Çeşme Rotary Kulübü başkanı, günümüzde ise İzmir Bardacık Konvivyumuna (Convivial)üye olan Pınar Kırmızıoğlu ve Germiyan'ın yavaş yemek hareketine katılma sürecinde Rotary Kulübü üyesi, günümüzde ise İzmir Bardacık Konvivyumuna (Convivial)üye olan Yeşim Yöney ve Necati Yöney ile mülakat yapılmıştır.

Germiyan'ın yavaş yemek hareketine katılmasında etkili olan kişilerle yapılan mülakat sonucu elde edilen bilgiler ışığında Germiyan'ın Yavaş Yemek(slow food) hareketine katılma süreci; Çeşme Rotary Kulübü'nün bünyesinde bulunan, istek üzerine köy, mahalle, üniversite, özel çalışma grubuna proje üreten, liderlik yapan Toplum Birliği'nin Germiyan halkının sosyo ekonomik kalkınması ve yaşamını değiştirmek amacıyla çalışmalar planlamasıyla başlamıştır. Ayrıca Rotary Toplum Birliği tarafından Germiyan'ın kalkınması için neler yapılması gerektiğini belirlemek amacıyla toplantılar düzenlenirken Germiyan halkı kalkınma modeli olarak Alaçatı gibi vahşi bir turizm ve kalkınmanın olmasını istemediğini ve genç nüfusun Germiyan'dan göç etmesini engellemek için yeni iş alanlarının açılmasını, kırsal alanın korunarak tanınmasını istediklerini belirtmiştir. Germiyan halkındaki kadınlar ilk etapta bu amaçları gerçekleştirmek ve Germiyan'ın tanınması için evlerine kahvaltı salonu açarak işletmeye başlamıştı. Bu süreç esnasında Çeşme Rotary Kulübü Türkiye yavaş yemek(slow food)Kurucu liderlerinden gazeteci yazar Nedim Atilla'nın yavaş yemek(slow fod) ile ilgili bir sunumuna rastlamıştır. Bu sunumdan sonra Çeşme Rotary Kulübü, Germiyan halkıyla yörenin kalkınması amacıyla yavaş yemek(slow food) sürecine katılmasının uygun olup olmadığı hakkında toplantılar düzenlemiştir. Yapılan toplantılar sonucunda Germiyan'ın yavaş yemek(slow food) hareketine katılması konusunda olumlu sonuç alınınca Çeşme Rotary Kulübü, Germiyan'ın yavaş yemek hareketine uygun olup olmadığını incelemek amacıyla Nedim Atilla'yı Germiyan'a davet etmiştir(Yöney, Yeşim; Karşılıklı Görüşme, Mülakatı Yapan: Şerife Ömür Bacakoğlu, 06.08.2019, İzmir-Çeşme).

Nedim Atilla, Germiyan halkını Slow Food ile ilgili bilgilendirerek Germiyan'a özgü üretilen ürünleri, yemekleri incelemiştir, bununla ilgili bir televizyon programı çekmiştir ve Germiyan'ın yavaş yemek(slow food) kriterlerine uygun nitelikler taşıdığını, yavaş yemek hareketine katılabileceğine karar vermiştir. Ayrıca bu süreçte Nedim Atilla, halka slow food temel kriteri olan; iyi temiz ve adil gıda kavramlarını, slow food(yavaş yemek) sürecinde neler yapılması gerektiğini ve yavaş yemek süreciyle birlikte halkın yaşamında neler değişeceğiyle ilgili halkı bilinçlendirmeye devam etmiştir. Çeşme Rotary Kulübü ve Nedim Atilla ile yapılan görüşmeler sonucunda prensipte Germiyan'ın yavaş yemek hareketine katılması konusunda anlaşılmıştı. Ancak Germiyan'ın yavaş yemek hareketine kabul edilmesi için Konvivyum (Convivial) kurulması gerekiyordu. Nedim Atilla, yavaş yemek hareketine kabul sürecine İzmir Bardacık Konvivyumuna üyelikle başvurulup Germiyan'ın yavaş yemek hareketine kabul edilmesinden sonra Germiyan Konvivyumunun kurulmasının daha uygun olduğuna karar vermiştir(Kırmızıoğlu, Pınar; Karşılıklı Görüşme, Mülakatı Yapan Şerife Ömür Bacakoğlu, 06.08.2019, İzmir- Çeşme).

Şekil 6: Germiyan Yavaş Yemek Kabul Belgesi

Kaynak: <https://www.cesme.bel.tr/galeri/germiyan> , 10.11.2019.

2015 yılında İzmir Bardacık Konviviyyumuna (Convivial) üye olunarak, Türkiye Slow Food kurucu üyelerinden Nedim Atilla, Germiyan Slow Food Girişimi Temsilcisi Engin Önen tarafından imzalanan protokolle Germiyan, yöreye özgü üretilen ekmeğiyle Türkiye'nin ilk slow food köyü ilan edildi. İmzalanan protokolle 1 yıl süreyle Germiyan'a özgü ürünleri iyi, temiz, adil gıda kriterlerine uygun olarak yetiştirip, slow food logosunu kullanarak satılabilmesine, 1 yıl sonunda yeniden değerlendirme yapılarak bu sürecin 5 yıl uzatılabileceğine karar verilmişti.

Protokol imzalanırken yavaş yemek üretimine Germiyan halkından 27 üyeyle başlanmıştı. Ayrıca yavaş yemek sürecine katılımdan sonra her sene en az 5 proje yapma zorunluluğu vardı. Çeşme Rotary Kulübü'nün bu süreç kapsamında yapılması planlanladığı 5 projesi hazır. Bu projelerden ve uygulananlardan ilki, yavaş yemek sürecinden önce her yıl Ekimin ilk haftası yapılan Germiyan Festivali'ne Ekmek yapma yarışmasının eklenmesi, festivalin yavaş yemekle ilgili içeriklerin düzenlenmesi ve festivalde sadece Germiyan'a özgü ürünlerin satılmasının sağlanmasıydı. Çeşme Rotary Kulübünün diğer projeleri ise Germiyan'a özgü yemeklerle ilgili bir kitap basılması, bağ bozumu festivaliydi. Ancak bu 1 yıllık süre içinde Nedim Bey'in karar verdiği Germiyan Konviviyyumu (Convivial) kurulamadı, halk Germiyan'ın tanınmasıyla birlikte kısa dönem kâr amacı güderek yavaş yemek kriterlerini uygulamamaya başladı. Bu sorunlardan dolayı Germiyan'ın yavaş yemek unvanı 5 yıl uzatılmamıştır ve süreç başarısız sonuçlanmıştır.

Yeşim- Necati Yöney ve Pınar Kırmızıoğlu'na "Germiyan'ın Yavaş Yemek hareketine başvururken veya başvurduktan sonra yerel yönetimin, halkın desteğinin olup olmadığı" sorulduğunda; Germiyan'ın yavaş yemek hareketi sürecinde Çeşme Belediyesinin ve halkın desteğinin olduğunu, ancak halk desteğinin kısa dönem kâr amacı güdülmeye başlanmasıyla birlikte azaldığının ve bu durumun da Germiyan'da yavaş yemek hareketine devam edilememesinin en büyük nedenlerinden birinin olduğunu belirtmişlerdir.

Yapılan mülakatta, Yeşim-Necati Yöney ve Pınar Kırmızıoğlu'na "Germiyan'ın yavaş yemek hareketine kabul edilmesinin olumlu ve olumsuz etkileri, ek sorumluluk ve yükümlülükleri varsa nelerdir?" sorusu sorulduğunda; Germiyan'ın yavaş yemek hareketine kabul edilmesinin olumlu özelliğinin, Germiyan'da yaşayan ya da göç eden bilinçli, akil insan ve yöreye özgü tarifleri, ürünleri bilen yaşlı nüfus sayısının fazla olması sayesinde yavaş yemek hareketine başvuru ve uyum sürecinin ilk etapta hızlı bir şekilde ilerlemesini sağladığını belirtmişlerdir.

Germiyan'ın yavaş yemek hareketine kabul edilmesinin olumsuz etkileri, ek sorumluluk ve yükümlülüklerinin ise Germiyan'ın Türkiye'nin ilk Yavaş Yemek Köyü olarak seçilmesiyle birlikte yörenin kısa sürede tanınmasıyla halk, kısa dönem kâr amacı gütmeye başlayarak yavaş yemek hareketinin en önemli ilkelerinden olan kurulan tesislerin ve üretimin 12 ay boyunca devam etmesi, iyi, temiz, adil gıda üretiminin yapılamaması, yöreye özgü ürünlerin hazırlanmasında Germiyan'a en az 40 km uzaklıktaki yerlerden doğal ürünlerin kullanılmaması, yönetim içinde de sorunların oluşması nedeniyle 1 yıl süre sonunda Germiyan yavaş yemek hareketi kriterlerini tam olarak uygulamadığından dolayı yavaş yemek unvanı 5 yıl uzatılamaması ve sürecin başarısız sonuçlanmasının olduğunu ifade etmişlerdir.

Yeşim-Necati Yöney ve Pınar Kırmızıoğlu'na "Germiyan'ın yavaş yemek hareketine kabulü bölgenin yerel özelliklerini, tarihi, kültürel mirasını ve doğal yapısının korunmasına etkisi oldu mu?" sorusu sorulduğunda; Germiyan'ın yavaş yemek hareketine kabulüyle birlikte bölgenin yerel özelliklerini, tarihi, kültürel mirasının korunmasında etkili olduğunu, ancak Germiyan'ın Türkiye'nin ilk yavaş yemek(slow food) köyü ilan edildikten sonra, turizm açısından hızlı bir şekilde tanınmasından dolayı emlak fiyatlarında rant yaşanması ve dışarıdan çok fazla göç alması nedeniyle yöredeki kırsal yapının tam olarak korunamadığını belirtmişlerdir.

Yeşim-Necati Yöney ve Pınar Kırmızıoğlu'na "Germiyan'da yavaş yemek hareketinin kabul edilmesi toplumsal dönüşüme neden oldu mu?" sorusu sorulduğunda; Germiyan halkının bizden isteklerinden birinin Germiyan'a gelen nüfusla, orada doğup, yaşayamaya devam eden halk arasındaki çatışmayı azaltmak ve engellemek olduğunu, ancak Germiyan'ın yavaş yemek süreciyle birlikte tanınmasıyla birlikte yaşanan rant ve Germiyan'a gelen göç artmasının yöre halkı ve göçle gelen halk arasındaki çatışmayı daha çok arttırdığını ifade etmişlerdir.

Yapılan mülakatta, Yeşim-Necati Yöney ve Pınar Kırmızıoğlu'na "Germiyan'da yavaş yemek sürecinin tekrardan başlaması için neler yapılabilir?" sorusu sorulduğunda; Germiyan'ın, yavaş yemek hareketi süreci açısından alt yapı olarak uygun olduğunu, ancak sürecin devam edebilmesi için halka yavaş yemek sürecini anlatmak yerine ilk etapta bu sürecin kısa dönem kâr yerine ortak çıkarlar yönünde uzun vadede yaralı olacağını detaylı olarak açıklanıp, halkın Germiyan'a sahip çıkıp uzun dönem yatırımı tercih ederse bu süreci tekrar canlanabileceğini belirtmişlerdir.

Yeşim-Necati Yöney ve Pınar Kırmızıoğlu'na "Germiyan'ın Yavaş Yemek hareketine kabul edilmesi kır-kent çelişkisinin azalmasını sağladı mı?" sorusu sorulduğunda; Germiyan'ın yavaş yemek hareketine kabul edilmesinin maalesef kır-kent çelişkisini daha çok arttırdığını, ayrıca bu sürecin Germiyan'a göç eden kişilerle köylü arasındaki çelişkiyi de arttırdığını ifade etmişlerdir.

3.1.2. Germiyan Festivali

Germiyan Mahallesi'nin tanınması amacıyla, 2015 yılından itibaren Çeşme Belediyesi tarafından her yıl Ekim ayında farklı bir tema belirlenerek Germiyan Festivali düzenlenmektedir. Festivalde Germiyan'ın Türkiye'nin ilk yavaş yemek köyü(slow food) olarak seçilmesiyle birlikte Germiyan'a özgü olan ekmeği, kopanisti peyniri gibi ürünlerin üretimiyle ilgili uygulamalı eğitimler verilip ürünlerin satışı yapılmaktadır. Ayrıca festivalde tarımın, yavaş yemek hareketinin önemiyle ilgili söyleşiler, sergiler düzenlenmektedir ve yörenin geleneklerine uygun kına gecesi, düğün yemeği gerçekleştirilmektedir(<https://www.cesme.bel.tr/etkinlik/germiyan-festivali>, 10.11.2019).

Festivalde yapılan etkinlikler sayesinde tüm mahalle sakinleri yörede yetişen ürünlerini tanıtmaya fırsatı bulmakta, yöreye özgü olan, günümüzde çok az kişinin bildiği yemeklerin gelecek kuşaklara aktarılması ve yörenin kültürel mirasını devam ettirme olanağı sağlamıştır.

Germiyan'ın Türkiye'nin ilk yavaş yemek köyü(slow food) seçilmesi, Germiyan Festivali ve Germiyan Mahallesi'ndeki duvarları boyayarak yörenin tanınmasında etkili olan Nuran Erden sayesinde yöreye yapılan ziyaretler artmıştı. Ancak Germiyan'ın tanınmasıyla birlikte yöre halkının sadece kısa dönemli kâr amacını benimsemesi, yavaş yemek hareketinin ilke ve kriterleri tam olarak uygulanamaması nedeniyle Germiyan'ın yavaş yemek unvanı 5 yıl uzatılmamıştır ve yavaş yemek süreci başarısız olmuştur. Ancak günümüzde Germiyan Festivali yavaş yemek hareketinden bağımsız olarak devam etmektedir. Germiyan'ın Türkiye'nin ilk yavaş yemek köyü(slow food) seçilmesi sadece yörenin tanınmasını sağlamıştır. Bu durum yörede emlak rantının oluşmasına, yöreye dışarıdan gelen göçle yaşanan kır-kent çelişkisinin daha fazla artmasına ve yörenin kırsal dokusunun bozulmasına neden olmuştur. Ayrıca Germiyan'ın yavaş yemek unvanının alınmasıyla birlikte Germiyan Festivali zamanla sadece yöredeki halkın ürünlerini satması amacını taşımaya başlamıştır ve festivalde yapılan etkinlikler azalmıştır.

Şekil 7.Germiyan Festivali

Kaynak:<https://www.cesme.bel.tr/haber/bereketli-topraklarin-buyusu-5-germiyan-festivali-sona-erdi> , 10.11.2019.

Şekil 8: Germiyan Ekmeği

Kaynak:<https://www.cesme.bel.tr/haber/turkiyenin-ilk-slow-food-koyu-germiyanda-festival-coskusu> , 10.11.2019.

3.2. Alan Araştırması

3.2.1. Araştırmanın Yöntemi

3.2.1.1.Araştırmanın Alanı

Çalışmada yavaş yemek hareketinin kıır-kent çelişkisine etkisinin belirlenmesi amacıyla Türkiye'nin ilk yavaş yemek(slow food) köyü seçilen, ancak bu unvanın yavaş yemek kriterlerinin devam ettirilememesi üzerine yavaş yemek unvanının kaldırıldığı İzmir ilinin Çeşme ilçesine bağlı Germiyan Mahallesi'nde anket çalışması uygulanmıştır. Ayrıca Germiyan'ın araştırma alanı olarak seçilmesinde yöre halkının Germiyan'ın kalkınması, tanınması için yavaş yemek hareketine katılmak istemesi ve bu süreçle birlikte yörenin tanınmasıyla birlikte dışarıdan göç alması etkili olmuştur.

3.2.1.2.Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Yavaş yemek hareketinin kır-kent çelişkisine etkisini araştıran çalışmanın evreni, Germiyan Mahallesi'nde uzun süredir yaşayan, en az 18 yaş ve üzerindeki yetişkin nüfus oluşturmaktadır. Araştırma, 1240 nüfuslu Germiyan Mahallesi'nden 310 kişilik bir evrenden oluşmaktadır. Araştırmada örneklem yöntemi olarak, Germiyan Mahallesi'nde ulaşılabilen her hane halkından 1 erkek ve 1 kadına anket çalışması uygulanacak şekilde seçkisiz örnekleme yöntemi kullanılmıştır.

3.2.1.3.Veri Toplama Araçları

Çalışmada belirlenen amaç doğrultusunda yapılan alan araştırmasının temel veri toplama aracı katılımcılara yüz yüze uygulanan anket çalışmasıdır. Çalışmada Germiyan'ın yavaş yemek süreci ve bu sürecin devam etmesi için neler yapılabileceğini araştırmak, yavaş yemek hareketini Germiyan'da yaşanan kır-kent çelişkisine etkisinin olup olmadığını belirlemek amacıyla Germiyan'ın yavaş yemek hareketine kabulünde aktif rol almış Germiyan Slow Food(yavaş yemek) Girişimi Temsilcisi Engin Önen, Germiyan'ın yavaş yemek hareketine katılma sürecinde Rotary Kulübü üyesi olan Yeşim Yöney ve Necati Yöney, Germiyan'ın yavaş yemek hareketine katılma sürecinde Çeşme Rotary Kulübü başkanı olan Pınar Kırmızıoğlu, Türkiye yavaş yemek(slow food)Kurucu liderlerinden gazeteci yazar Nedim Atilla; mahalle muhtarı Işık Kaya ve Germiyan'ın tanınmasında etkili olan Nuran Erden, 2019 yılında yapılan yerel seçimler sonucunda Çeşme Belediyesi Başkanı olan Sayın Ekrem Oran, Çeşme Belediyesi Basın- Yayın Birimiyle yarı yapılandırılmış mülakat yapılmıştır. Ayrıca çalışmada araştırma yapılan Germiyan Mahallesiyle ilgili elde edilen bilgiler, yapılan gözlemler önemli veri kaynakları arasındadır.

Çalışmada ek olarak İzmir'in yavaş yemek ve yavaş kent hareketiyle ilgili ileride yapılacak olan çalışma ve faaliyetlerinin olup olmadığını öğrenmek, yavaş yemek hareketiyle ilgili düşüncelerini almak amacıyla İzmir Büyükşehir Belediyesi Başkanı Sayın Tunç Soyer'in eşi ve Türkiye Yavaş Yemek(slow food) Teos Konvivyum(Convivium) lideri, İzmir Köy Kooperatifi Merkez Birliği Genel Başkanı Sayın Neptün Soyer'le e-posta aracılığıyla biçimsel mülakat yapılmıştır.

Çalışmada kişilerin eğitim düzeyinde farklılıklar ve bazı kavramları, sözcükleri anlamama durumunun olabileceği göz önünde tutularak deneklere anket ve mülakat sorularında eş anlamlı sözcükler kullanılarak sorular sorulmuştur.

Alan araştırmasında anketlerin uygulanmasında bazı beklenen sorunlar yaşanmıştır. Bu sorunlardan ilki; yörede yaşayan yaşlı nüfusa anket soruları yöneltildiğinde belirli bir kesim yavaş yemek ve kır-kent çelişkisiyle ilgili bilgilerinin olmadığı gerekçesiyle soruları yanıtlamak istememişlerdir. İkinci sorun ise yörede yaşayan kişilere anket soruları yöneltildiğinde anket sorularının kendilerine bir faydasının olmayacağı gerekçesiyle anket sorularını yanıtlamak istememişlerdir.

3.2.1.4. Alan Araştırması Veri Analizi ve Sonuçları

Çalışmada Germiyan Mahallesi halkına uygulanan anket soruları 5’li likert tarzında hazırlanmıştır. Yapılan anket çalışması ve mülakatlarda kır-kent çelişkisiyle ilgili soruların oluşturulmasında “Kurt, Hacı(2003); Türkiye’de Kır-Kent Çelişkisi, Siyasal Kitabevi, s.168-175.” kaynağından yararlanılmıştır. Yavaş yemek hareketiyle ilgili soruların oluşturulmasında “Baydar, Adviye İkbal(2013); Değişen Kentleşme Yaklaşımları ve Yavaş Kent(Cittaslow) Akımı, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Isparta, s.199-201.” kaynağından yararlanılmıştır. Ayrıca anket uygulaması sonucunda elde edilen verilerin güvenilirlik analizleri yapılmıştır ve Cronbach’s Alpha değeri 610 gibi yüksek bir güven aralığında olduğu görülmüştür. Elde edilen verilerin analizi için SPSS 22.0 istatistik programı kullanılmıştır. Anket uygulamasında her soruya ait frekans dağılımları hesaplanmıştır ve verilerin analizi için yüzde frekans yöntemi kullanılmıştır.

Anket çalışmasıyla ilgili demografik yapı ve özellikler şunlardır; katılımcıların %48,7’si kadın, %51,3’ü erkek, %1’i 18-25 yaş, %6,5’i 26-45 yaş, %92,6’sı 65 yaş ve üstüdür. Ankete katılanların yaş dağılımının 65 yaş ve üstü grubunda fazla olmasının nedeni Germiyan’da yaşayan genç nüfusun yörede iş olanaklarının az olması nedeniyle çevre il ve ilçelere göç etmesidir.

Katılımcıların eğitim durumu incelendiğinde %11,3'ünün sadece okur-yazar, % 74,5'inin ilköğretim, %13,2'sinin ortaöğretim, %1'inin üniversite mezunu olduğu görülmektedir. Katılımcıların medeni durumu incelendiğinde %77,4'ünün evli, %22,6'sının bekar olduğu görülmektedir. Katılımcıların %99,4'ünün doğum yeri Çeşme, %0,3'ü'nün ise İzmir'dir. Katılımcıların %99,7'sinin ikamet yeri Germiyan, %0,3'ünün ikamet yeri Germiyan değildir. Katılımcıların %99,7'si doğduğundan beri, %0,3'ü 20 yıldan çok Germiyan'da yaşamaktadır.

Katılımcıların meslek dağılımı incelendiğinde %0,3'ünün işçi, %2,9'unun çiftçi, %0,3'ünün esnaf-zanaatkar, %1,9'unun serbest meslek, %0,6'sının profesyonel (Mühendis, Avukat vb.), %50,3'ünün ev hanımı, %43,5'inin emekli olduğu görülmektedir. Katılımcıların ekonomik yapısı incelendiğinde %0,3'ünün 1500-1999 TL, %98,7'sinin 2000-3000 TL, %1'inin 3000 TL ve üzeri olduğu görülmektedir. Katılımcıların mesleklerinin en çok emekli olması nedeniyle gelir düzeyi olarak 2000-3000 TL en fazla çıkmıştır.

Katılımcılara açık uçlu soru olarak kırın olumlu ve olumsuz yönlerinden en önemlisini yazmaları istendiğinde; deneklerin %81,9'u kırın olumlu yönünün sakin, huzurlu ve doğal bir ortamda yaşam olduğu, %18,1'i ise kırın olumlu yönünün insanların birbirine güvenmesi ve samimi davranması olduğunu belirtmiştir. Katılımcıların %71,3'ü kırın olumsuz yönünün iş ve sosyal olanakların az olduğunu, %28,1'i kırın olumsuz yönünün toplumsal hizmetlere ulaşımın az ve etkin olmadığını, % 0,6'sı kırın olumsuz yönünün ulaşım sorunu olduğunu belirtmiştir. Bu sonuç ışığında Germiyan halkının yörede iş ve sosyal olanakların az olması durumundan memnun olmadığı görülmektedir.

Katılımcılara açık uçlu soru olarak kentin olumlu ve olumsuz yönlerinden en önemlisini yazmaları istendiğinde; deneklerin %79,7'si kentin olumlu yönünün toplumsal hizmetlere ulaşımın kolay olduğunu, %20,3'ü kentin olumlu yönünün iş ve sosyal olanakların fazla olduğunu belirtmiştir. Katılımcıların %94,5'i kentin olumsuz yönünün insanların birbirine güvenmemesi ve samimi davranmaması olduğunu, %4,8'i kentin olumsuz yönünün çevre, gürültü kirliliği vb. olduğunu, %0,6'sı kentin olumsuz yönünün aşırı nüfus olduğunu belirtmiştir.

Tablo 9: Ankete Katılanların Kır- Kent Çelişkiyle İlgili Tutumu

Soru No	Sorular	Ortalama	Standart Sapma	Frekans(%)
1	Germiyan köy statüsündedir.	1,7355	1,48375	72,3 Katılıyorum
2	Köyde doğup büyümek şanssızlıktır.	4,1742	1,45008	80,3 Kesinlikle Katılmıyorum
3	Köye hak ettiği değer verilmektedir.	4,6903	1,52223	70,6 Katılmıyorum
4	"Köylü Milletın Efendisidir" sözünün günümüzde doğru olduğunu düşünüyorum.	4,1968	1,46564	78,1 Kesinlikle Katılmıyorum
5	Günümüz şartlarının göz önüne aldığımda kentte yaşamayı tercih ederim.	4,6968	1,58982	73,2 Katılmıyorum
6	Çocuklarımlın Germiyan'da yaşamasını isterim.	3,8774	1,91613	62,9 Kesinlikle Katılmıyorum

7	Tarım alanlarının turizm, sanayi ya da konut yapımı amacıyla tarım alanı olmaktan çıkarılmasının yaralı olduğunu düşünüyorum	4,7161	1,51205	73,2 Katılmıyorum
8	Yaşadığım bölgenin tarıma elverişli olmayan yerlerin ağaçlandırılarak orman alanına dönüştürülmesini isterim.	1,7645	1,44725	75,5 Katılıyorum

Anket verileri incelendiğinde; katılımcıların Germiyan'ın köy statüsünde olduğuna, köye hak edilen değerin verilmediğine katılmalarına rağmen kentte yaşamayı tercih etmedikleri ve çocuklarının Germiyan'da yaşamasını istemedikleri belirlenmiştir. Bu durumun ankete katılanların %92,6'sının 65 yaş ve üstü olması ve yöre halkının sadece yaşamlarını devam ettirmek amacını benimsemeleri nedeniyle yaşlı nüfusun Germiyan'da, köyde yaşamaktan memnun olduğu, ancak günümüz yaşam şartlarına ve kente göre Germiyan'da iş ve sosyal olanakların, toplumsal hizmetlerin az olması sebebiyle genç nüfusun yörede yaşamak istememesinden kaynaklandığı gözlemlenmiştir.

Katılımcıların %73,2'si tarım alanlarının turizm, sanayi ya da konut yapımı amacıyla tarım alanı olmaktan çıkarılmasına katılmadıkları, %75,5'inin Germiyan'da tarıma elverişli olmayan alanların ağaçlandırılmasını istedikleri belirlenmiştir. Bu durum Germiyan'ın Çeşme gibi turistik bir ilçeye bağlı olmasına ve günümüzde tarım alanlarının rant unsuru olmasına rağmen halkın yörede kırsal hayatın, dokunun devam etmesini istediği, yörede kırsal dokunun artırılması için yerel yönetimin çalışma yapması gerektiği gözlemlenmiştir.

Tablo 10: Germiyan Halkının Yavaş Yemek Hareketiyle İlgili Tutumu Frekans

Soru No	Sorular	Ortalama	Standart Sapma	Frekans(%)
1	Yavaş yemek hareketiyle ilgili yeterli bilgim var.	4,3129	1,47134	68,1 Kesinlikle Katılmıyorum
2	Germiyan'ın yavaş yemek hareketine katılma sürecinde bilgilendirildim.	1,3452	1,53386	67,4 Kesinlikle Katılıyorum
3	Germiyan'ın yavaş yemek hareketine katılma sürecinde yerel kimliğinin ön plana çıktığını ve korunduğunu düşünüyorum.	1,7871	1,49577	75,5 Katılıyorum
4	Germiyan'ın yavaş yemek hareketine katılma sürecinde geleneksel değerlerin yeniden günümüze kazandırıldığını düşünüyorum.	1,2452	1,49387	77,4 Kesinlikle Katılıyorum
5	Germiyan'ın yavaş yemek hareketine seçilmesiyle yerel halkın yaşam kalitesi artmıştır.	1,2065	1,45077	80,6 Kesinlikle Katılıyorum
6	Germiyan'ın yavaş yemek hareketine seçilmesiyle birlikte ekonomik yaşantımda olumlu yönde değişim olmuştur.	2,0129	1,17943	98,7 Katılıyorum
7	Ekonomik bir getiri olmasa bile yine de yavaş yemek hareketini desteklerim.	4,7194	1,49784	74,2 Katılmıyorum

8	Germiyan'ın yavaş yemek hareketine katılma sürecinde yerel yönetimin katkısı olmuştur.	4,2097	1,45286	77,1 Kesinlikle Katılmıyorum
9	Germiyan'ın yavaş yemek hareketine katılma sürecinde katkı olmuştur.	4,3194	1,46698	68,1 Kesinlikle Katılmıyorum
10	Germiyan'ın yavaş yemek olarak kabul edilmesi kır(köy)-kent çelişkisinin azalmasını sağlamıştır.	4,6677	1,47178	66,8 Katılmıyorum
11	Geleneksel üretim ve tüketim çeşitlerinin yavaş yemek hareketiyle devam edeceğini düşünüyorum.	1,6484	1,70751	54,5 Katılıyorum
12	Yavaş yemek hareketinin hızlı yaşama ve fast-food ürünlerinin tüketimine karşı oluşmuştur.	1,3935	1,48933	60,6 Kesinlikle Katılıyorum
13	Yavaş yemek hareketiyle birlikte kaliteli, sağlıklı ürünlerin üretimi artmıştır ve ürünlerin adil bir şekilde satılmaya başlanmıştır.	4,2355	1,57962	70,6 Kesinlikle Katılmıyorum
14	Germiyan'a özgü yöresel ürünlerin üretimi yavaş yemek hareketi kapsamında artmıştır.	1,7419	1,48054	72,9 Katılıyorum

15	Germiyan yavaş yemek hareketine yöreye özgü olan Germiyan Ekmeğiyle katılmıştır.	1,5452	1,49876	54,5 Katılıyorum
16	Karşılaştığınız sorunların yavaş yemek anlayışı çerçevesinde çözüleceğine inanıyor musunuz?	2,0000	1,00000	100 Hayır
17	Germiyan'ın yavaş yemek hareketine katılma sürecinde gerçekleştirilen ve devam eden projelerden bildiklerinizi yazar mısınız?(Festivaller, eğitimler vb.)	1,0065	1,11359	99,7 Germiyan festivali ve festivalde yerel ürünlerin yapımıyla ilgili yapılan eğitimler ve yarışmalar
18	Yavaş Yemek hareketinin gerçekleştirilmesinden memnun musunuz?	1,0032	1,05680	99,7 Evet

Anket verileri incelendiğinde; Germiyan halkına yavaş yemek hareketiyle ilgili bilgilendirme yapıldığı ancak bu bilgilendirmenin yeterli olmadığı, Germiyan'ın yavaş yemek hareketine katılmasıyla birlikte yörenin yerel kimliğinin ön plana çıktığı, yavaş yemek hareketiyle birlikte yörede geleneksel değerlerin günümü kazandırıldığı, yöre halkının yaşam kalitesinin arttığı ve ekonomik yaşantıda olumlu değişimler yaşandığı belirlenmiştir.

Katılımcıların %74,2'sinin, yavaş yemek hareketinin yörede ekonomik bir getirisi olmaz ise desteklemek istemediği belirlenmiştir. Bu durum Germiyan'ın kırsal özellikler taşımasına rağmen Çeşme gibi turistik bir ilçeye bağlı olması, yörenin yavaş yemek hareketine katılmasıyla birlikte tanınması, iş olanaklarının az olması ve yöre halkına yavaş yemek hareketinin temel amacının ekonomik gelir kaynağı sağlamak olmadığı konusunda detaylı bir bilgilendirme yapılmaması nedeniyle halkın yavaş yemek hareketini sadece ekonomik bir getiri, kaynak olarak görmesinden kaynaklanmaktadır. Ayrıca halkın yavaş yemek hareketini sadece ekonomik bir kaynak olarak görmesi ve yörenin yavaş yemek hareketiyle birlikte tanınması; Germiyan'da yavaş yemek hareketinin amacına, kriterlerine uygun olarak gerçekleştirilememesine, yöreye gelen göçün artmasına, yörede var olan kır-kent çelişkisinin artmasına neden olarak yöreyi kırsal yapısından uzaklaştırarak kentleştirmeye başlamıştır.

Anket verileri incelendiğinde Germiyan'ın yavaş yemek hareketine katılması sürecine yöre halkı ve yerel yönetimin katkısının olmadığı belirlenmiştir. Bu durum Germiyan'da yavaş yemek hareketinin etkinliğinin sağlanması ve yörede var olan kır-kent çelişkisinin azaltılması için yerel yönetimin Germiyan Festivali dışında çalışmalar yapması gerektiğini göstermektedir.

Tablo 11: Ankete Katılanların Germiyanda Yaşadığı Sorunlar Frekans Dağılımı

Germiyan'da Yaşanan Sorunlar	Ortalama	Standart Sapma	Frekans(%)
Alt yapı ve ulaşım sorunu	1,7258	1,44683	27,4
Belediye'nin Germiyan'a yeteri kadar önem vermemesi ve kalkınması için çalışma yapmaması			72,6

Ankete katılan Germiyan halkına açık uçlu soru olarak yörede yaşadıkları sorunların neler olduğu sorulduğunda % 27,4 frekans değeriyle alt yapı ve ulaşım sorunu, %72,6 frekans değeriyle Çeşme Belediyesi'nin Germiyan'a yeteri kadar önem vermemesi ve kalkınması için çalışma yapmaması olduğu görülmüştür.

Yapılan anket çalışması ve mülakatlar sonucunda Germiyan'ın yavaş yemek hareketi sürecinde ve yörenin kalkınması için yeterli bir çalışma yapılmadığı ve yerel yönetimin bu süreçte etkin olmadığı halkın yörede yaşanan sorunların yavaş hareketiyle tam olarak çözülemeyeceğine inandığı belirlenmiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sanayileşme ve küreselleşmenin ortaya çıkardığı olumsuz etkiler, kentsel yapının değişmesine, kırsal yapıya ve tarıma önem verilmemesine yol açarak kırdan kente göçü artırmıştır. Bu durum kentin gelişirken kırsal yapının geri kalmasına, kır ve kent arasında bir çelişkinin yaşanmasına neden olmuştur. Ülkemizde kırsal yapının kalkındırılması ve kır-kent çelişkisinin azaltılması amacıyla örnek köy, köy-kent, tarım kentleri gibi köy kalkınma modelleri geliştirilmiştir. Ancak bu modeller siyasal sorunlar, projelere yeterli önemin verilmemesi ve ekonomik zorluklar nedeniyle tam olarak uygulanamamıştır.

Günümüzde küreselleşme ve sanayileşmenin tüm dünyaya yayılarak hızlı yaşam, birbirine benzeyen tek tip toplum ve kentsel yapının oluşması bu sorunların giderilmesi için alternatif çözüm arayışını kaçınılmaz kılmıştır. Bu alternatif çözüm önerilerinden biri de yavaşlık hareketidir. Yavaşlık hareketi, küreselleşmenin ortaya çıkardığı olumsuz sonuçların giderilmesi için toplumda doğallığın, yerelliğin, geleneksel değerlerin korunması gerektiğini savunmaktadır. Yavaşlık hareketi kent yönetimi, gastronomi, turizm gibi birçok alanda uygulanmaktadır. Bu hareketi benimseyenlerden birisi de yavaş yemek ve yavaş yemek hareketinin kentsel boyuta taşınmasını amaçlayan yavaş kenttir. Yavaş yemek ve yavaş kent hareketleri genellikle kırsal alanlarda veya nüfusu az olan şehirlerde görülmektedir. Yavaş yemek ve yavaş kent hareketleri yerel kültürlerin korunmasını, gelecek kuşaklara aktarılmasını amaçlar, kültürel çeşitliliğin dünyada kabul edilmesi ve korunması gerektiğini savunmaktadır. Bu hareketler küreselleşmenin olumsuz etkilerinden tamamen kaçınılamayacağını farkındadır. Bu nedenle yavaş yemek ve yavaş kent hareketleri benimsedikleri ilkeler ve standartlarla olabildiğince küreselleşmenin olumsuz etkilerini en aza indirmeye çalışmaktadır.

Yavaş yemek hareketi; herkesin iyi olan gıdaya ulaşabileceği bir dünyayı amaçlayan, kâr amacı gütmeyen, gönüllü bir örgütlenmedir. Yavaş yemek hareketi 1989 yılında fast-food ve hızlı yaşam şeklinin artmasına, yerel, geleneksel gıda ve üretim yöntemlerinin yok olmaya başlamasına tepki olarak kurulmuştur.

Yavaş kent hareketi; yavaş yemek hareketinin kentsel yapıda uygulanmasını sağlamak için 1999 yılında İtalya'da yavaş yemek hareketinin öncüsü Carlo Petrini ve İtalya'da Bra, Greve in Chianti, Orvieto, Positano şehirlerinin belediye başkanları öncülüğünde kurulmuştur.

Yavaş kent hareketinin tarihi kent yapısını koruması ve restore edilmesi, erişilebilir yeşil alanların artırılması, bisiklet ve toplu taşıma araçlarının kullanımının özendirilmesi gibi kriterlerinin oluşturulmasında bahçe şehir yaklaşımından etkilenildiğini göstermektedir.

Yavaş yemek ve yavaş kent hareketleri ilk olarak İtalya'da ortaya çıkmıştır ve zamanla küreselleşmenin merkezi olan ABD dahil tüm dünyaya yayılmıştır. Yavaş yemek ve yavaş kent hareketleri her ülkede, her kentte farklı anlamlar taşımaktadır. Ülkemizde yavaş yemek ve yavaş kent kavramları yerel, sürdürülebilir bir kalkınma modeli olarak uygulanması hedeflenmiştir. Ülkemizde yavaş yemek ve yavaş kent hareketleri genellikle denize yakın, kıyı kesiminde az da olsa doğallığın, yerelliğin yaşandığı yerlerde uygulanması ve şehirlerin turizmin, şehrin bilinirliğinin artması ve markalaşması amaçlarını taşıması nedeniyle yavaş yemek ve yavaş kent hareketlerine üyelik artmaktadır. Ancak bu durum denize yakın, kıyı kesimi olan yerleşmelerde toplumsal yapı olarak orta sınıf ve üstü bir yaşam şeklinin desteklenmesiyle soylulaştırma riskinin oluşmasına, halkın bu hareketleri sadece turizm ve ekonomik odaklı düşünerek belirlenen kriterlerin etkin uygulanamamasına, emlak rantının oluşmasına yol açmaktadır. Örneğin; Seferihisar'ın Türkiye'nin ilk yavaş kenti, Germiyan'ın Türkiye'nin ilk yavaş yemek köyü seçilmesiyle birlikte emlak rantı yaşanmıştır. Ayrıca Germiyan'ın tanınmasıyla birlikte yöreye ziyaretler artmıştır ve halk yavaş yemek hareketini sadece ekonomik bir getiri olarak görmüştür. Bu durum halkın yavaş yemek hareketlerini belirlenen kriterlere uygun şekilde uygulayarak yörenin yavaş yemek unvanının alınmasına neden olmuştur.

Çalışmada; küreselleşmenin ortaya çıkardığı olumsuz sonuçlara karşı gelen yavaş yemek hareketi incelenerek "Yavaş yemek hareketinin kır-kent çelişkisine etkisi var mı?" hipotezine İzmir ilinin Çeşme ilçesine bağlı olan, Türkiye'nin ilk yavaş yemek köyü olarak seçilen Germiyan Mahallesi örneklem seçilerek cevap aranmıştır. Ancak yapılan anket çalışması ve mülakatlar sonucunda Germiyan'ın denize yakın, turizme önem veren ve kıyı kesimi olan Çeşme Belediyesi'ne bağlı olması, yörenin yavaş yemek hareketine katılmasıyla birlikte yöreye gelen göçün artması toplumsal yapının orta sınıf ve üstü bir yaşam şekline dönüşerek var olan kır-kent çelişkisinin artmasına neden olmuştur. Ayrıca Germiyan'da yavaş yemek hareketine kabul sürecinde kentten Germiyan'a göç eden kişilerin aktif rol alması ve yöre halkının bu konuda aktif bir rol almaması yörenin kırsal yapısının bozularak kentleşmesine yol açmıştır.

Çalışmada Neptün Soyer'le e-posta aracılığıyla yapılan biçimsel mülakatta kendisi yavaş kent birliği başkanlığını ilk defa İtalya dışında bir şehre, İzmir'e gelerek İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı ile İzmir'de yavaş yemek ve yavaş kent hareketlerinin İzmir'de uygulanmasını yaygınlaştırmak amacıyla bir protokol imzalayacağını belirtmiştir. Ayrıca Çeşme Belediye Başkanı ile yapılan yarı yapılandırılmış mülakatta bu protokol kapsamında Çeşme ilçesinde belediyeye ait olan verimli arazilerde Çeşmeye özgü yerel ürünlerin yavaş yemek kriterlerine uygun olarak üretilmeye başlanacağını belirtmiştir. Bu durum Germiyan'ın yavaş yemek hareketine tekrar üye olmasına olanak sağlayabilir.

Yapılan anket çalışması, mülakatlar ve yörede gözlemlenen bulgular ışığında Germiyan'da yavaş yemek hareketine başvurmak ve yörede yaşanan kır-kent çelişkisini azaltabilmek için yapılabilecek çalışmalar şunlardır;

-Germiyan halkının yavaş yemek hareketinin kriterlerinden önce bu hareketin uzun vadede yöreyi kalkındırabileceğini, sadece ekonomik bir getiri olarak benimsenmemesi gerektiği konusunda bilinçlendirilip daha sonra yavaş yemek hareketinin kriterlerinin uygulanması için halkı bilgilendirmek gereklidir.

-Yavaş yemek hareketinin etkin şekilde uygulanmasında yerel yönetimlerin payının önemli olması nedeniyle Çeşme Belediyesi'nin sadece Germiyan'ın tanınması için çalışmalar değil; yöredeki yavaş yemek hareketine uygunluğunun artırılması için yöreye ulaşımın, dışarıya göç vermek ve fazla göç almamak için iş olanaklarının artırılması, yörede organik tarımın, yerel ürünlerin üretiminin artırılması için halkın bilinçlendirilip yavaş yemek hareketine özendirilmesi gereklidir.

-Yörede tarımın artırılması için üretime kadınların da dahil edilmesi, kooperatifçiliğin uygulanması gereklidir.

Germiyan'ın yavaş yemek kriterlerinin uygulanabilmesi bakımından fazla potansiyel bulunmaktadır. Gözlemlenen çözüm önerilerinin Germiyan'da gerçekleştirilmesi durumunda yavaş yemek hareketinin ülkemizde uygulanmasıyla ilgili olumsuz sonuçlarının giderilmesini, yörede yaşanan kır-kent çelişkisinin azalmasını, yörenin kalkınmasını sağlayabilir ve yörede yavaş yemek hareketinin sadece festivalden ibaret olmadığını gösterir. Ayrıca gözlemlenen çözüm önerileri yörede gerçekleştirilirse ülkemizde yavaş yemek hareketinin etkin ve amacına uygun bir şekilde uygulanması için öncü bir çalışma olabilir.

KAYNAKÇA

- Akın, Oya (1999), *Küreselleşme Olgusu ve Kent Mekânı Üzerine Etkileri: İstanbul Metropolitan Alanı Örneği*, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul.
- Aslanoğlu, Rana (1990), *Kent Kuramları İçinde Çöküntü Bölgelerinin Analizi: Bursa - Reyhan Örneği*, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Bursa.
- Aslanoğlu, Rana A. (1998), *Kent, Kimlik ve Küreselleşme*, Asa Yayınları, Bursa.
- Bal, Hüseyin (2003), *Kentsel Yapı Ve Kentleşme Süreci*, Fakülte Kitabevi, Isparta.
- Bal, Hüseyin (2008), *Kent Sosyolojisi*, Fakülte Kitabevi, Isparta.
- Batmaz Yücel, Nazlı (2010), *Küresel Kentlerin Yönetimi ve İstanbul İçin Bir Model Önerisi*, GÜSBE, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.
- Baydar, Advıye İkbal (2013), *Değişen Kentleşme Yaklaşımları ve Yavaş Kent(Cittaslow) Akımı*, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Isparta.
- Bayram, Ferhat (2001), “Sürdürülebilir Kentsel Gelişme: Araçlar, Yaklaşımlar ve Türkiye”, *Cevat Geray’a Armağan*, Mülkiyeliler Birliği Yayınları No.25, Ankara.
- Büyükaşık, Adem (2004), “Coğrafi Açından Türkiye’de Kırsal Kalkınma Sorunu”, *Doğu Coğrafya Dergisi*, C.12, S.9, (43-65).
- Büyükbay,G., SlowFood ve Terra Madre,
<http://www.toprakana.com.tr/index.php?bolum=yazi&obje=oku&id=85&adi=Slow+%20Food+ve+Terra+Madre+2012> ,(27.11.2018).
- Castells, Manuel (1997), *Kent, Sınıf, İktidar*, Bilim ve Sanat Yayınevi, Ankara.
- Collins, Colouild (2006), *Collins Cobouild Advance Learner’s English Dictionary*, Harper Collins Publishers, England.
- Coşar, Y. (2013), *Yavaş Şehir (Cittaslow) Olgusunun Turist Davranışları ve Yerel Halkın Kentsel Yaşam Kalitesi Algısına Etkileri*, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi Doktora Tezi, İzmir.
- Çınar, Tayfun (1998), “Dünya Kenti ve Toplumsal Kutuplaşma (İstanbul Dünya Kenti Olmalı mı?)”, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Tartışma Metinleri No.12, (73-98).
- Doğan, Ali, Ekber (2001), “Türkiye’de Kentlerin 20 Yıllık Bilançosu”, *Praksis Sosyal Bilimler Dergisi*, S.2, (97-123).

- Durckheim, E. (1994), *The Division of Labaour in Society*, The Macmillian Press Ltd., London.
- Eker, B. (2006), Sakin Şehirler Sakin Hayat, <http://www.habitat.org.tr/sakin-sehirler/383-sakin-sehirler-citta-slow.html> , (27.11.2018).
- Eraydın, A. (2001), “Küreselleşme-Yerelleşme ve İşlevleri Farklılaşan Kentler”, Prof. Dr. Cevat Geray’a Armağan, Mülkiyeliler Birliği Yayını, No.25, Ankara, (363-392).
- Erdönmez, Cihan (2005), “Köykent: Olumlu ve Olumsuz Yönleriyle Bir Kırsal Kalkınma Projesinin Çözümlemesi”, *Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, S.2, (38).
- Ergüven, M. H. (2011), “Cittaslow- Yaşamaya Değer Şehirlerin Uluslararası Birliği: Vize Örneği”, *Kırklareli Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, C.3, S.2, (206-221).
- Erkan, Rüstem (2002), *Kentleşme ve Sosyal Değişme*, Bilimadamı Yayınları, Ankara.
- Erkul, Ali ve Esgin Ali (2012), *Türkiye’de Kırsal Kalkınma Problemi, Ulusal Politikalardan Küresel Politikalara: Kırsal Kalkınma Modeli Olarak Mesudiye Köykent Uygulamasının Analizi*, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Yayını.
- Ersöz, Yunus (2009), “Sosyal Politikalarda Yerelleşme”, http://www.musiad.org.tr/cerceve_dergisi_49_12.pdf , (06.11.2018).
- Faulkner, Neil (2012), *Marksist Dünya Tarihi: Neandertallerden Neoliberalere*, Çev. Ö. Tuncel, Yordam Yayınları, İstanbul.
- Fikri Gökçeer (1994), “Şehirlerimizde Sürdürülebilir Gelişmenin Değişim Yönleri”, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, C.3, S.2, Ankara.
- Fishman, Robert (2016), *Yirminci Yüzyılda Kent Ütopyaları*, Daimon Yayınevi, İstanbul.
- Geray, Cevat (1985), “Türkiye’de Köysel Yerleşme Düzeni”, *Köy Sosyolojisi Okuma Kitabı*, Boğaziçi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.
- Geray, Cevat (2011), *Dünden Bugüne Kırsal Gelişme Politikaları*, Phoenix Yayınevi, Ankara.
- Geray, Cevat (1992), “Türkiye’de Dağ ve Orman Köyleri”, *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, C.23, No.1, (277).
- Giddens, Anthony (2000), *Sosyoloji*, Çev. Hüseyin Özel- Cemal Güzel, Ayraç Yayınevi, Ankara.
- Görmez, Kemal (1991), *Şehir ve İnsan*, MEB. Yayınları No.2319, İstanbul.
- Harvey, David (1982), *The Limits to Capital*, Basil Blackwell Publisher Limited, England.
- Horone, C. (2008), *Yavaş! Hız Çılgınlığına Baş Kaldıran Yavaşlık Hareketi*, Alfa Yayıncılık, İstanbul.

- Howard, Ebenezer (2019), *Yarının Bahçe Kentleri*, Daimon Yayınevi, İstanbul.
- Kadıoğlu, D. Y. (2009), “Yavaşlığın Keyfi Bu Şehirlerde”, *Yolculuk Dergisi*, Cilt.2, S.6, (65-82).
- Kaya, Kamil (2003), *Türk Toplumunun Yaşama Tarzı*, Fakülte Kitabevi, Isparta.
- Kayıkçı, Sabrina (2005), “Cumhuriyetin Kuruluşunda Günümüze Kadar Köye ve Köylüye Yönelik Olarak İzlenen Politikalar”, *Türk İdare Dergisi*, S.488, (69-99).
- Kayıkçı, Murat (2012), *Çevre ve Kalkınma Söylemi*, Orion Kitabevi, Ankara.
- Kayıkçı, Murat (2014), *Osmanlı’da Çevre Düşüncesi*, Orion Kitabevi, Ankara.
- Keleş, Ruşen (1998), *Kentbilim Terimleri Sözlüğü*, İmge Kitabevi, Ankara.
- Keleş, Ruşen (2006), *Kentleşme Politikası*, İmge Kitabevi, Ankara.
- Kıray, Mübeccel (1972), *Örgütlemeyen Kent: İzmir*, Bağlam Yayıncılık, Ankara.
- Kılıç, S. E. ve Aydoğan, M. (2015), “Sustainable Tourism and Heritage in Sigacık/Seferihisar. World Academy of Science, Engineering and Technology”, *International Journal of Social, Behavioral, Educational, Economic, Business and Industrial Engineering*, (310-313).
- Knox, P. L. (2005), “Creating Ordinary Places: Slow Cities in a Fast World”, *Journal of Urban Design*, C.10, S.1, (1-11).
- Knox, P.L. ve Mayer, Heike (2009), *Small Town Sustainability*, Birkhauser, Berlin.
- Kurt, Hacı (2003), *Türkiye’de Kır-Kent Çelişkisi*, Siyasal Kitabevi, Ankara.
- Lefebvre, Henri (1998), *Modern Dünya’da Gündelik Hayat*, Çev. Işın Gürbüz, Metis Yayınları, İstanbul.
- Marx, Karl ve Engels, Friedrich (1999), *Alman İdeolojisi (Feurbach)*, Çev. Sevim Belli, Sol Yayınları, Ankara.
- Mengi, Ayşegül ve Algan, Nesrin (2003), *Küreselleşme Ve Yerleşme Çağında Bölgesel Sürdürülebilir Gelişme AB ve Türkiye Örneği*, Siyasal Kitabevi, Ankara.
- Miele, M. (2008), “Cittaslow: Producing Slowness against the Fast Life”, *Space and Polity*, C.12, S.1, (135-156).
- Mumford, Lewis (2007), *Tarih Boyunca Kent: Kökenleri, Geçirdiği Dönüşümler ve Geleceği*, Ayrıntı Yayınları, İstanbul.
- Ortaylı, İlber (1969), “Bazı 16. Yüzyıl Alman Seyahatnamelerindeki Türkiye Şehir ve Köylerine Ait Bilgiler”, *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, S. 4, (135-159).
- Oyan, Oğuz (2001), “2000 ve 2001 Programlarında Ulusal Tarım Politikalarının Tasfiyesi”, *Mülkiye Dergisi*, C.25, S.228, (40-41).

Ozankaya, Özer (1971), *Köyde Toplumsal Yapı ve Siyasal Kültür – İki Grup Köyde Yapılan Karşılaştırmalı Bir Araştırma*, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi Yayını No.322, Ankara.

Önen, Engin (1990), *Ailenin Grupsal ve Kurumsal Değişme Boyutları(Germiyan Köylüleri İl Bu Köyden Yeşilyurt'a Göçenler Üzerine Bir Araştırma)*, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir.

Özer, İnan (1984), “Toplumsal Değişme ve Kent Olgusu”, *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sivas.

Öztekin, Ali (2003), *Siyaset Bilimine Giriş*, Siyasal Kitabevi, 4.Basım, Ankara, (217-221).

Öztürk, A. (2012), *Bir Yerleşim Birimi Olarak Kent Anlayışında Yeni Politika: Yükselen Değer Olarak “Yavaş Kent (Citta Slow)”*, *Hareketi*, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir.

Parkins, W. (2004), “Out of Time-Fast Subjects and Slow Living”, *Time & Society*, C.13, S.2/3, (363–382).

Parkins, W. ve Craig, G. (2006), *Slow Living*, Bloomsburry Academic, London.

Petrini, C. ve Padovani, G. (2006), *Slow Food Revolution: A New Culture For Dining & Living*, Rizzoli Intl Pubns, New York.

Pirenne, Henri (2006), *Ortaçağ Kentleri, Kökenleri ve Ticaretin Canlanması*, İletişim Yayınları, İstanbul.

Pink, S. (2007), “Sensing Cittaslow: Slow Living and the Constitution of the Sensory City”, *Te Senses and Society*, C.2, S.1, (59-77).

Radstrom, S. (2011); “A Place-Sustaining Framework for Local Urban Identity: An Introduction and History of Cittaslow”, *Italian Journal of Planning Practice*, C.1, S.1, (90-113).

Resmi Gazete, 18.03.1924 Tarih ve 68 Sayılı, 442 Sayılı “Köy Kanunu”.

Sencer, Muzaffer (1969), *Osmanlı Toplum Yapısı*, Ant Yayınları, İstanbul.

Sencer, Yakut (1979), *Türkiye’de Kentleşme*, Kültür Bakanlığı Yayını, Ankara.

Sezgin, M. ve Ünüvar, Ş. (2011), *Sürdürülebilirlik ve Şehir Pazarlaması Ekseninde Yavaş Şehir*, Çizgi Kitabevi, Konya.

Shanin, Teodor (1987), *Peasants and Peasant Societies*, Basic Blackwell, Oxford.

Slow Food Presidia. Bioçeşitlilik İçin Slow Food Vakfı, <http://www.fondazione Slow Food.com/en/what-we-do/slow-food-presidia> (28.11.2018).

Stiglitz, Joseph E. (2018), *Küreselleşme Büyük Hayal Kırıklığı*, Alfa Yayınları, İstanbul.

Şahin, İ. ve Kutlu, S. Z. (2014), “Cittaslow: Sürdürülebilir Kalkınma Ekseninde Bir Değerlendirme (Cittaslow)”, *An Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, (55-63).

Şengül, Tarık (2009), *Kentsel Çelişki ve Siyaset*, İmge Yayınevi, Ankara.

Şengül, Tarık (2001), “Yerel Devlet ve Yerel Devletin Dönüşümünde Yeni Eğilimler”, *Praksis Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 2, (183-220).

Tatlıldil, Ercan (1994), “Türkiye’de Kentleşme ve Kentleşmede Kimlik Sorunu”, *2000’li Yıllarda Türkiye’deki Toplumsal ve Kültürel Dönüşümler Sempozyumu*, Unesco Türkiye Milli Komisyonu, Abant.

Tekeli, İlhan (1982), *Türkiye’de Kentleşme Yazıları*, Turhan Kitabı, Ankara.

The Slowfood Manifesto (1989),

http://slowfood.com/filemanager/convivium%20Leader%20Area/Manifesto_Eng.pdf,

(15.11.2018).

Tönnies, F. (1944), *Cemaat ve Cemiyet Nazariyesi*, Çev. Z.F. Fındıkoğlu, 1942-1943 Üniversite Konferanslarından Ayrı Basım, İstanbul.

Turan, İlder (1989), *Kırsal Kalkınma Sürecinde Köy Örgütleri ve Devlet*, İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi Yayını No.21, İstanbul.

Tütengil, C. Orhan (1979), *100 Soruda Kırsal Türkiye’nin Yapısı ve Sorunları*, Gerçek Yayınevi, İstanbul.

Ünal, M. ve Zavalısız, S.Y. (2016), “Küreselleşme Karşıtı Bir Hareket: Yavaş Hareketi”, *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, C.5, S.4, (889-912).

Üstündağlı, E. vd. (2015), “Collaborative Sustainability: Analyzing Economic and Social Outcomes in the Context of Cittaslow”, *Business and Economic Research Journal*, C.6, S.1, (125-144).

Yavuzçehre Savaş, P. (2010), *Kentsel Mekân Kullanımında Değişim: Denizli Kenti Örneği*, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Isparta.

Yenal, N. Zafer (2001), “Türkiye’de Tarım ve Gıda Üretiminin Yeniden Yapılanması ve Uluslararasılaşması”, *Toplum ve Bilim Dergisi*, S.88, (39).

Yurt, Tuğaç Ahmet ve Ergil Gül, İbrahim (1970), *Türk Köyünde Modernleşme Eğilimleri Araştırması – Rapor I*, SPD Araştırma Şubesi, Toplum Yapısı Araştırma Grubu, DPT Yayını No.860, Ankara.

Yurtseven, H. R., Kaya, O. ve Harman, S. (2010), *Yavaş Hareketi*, Detay Yayıncılık, Ankara.

İNTERNET KAYNAKLARI

- <https://www.slowmovement.com> (10.11.2018).
- <https://www.slowfood.com/> (12-27.11.2018).
- <https://slowfoodgenclik.wordpress.com/slow-food/> (12.11.2018).
- http://www.essedra.com/media/TUR_arkoftaste_LR.pdf (23.11.2018).
- <http://www.essedra.com/tr/biyocesitlilik/presidia> (28.11.2018).
- <https://www.fondazioneSlowFood.com/en/nazioni-mercato/turkey/> (28.01.2018-22.01.2019).
- <http://www.globalfootprints.org/page/id/93/3> (03.12.2018).
- <https://cittaslowturkiye.org/> (08-23.01.2019).
- <http://www.cittaslow.org/> (11-20.01.2019).
- <http://www.cittaslow.net> (11.01.2019).
- <https://cittaslowturkiye.org/uyelik-sureci-ve-kriterler/> (14.01.2019).
- <http://www.tarimarsiv.com/wp-content/uploads/2017/04/384-393.pdf> (16.01.2019).
- <http://www.fullantalya.com/mavi-yengeceler-iyi-temiz-ve-adil-gida-icin-calisiyor/> (16.01.2019)
- <https://www.slowfood.com/nazioni-condotte/> (16-22.01.2019).
- <https://topografya.com/ebenezer-howard-bahce-kent-modeli/> (22.11.2018).
- <http://www.begur.cat/turisme/cat/platges.php> (22.01.2019).
- <https://www.cittaslowturkiye.org/cittaslow-seferihisar/> (25.02.2019).
- <https://www.dogaaskina.org/oz/> (17.03.2019).
- <https://www.dogaaskina.org/kategori/tohumlarimiz/> (17.03.2019).
- <https://www.gazeteduvar.com.tr/ekonomi/2017/10/26/can-yucel-tohum-merkezi-parayla-degil-takasla/> (17.03.2019).
- <https://www.cittaslowturkiye.org/cittaslow-akyaka/> (25.02.2019).
- <https://www.cittaslowturkiye.org/cittaslow-gokceada/> (25.02.2019).
- <https://cittaslowturkiye.org/#turkiye> (25.02.2019).
- <http://www.cesme.gov.tr> (09.11.2019).
- <https://www.cesme.gov.tr/idari-durum> (09.11.2019).

<http://www.visitizmir.org/tr/ilce/cesme/nasil-gelmeli/germiyan> (10.11.2019).

<https://www.cesme.bel.tr/galeri/germiyan> (10.11.2019).

<https://www.cesme.bel.tr/haber/bereketli-topraklarin-buyusu-5-germiyan-festivali-sona-erdi> (10.11.2019).

<https://www.cesme.bel.tr/haber/turkiyenin-ilk-slow-food-koyu-germiyanda-festival-coskusu> (10.11.2019).

<https://www.cesme.bel.tr/etkinlik/germiyan-festivali> (10.11.2019).

EKLER**EK 1. Türkiye’de Nuh’un Ambarı(Ark of Taste) Projesi’ne Kayıtlı Ürünler**

Ürün Adı	Ürün Kategorisi
Kars Eski Kaşar Peyniri	Peynir, Süt ürünleri
Bardacık İnciri	Meyve, fındık ve meyve konserveleeri
Beyşehir Tarhana	Ekmek ve Unlu Mamüller
Bileki Ekmeği	Ekmek ve Unlu Mamüller
Bodrum Çifte Fırında Ekmek	Ekmek ve Unlu Mamüller
Boğatepe Gravyer	Peynir, Süt ürünleri
Yanmış Dondurma	Kek, hamur işleri ve tatlılar, Süt ve süt ürünleri
Çakmak Peyniri	Peynir, Süt Ürünleri
Çamlıhemşin Karakovan Balı	Bal
Çanak Peyniri	Peynir, Süt ürünleri
Çavuş üzüm	Şaraplar ve üzüm çeşitleri
Kesme Makarna	Makarna
Çerez Tarhana	Ekmek ve Unlu Mamüller
Divli Obruk Peyniri	Peynir, Süt ürünleri
Eğın Dut Pekmezi	Meyve, fındık ve meyve konserveleeri
Erkence Ekstra Sızma Zeytinyağı	Yağlar

Foça karası	Şaraplar ve üzüm çeşitleri
Foça Tarhana	Ekmek ve Unlu Mamüller
Gambilya	Bakliyat
Gömbe Tarhana	Ekmek ve Unlu Mamüller
Gorcola Peyniri	Peynir, Süt ürünleri
Hanak Balı	Bal
Havyar	Deniz ve Balık Ürünleri
Hırsız Çalmaz Kavunu	Taze ve Kurutulmuş Meyve
Ev Yapımı Turunç Reçeli	Meyve, fındık ve meyve konserveleri
Hurma Zeytin	Taze ve Kurutulmuş Meyve
İmroz Koyunu	İrklar ve hayvancılık
İsot	Baharatlar, Yabani otlar ve Çeşniler
İzmir Tulum Peyniri	Peynir, Süt ürünleri
Karalahna	Şaraplar ve üzüm çeşitleri
Karaman Siyah Mercimek	Bakliyat
Karayaka Koyunu	İrklar ve hayvancılık
Kargı Tulum Peyniri	Peynir, Süt ürünleri
Kars Kazı	İrklar ve hayvancılık
Kavılca Buğdayı (Emmer)	Hububat ve unlar
Koca Tarhana	Ekmek ve Unlu Mamüller
Kozak Çam Fıstığı Helvası	Kek, hamur işleri ve tatlılar
Kuntra	Şaraplar ve üzüm çeşitleri
Kuru Kaymak	Süt ve süt ürünleri
Milas Isırgan Makarna	Makarna
Kastamonu Pastırması	Hazır et ve et ürünleri
Patkara	Şaraplar ve üzüm çeşitleri
Sakız Koyunu	İrklar ve hayvancılık
Sakız Tarhana	Ekmek ve Unlu Mamüller
Sarı Ulak Zeytini	Meyve, fındık ve meyve yağı

Şile Kestane Balı	Bal
Mihaliç Peyniri	Peynir, Süt ürünleri
Şile Bal Sirkesi	Sirke
Siyez Buğdayı	Hububat ve unlar
Çerkez Peyniri	Peynir, Süt ürünleri
Ekşi Siyah Üzüm	Meyve, fındık ve meyve konserveleri
Ladin Çam Reçinesi	Çeşitli
Şeker Pancarı Pekmezi	Meyve, fındık ve meyve konserveleri
Tatlı Limon	Meyve, fındık ve meyve konserveleri
Afyon Kaymağı	Süt ve Süt Ürünleri
Boyoz	Ekmek ve Unlu Mamüller
Tunceli Sarımsağı	Sebze ve sebze konserveleri
Kopanisti Peyniri	Peynir, Süt ürünleri
Türkmen Saçak Peyniri	Peynir, Süt ürünleri
Van Otlı Peynir	Peynir, Süt ürünleri
Vasilaki	Şaraplar ve üzüm çeşitleri
Yabani Lavanta Reçeli	Meyve, fındık ve meyve konserveleri
Yanık Yoğurt	Süt ve Süt Ürünleri
Yedikule Marul	Sebze ve sebze konserveleri
Yelten Tarhana	Ekmek ve Unlu Mamüller

Kaynak: <https://www.fondazione Slow Food.com/en/nazioni-arca/turkey-en/>, 28.01.2018-22.01.2019.

EK 2. Anket Soruları

Sayın katılımcı,

Sizin katılımınızı beklediğim bu anket formu, sadece akademik çalışma için kullanılacaktır. Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalında yüksek lisans tez konum olan " Türkiye’de Kır-Kent Çelişkisi Bağlamında Yavaş Yemek Hareketi: Germiyan Örneği" araştırmamda sizin görüşlerinizi ve yaklaşımlarınızı öğrenmek istiyorum. Germiyan halkının yavaş yemek hareketiyle ilgili tutumlarını öğrenmem tezimin başarıya ulaşması için gerekli olmaktadır.

Katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

1.Cinsiyetiniz Erkek( ) Kadın( )	2.Hangi Yaş Grubundasınız? 18-25 ( ) 26-45 ( ) 45-65( ) 65 Yaş ve üstü( )
3. Eğitim Durumunuz? Sadece Okur- Yazar ( ) İlköğretim ( ) Ortaöğretim( ) Üniversite ( ) Lisansüstü( )	4. Medeni Durumunuz? Evli( ) Bekar( )
5. Doğum Yeriniz? İzmir( ) Çeşme( ) Diğer ( )	6. İkamet yeriniz Germiyan mı? Evet( ) Hayır( )
7. Çocuğunuz var mı? Evet ( ) Hayır( )	8.Aynı çatı altında kaç kişi yaşıyorsunuz?(Aile Üyesi Sayısı) Tek kişi( ) 2 Kişi( ) 3 kişi ve üstü( )
9. Germiyan’da ne kadar süredir yaşıyorsunuz? Doğduğumdan beri( ) 1 yıldan daha az( ) 1-5 yıl arası( ) 6-10 yıl arası( ) 11-20 yıl arası 20 yıldan çok( )	10. Gelir Düzeyiniz?(Aylık) 0-489( ) 500-999( ) 1000-1499( ) 1500-1999( ) 2000-3000 ( ) 3000 ve üzeri( )

11. Eşiniz ve Sizin Mesleğiniz?	
İşçi( ) Çiftçi( ) Esnaf- Zanaatkar( ) Memur( ) Serbest Meslek( ) Profesyonel(Mühendis, Avukat vb.) ( ) İşsiz( ) Ev Hanımı( ) Emekli( ) Diğer... ( )	İşçi( ) Çiftçi( ) Esnaf- Zanaatkar( ) Memur( ) Serbest Meslek( ) Profesyonel(Mühendis, Avukat vb.) ( ) İşsiz( ) Ev Hanımı( ) Emekli( ) Diğer... ( )
12.Size göre köyün(kır) olumlu yönleri nelerdir?	13.Size göre köyün(kır) olumsuz yönleri nelerdir?
- - - - - - - -	- - - - - - - -
14.Size göre kentin olumlu yönleri nelerdir?	15.Size göre kentin olumsuz yönleri nelerdir?
- - - - - - -	- - - - - - -

	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum
Germiyan köy statüsündedir.					
Köyde doğup büyümek şanssızlıktır.					
Köye hak ettiği değer verilmektedir.					
"Köylü Milletın Efendisidir" sözünün günümüzde doğru olduğunu düşünüyorum					
Günümüz şartlarını göz önüne aldığımında kentte yaşamayı tercih ederim.					
Çocuklarının Germiyan'da yaşamasını isterim.					
Tarım alanlarının turizm, sanayi ya da konut yapımı amacıyla tarım alanı olmaktan çıkarılmasının yararlı olduğunu düşünüyorum.					

Yaşadığım bölgenin yakın çevresinde tarıma elverişli olmayan yerlerin ağaçlandırılarak orman alanına dönüştürülmesini isterim.					
Yavaş yemek hareketiyle yeterli bilğim var.					
Germiyan'ın yavaş yemek hareketine katılması sürecinde bilgilendirildim.					
Germiyan'ın yavaş yemek hareketine katılma sürecinde yerel kimliğinin ön plana çıktığını ve korunduğunu düşünüyorum.					
Germiyan'ın yavaş yemek hareketine seçilmesiyle yerel halkın yaşam kalitesi artmıştır.					
Germiyan'ın yavaş yemek hareketine seçilmesiyle birlikte ekonomik yaşantımda olumlu yönde değişim olmuştur.					

Germiyan'ın yavaş yemek hareketine katılma sürecinde yerel yönetimin katkısı olmuştur.					
Germiyan'ın yavaş yemek hareketine katılma sürecinde katkı olmuştur.					
Germiyan'ın yavaş yemek olarak kabul edilmesini kır(köy)-kent çelişkisinin azalmasını sağlamıştır.					
Germiyan'ın yavaş yemek hareketine katılması yöredeki kırsal yapıyı arttırmıştır.					
Geleneksel yemek üretim ve tüketim çeşitlerinin yavaş yemek hareketiyle devam edeceğini düşünüyorum.					
Yavaş yemek hareketinin hızlı yaşama ve fast – food ürünlerinin tüketimine karşı oluşmuştur.					

Yavaş yemek hareketiyle birlikte kaliteli, sağlıklı ürünlerin üretimi artmıştır ve ürünlerin adil bir şekilde satılmaya başlanmıştır.					
Germiyan'a özgü yöresel ürünlerin üretimi yavaş yemek hareketi kapsamında artmıştır.					
Germiyan yavaş yemek hareketine yöreye özgü olan "Germiyan Ekmeğiyle" katılmıştır.					

16. Bir Germiyan'lı olarak yaşadığımız sorunlar nelerdir?

-
-
-
-

17. Karşılaştığımız sorunların yavaş yemek anlayışı çerçevesinde çözüleceğine inanıyor musunuz?

Evet( ) Hayır( )

18. Germiyan' ın yavaş yemek hareketine katılma sürecinde gerçekleştirilen ve devam eden projelerinden bildiklerinizi yazar mısınız?(Festivaller, eğitimler vb.).

-
-
-

19. Bu projelerin gerçekleştirilmesinden memnun musunuz?

Evet() Hayır()

Ek 3. MÜLAKAT SORULARI

- 1.Yavaş yemek kavramını nereden duydunuz?
- 2.Yavaş yemek üyesi neden olmak istediniz?
- 3.Yavaş yemek üyeliğine başvurma kararı nasıl oluştu?
- 4.Yavaş yemek hareketine başvuru ne zaman yapıldı, başvuru süreci ne kadar sürdü ve başvuru aşamaları nelerdir?
- 5.Yavaş yemek hareketi halk tarafından nasıl karşılandı?
- 6.Yavaş yemek üyeliğine başvurmadan önce halkı bilinçlendirmek için çabalarınız oldu mu?
- 7.Yavaş Yemek Hareketine başvururken veya başvurduktan sonra yerel yönetimin, partinizin ve halkın desteği oldu mu?
- 8.Yavaş yemek hareketine hangi amaçla başvurduunuz?
- 9.Germiyan hangi özelliğiyle yavaş yemek hareketine kabul edildi?
- 10.Yavaş yemek hareketine başvuru sırasında yavaş yemek kriterlerinden kaçını gerçekleştirdiniz, bu kriterler hangileridir?
- 11.Germiyan yavaş yemek hareketine kabul edildikten sonra yavaş yemek hareketi kriterlerinin hangileri gerçekleştirilmiş durumda?
- 12.Yavaş yemek hareketine üye olmanın size getirdiği ek sorumluluk ve yükümlülükleri var mı, varsa nelerdir?
- 13.Germiyan'ın yavaş yemek hareketine kabul edilmesinin olumlu ve olumsuz etkileri nelerdir?
- 14.Germiyan'ın yavaş yemek hareketine kabulü bölgenin yerel özelliklerini, tarihi, kültürel mirasını ve doğallığını(kırsal özelliğini) korunmasına etkisi oldu mu?
- 15.Yavaş yemek hareketinin bölgenize turizm açısından katkısı oldu mu?
- 16.Germiyan'da yavaş yemek hareketinin kabul edilmesi toplumsal dönüşüme neden oldu mu?
- 17.Sizce Germiyan'ın yavaş yemek hareketine katılması, yöredeki kırsal yapıyı koruyup arttırmasına olanak sağladı mı?
- 18.Germiyan'da yavaş yemek unvanının geri alınma nedeni nelerdir ve bu unvanının tekrar alınması için neler yapılabilir?
19. Köy yaşamının olumlu ve olumsuz yönleri nelerdir?
- 20.Kent yaşamının olumlu ve olumsuz yönleri nelerdir?

- 21.Günümüz şartlarını göz önüne alarak köyde mi yoksa kentte mi yaşamayı tercih edersiniz?
- 22.Kentli(şehirli) sözcüğü size göre neyi ifade etmektedir?
- 23.Köylü sözcüğü size göre neyi ifade etmektedir?
- 24.Günümüzde "Köylü milletin efendisidir" sözünün doğru olduğunu düşünüyor musunuz?
- 25.Sizce köyde doğup büyümek ve yaşamak şansızlık mıdır?
- 26.Sizce köye ve köylüye hak ettiği değer veriliyor mu?
- 27.Sizce kente ve kentliye hak ettiği değer veriliyor mu?
- 28.Sizi yaşadığınız yere bağlayan en önemli neden nedir?
- 29.Köylerin kalkındırılması için sizce ne yapılmalıdır?
- 30.Tarım alanlarının turizm, sanayi ya da konut yapımı amacıyla tarım alanı olmaktan çıkarılması hakkında ne düşünüyorsunuz?
- 31.Yaşadığımız bölgenin yakın çevresinde tarıma elverişli olmayan yerlerin ağaçlandırılarak orman alanına dönüştürülmesini ister misiniz?
- 32.Germiyan'ın yavaş yemek olarak kabul edilmesi kır-kent çelişkisinin azalmasını sağladı mı?
- 33.Seferihisar'ın Türkiye'de yavaş kent ve yavaş yemek hareketinin öncüsü olmasında şüphesiz Tunç Bey'in yerel yönetim, belediyeçilik anlayışı ve sizin büyük emeğiniz var. Yavaş yemek ve yavaş kent hareketine katılacak veya bu sürece katılmış olan yerler için önerileriniz nelerdir?
- 34.Yavaş kent ve yavaş yemek hareketinin Seferihisar'dan sonra İzmir'deki diğer ilçelerde yaygınlaşması için planlanan çalışmalar var mı, varsa nelerdir?
35. Ülkemizde tarihsel süreçte kooperatifçilik ve tarım önemliken günümüzde maalesef kooperatifçiliğe, tarıma, çiftçiye hak ettiği değer verilmiyor. Sizce yavaş kent ve yavaş yemek hareketiyle birlikte tarıma ve çiftçiye hak ettiği değer verilebilir mi, verilebilmesi için neler yapılmalıdır?
- 36.Yavaş kent ve yavaş yemek hareketinin ülkemizde yaygınlaşması ve etkin olabilmesi için kooperatifçiliğin, katılımcı yerel yönetim anlayışının benimsenmesi ve tarımda kadının ön planda olmasının gerekli olduğunu düşünüyor musunuz?
- 37.Ülkemizde özellikle turistik alanlarda tarım yapan köylü sayısı az ve günümüzde bu alanlarda tarımı bırakıyor, genç nüfus kente göç ediyor. Bu durumu önlemek veya azaltmak için neler yapılmalıdır?
- 38.Çeşme- Germiyan'ın yavaş yemek sürecinin tekrar başlayabilmesi için neler yapılabilir?

39.Neptün Hanımla yaptığım mülakatta kendisi toplumların sahip olduğu değerleri, gelenekleri korumak, toplumların küreselleşmenin getirdiği olumsuz yeniliklerden etkilenmesini önlemek amacıyla 1999 yılında İtalya’da kurulan yavaş kent hareketine İzmir Büyükşehir Belediyesi’nin de üyelik sürecine katılacağını belirtti. Bu konu hakkında bilginiz var mı? Germiyan’ın da bu çalışma kapsamında tekrar yavaş yemek hareketine katılması konusunda çalışmalarınız var mı? Varsa nelerdir?

40.Eski belediye yönetiminden itibaren beşincisi düzenlenen Germiyan Festivalinin daha etkin ve yavaş yemek hareketinin temel felsefesi olan iyi, temiz adil gıda anlayışına uygun şekilde yapılması için neler yapılabilir, bu konu hakkında çalışmalarınız varsa nelerdir?

41.Sizce küreselleşmeyle birlikte oluşan standartlaşmaya, kültürel farklılıkların azalmasına, ulus üstü bir kültürün yerel kültürlerin yerini almasına karşı alternatif bir hareket olarak 1986yılında İtalya’da kurulan yavaş yemek hareketinin Germiyan özelinde etkin olabilmesi için neler yapılabilir?

42.Sizce Germiyan da yavaş yemek hareketinin oluşumu bölgedeki kır-kent çelişmesini azalttı mı?

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler:

Adı ve Soyadı: Şerife Ömür Bacakoğlu

Doğum Yeri: İzmir/ Konak

Medeni Hali: Bekar

Eğitim Durumu:

Lisans Öğrenimi: Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümü

Yüksek Lisans Öğrenimi: Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi- Sosyal Bilimler Enstitüsü- Kamu Yönetimi Anabilim Dalı

Yabancı Dil(ler)ve Düzeyi

İngilizce: YDS: C Seviyesi

Bilimsel Yayınlar ve Çalışmalar:

Şerife Ömür Bacakoğlu, "Türkiye’de Yerel Yönetimlere Katılım ve Kent Konseyleri: Burdur Kent Konseyi Örneği", III. Kentsel Politika Planlaması ve Yerel Yönetimler Öğrenci Konferansı, ODTÜ/ ANKARA, 29-30 NİSAN 2015.

Şerife Ömür Bacakoğlu, "Türkiye’de Kamu İktisadi Teşebbüsleri ve Özelleştirme Sorunları", XII. Ulusal Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Öğrenci Kongresi, İZMİR, 13-14-15 MAYIS 2015.

Şerife Ömür Bacakoğlu, "Küreselleşme ve Kent İlişkisi: İstanbul Bir Dünya Kenti Mi?", XIII. Ulusal Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Öğrenci Kongresi, ANTALYA, 26-27-28 EKİM 2016.